

Bâzı Vakitleri Uğurlu, Diğer Bâzısını İse Uğursuz Kılan
Rabbimize Hamdeder, Safer Ayında Halk Edeceği
Tüm Şerlerden, Hafız Olan Rabbimize Sığınırız.

Lâlegül

Aylık İlim, Kültür ve Fikir Dergisi

Lâlegül Dergisi Yıl:9 Sayı:103 Muharrem - Safer 1443 EYLÜL 2021 Fiyatı: 20 TL

MUHARREM AYININ
NÂFILE ORUÇLARI
s.64-66

LEZBİYENLİK VE EŞCİNSELLİK GİBİ GÜNAHLARIN İŞLENMESİ, BUNLARIN
TEŞHİRİ VE İNSANLARIN BUNU SAVUNMASI BAŞIMIZA NE İŞLER AÇACAK?! -1

Ahmet Mahmut ÜNLÜ s.04

BELÂ VE MUSİBETLERDEN
MUHÂFAZA İÇİN SAFER AYINDA
KILINACAK NAMAZLAR VE
OKUNACAK MÜHİM DUÂLAR
s.66-67

BOL RIZIKLARA NÂİL OLMAK VE
BELÂLARDAN KORUNMAK İÇİN
OKUNACAK VE YAZILACAK
ÂYET-İ KERİMELE
s.79-80

Cumâ Gecesi On Kere Okuyana Yüz Milyon
Hasene Yazdırıp, Yüz Milyon Günahını Sildiren,
Yüz Milyon Derecesini Artıran ve Kıyâmet Günü
İbrâhîm (Aleyhisselâm)ın Kubbesi Altında
Yer Bahşedecek Bir Salevât-ı Şerîfe
s.80

Oryantalist Kitaplar Neden
Tercüme Edilip Müslüman
Toplumun Önüne Atılır?! -2

Dr. Ahmet GELİŞGEN s.14

Devlet-i Aliyye'nin
41. Şeyhulislâmı,
Esîr Mehmed Efendi
Hasan KUDUOĞLU s.20

Âhirete İlişkin Tasvirler
Tarihsel midir?
Ömer Faruk KORKMAZ s.32

Aşî Meselesi
İsmailâğa Fıkıh Heyeti s.36

İyilik de Kötülük de Bulaşıcıdır
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER s.42

Hânedân-ı Âl-i Osmân ve
Meşâyih-i 'İzâm Hukûku -2

Dr. Yunus Emre Aydın s.56

PATRIKHANE BU ŞEHÂDETİN
NERESİNDE?

ŞEHİDÜ'L-ISLÂM BAYRAM ALİ
ÖZTÜRK HOCA!

*Büyük adamlar zor zamanlarda ortaya
çıkıyor ya da zor zamanlar büyük adamları
sahneye sürer. Zor zamanlarda hasbîlik,
iktidar yıllarında hesâbilik öndedir.
Bu yüzden münâfıklar Mekke devrinde
değil, Medine'de boy gösterir.*

Dr. İhsan ŞENOCAK s.48

EDİTÖRDEN

Müslümanın en önemli özelliklerinden biri de “hüsn-ü

zan”dır. **Hüsn-ü zan**; insanlar hakkında iyi ve güzel düşünceler beslemektir. İyiye de kötüye de yorumlanabilecek olan bir işi, güzel yönden bakarak iyiye yormak, tâbiri caizse bardağın dolu tarafını görmektir. İç güzelliğin ve iyi niyetin göstergesi olan bu haslet, ahlâki erdeme ve rûhen kemâle ulaşmanın da şartlarındadır.

Hüsn-ü zanla kuşanmış olan bir Müslüman mütevâzı olur, başkalarını kendinden âlî görür. Kendi kusurları ile meşgul olmaktan insanların ayıbını görmeye fırsat bulamaz. Şayet bir mü'min kardeşinde herhangi bir ayıp ve kusur görecektir olursa onu örter.

Bir de “sû-i zan” vardır ki, hüsn-ü zannın tamamen aksi bir anlam ifade eder. **Sû-i zan**; yapılan bir işi, hakkında kesin bilgi veya delile dayanmaksızın kötüye yormaktır. Görmeden, bilmeden bir kimse- nin kötü bir iş yaptığına kalben kesin olarak hükmetmektir. Sû-i zan şeytana fırsat veren ve birçok kötülüğe kapı açan çirkin bir yaklaşımdır ve dinimiz bunu yasaklamıştır. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

“Ey iman edenler! Zannın çoğundan sakının! Şüphesiz zannın bazıları günahdır.” (Hucûrat 12)

Müslümana yakışan en doğru davranış; hakkında kesin bilgi olmayan ve bize kapalı olan tavır ve davranışların şerre ihtimâli olduğunu düşünüp “sû-i zan”da bulunmak yerine, hayra da ihtimâli olduğunu düşünüp “hüsn-ü zan” etmektir. Nitekim İmâm-ı Gazâlî (Rahmetullahi aleyh) şöyle demiştir:

“Bir mümin hakkında iyi düşünceler besleyip de yanılmak, kötü zanda bulunup da isabet etmekten daha hayırlıdır.”

Rivâyet edilir ki:

Selefi sâlihın zamanında nefis tezkiyesi için çok gayret eden biri vardı. Son derece alçak gönüllü ve tevâzu sahibiydi. Kendi nefisini herkesten aşağı görür, karşılaştığı kimseler için; “kim bilir bunun ne faziletleri vardır” diyerek, hüsn-ü zanda bulunur ve o kimsenin kendinden efdal olduğunu düşünürdü.

Bir akşamüstü sahilde yürürken, deniz kenarında- ki kulübenin yanında bir adamla bir kadın gördü. Sofra kurmuşlar ve gayet samimi bir halde yiyip içiyorlardı. Gönlünden şöyle geçirdi:

“Eğer bu adam, nâmahrem bir kadınla içki içmeseydi, benden daha üstün olurdu.”

İşte o esnada denize açılmış olan bir sandal aniden devrildi. Sandalda bulunan üç kişi can havliyle: “İmdaat yardım edin!” diye bağırma- ya başladı.

Kadınla beraber oturan adam “imdat” çığlığını duyunca derhal sofradan kalktı ve denize doğru koştu. Su üzerinde yürüyüp yardım isteyen üç kişiden, ikisini kurtardı.

Sû-i zanda bulunan kişi ise, bu olanları hayret ve şaşkınlıkla izliyordu. Boğulan iki kişiyi kurtaran zat ona seslendi:

- Bakıp duracağına, birini de sen kurtar!

Bu sesle kendine gelen adam, hemen koşup boğulmak üzere olan diğer kişiye yardım etti.. Daha sonra o zat şöyle dedi:

- Ey Fulan! Bilmediğin ve hakkında kesin malumat sahibi olmadığın konuda şeytanın vesvesesine kanıp sû-i zanda bulundun! Yanımda gördüğün kadın nikâhlı karımdır. Şarap zannettiğin testide ise zezem var. Sofrada eşimle iftar ediyorduk...

Bu sözler üzerine adam çok mahcup oldu ve özürler dileyip affını istedi. Zira nâmahrem bir kadınla şarap içip âlem yapıyor diye sû-i zanda bulunduğu zat, meğer su üstünde yürüyen kerâmet ehli bir Allah dostuymuş...

Mü'min kardeşine karşı hüsn-ü zannı prensip edinmek dinimizin ahlâki ilkelerindedir. Hatta kâmil bir Müslüman olmanın yolu insanlar hakkında hüsn-ü zan etmekten geçer. Nitekim Mustafa İsmet Garibullah (Kuddise Sirruhu) Risâle-i Kudsiyyesinde şöyle buyurmuştur:

İbâde hüsnü zan et ol mükemmel

Aziz gör aybını olma echel...

Kullara hüsn-ü zan et mükemmel ol. (Başkalarının ayıp ve kusurunu araştırmak yerine) Kendi ayıbını gör câhil olma.

Rabbim cümlemize bu kâmil ahlâkı lutfeyesin.

Fî emânillah!

Mustafa Özşimşekler

LÂLEGÜL DERGİSİ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
TUANA YAYINCILIK A. Ş.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

GENEL MÜDÜR
Gürsel YILDIZ

REKLAM İLETİŞİM
reklam@lalegulyayinlari.com

YAYIN TÜRÜ
Aylık İlim-Kültür ve Fikir Dergisi

BASIM YERİ
Matsis Matbaa Hizmetleri - Tevfikbey Mah.
Dr. Ali Demir Cad. No:51 Sefaköy / İSTANBUL
Tel: 0212 624 21 11 www.matbaasistemleri.com

ABONELİK ÖDEMESİ İÇİN
BANKA HESAP BİLGİLERİ
TUANA YAYINCILIK A. Ş.

VAKIF KATILIM TL HESABI

İBAN: TR77 0021 0000 0000 8388 9000 01

VAKIF KATILIM EURO HESABI

İBAN: TR66 0021 0000 0000 8388 9001 02

VAKIF KATILIM DOLAR HESABI

İBAN: TR93 0021 0000 0000 8388 9001 01

POSTA ÇEKİ HESAP NUMARASI
TUANA YAYINCILIK A. Ş.
14851995

ABONE DAĞITIM
TUANA YAYINCILIK A. Ş.
0212 435 10 58

YURTIÇİ ABONELİK
0212 435 10 58

YURTDIŞI ABONELİK
+49 176 62512872

e-DERĞİ ABONELİK
www.lalegul.net

WEB
www.herseybusepette.com
www.lalegulavrupa.com

ADRES
Tuana Basın Yayın - Çınar Mah. Osman Gazi Cad.
No: 50/A Bağcılar / İSTANBUL

Dergimizde yayınlanan yazıların, reklamların sorumluluğu yazarına ve reklam sahibine aittir.

İÇİNDEKİLER

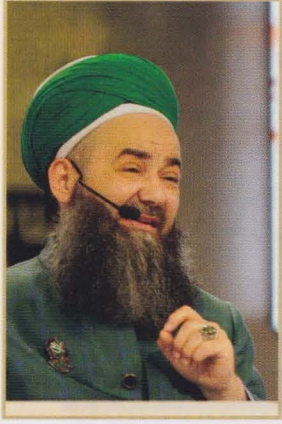
■ MAHMUD USTAOSMANOĞLU

MAHMUD EFENDİ HAZRETLERİ'NİN KIYMETLİ KELÂMLARINDAN

► 12

DUÂLAR, ZİKİRLER VE FAZİLETLİ AMELLER

- 62 HAYIRLARA NÂİLİYET, ŞERLERDEN EMNİYET, ŞİFÂ VE RIZIK BEREKETİ İÇİN HİCRİ AYIN BAŞINDA YAPILACAK MÜHİM VAZİFELER
- 62 Her Ayın Hilâli Görüldüğünde Okunacak Duâlar
- 63 Her Çarşambanın Özellikle Ayın Son Çarşambasının Uğursuzluğundan Korunmak İçin Her Salı Çarşambaya Bağlayan (Bâhusus 31 Ağustos Salı) Gece(s) Okunacaklar
- 63 HARAM AYLARDA GÜNAHLARIN KATLANACAĞI
- 64 MUHARREM AYININ NÂFILE ORUÇLARI
- 64 HARAM AY ORUCUNUN FAZİLETLERİ
- 65 MUHARREM AYI ORUÇLARI
- 66 SAFER AYINDA KILINACAK NAMAZLAR
- 66 SAFER AYININ İLK GECE NAMAZI
- 66 SAFER AYININ İLK ÇARŞAMBA GECESİ KILINACAK NAMAZ
- 67 SAFER AYINDA OKUNACAK DUALAR
- 67 SAFER AYININ HER GÜNÜ OKUNACAK BİR DUÂ
- 68 HER AYIN, ÖZELLİKLE DE SAFER AYININ BAŞINDA OKUNARAK KORKULARDAN VE ZELİL DURUMDAN KURTULUP AZİZ OLMAYA VESİLE OLACAK MÜHİM BİR DUÂ
- 69 Her kim bu zikri yazıp üzerinde taşırırsa her inatçı zorba ve inatçı şeytan onun karşısında zelil duruma düşer
- 79 BOL RIZIKLARA NÂİL OLMAK VE BELÂLARDAN KORUNMAK İÇİN OKUNACAK VE YAZILACAK ÂYET-İ KERİMELER
- 80 Cumâ Gecesi On Kere Okuyana Yüz Milyon Hasene Yazdırıp, Yüz Milyon Günahını Sildiren, Yüz Milyon Derecesini Artıran ve Kıyâmet Günü İbrâhîm (Aleyhisselâm)ın Kubbesi Altında Yer Bahşedecek Bir Salevât-ı Şerife

LEZBİYENLİK VE EŞCİNSELLİK GİBİ GÜNAHLARIN İŞLENMESİ, BUNLARIN TEŞHİRİ VE İNSANLARIN BUNU SAVUNMASI BAŞIMIZA NE İŞLER AÇACAK?! -1-

■ AHMET MAHMUT ÜNLÜ
▶04

ORYANTALİST KİTAPLAR NEDEN TERCÜME EDİLİP MÜSLÜMAN TOPLUMUN ÖNÜNE ATILIR?! -2

■ Dr. AHMET GELİŞGEN
▶14

Devlet-i Aliyye'nin 41. Şeyhülislâmî ESİRÎ MEHMED EFENDİ

■ HASAN KUDUOĞLU
▶20

ÂHİRETE İLİŞKİN TASVİRLER TARİHSEL MİDİR?

■ ÖMER FARUK KORKMAZ
▶32

AŞI MESELESİ

■ İSMAİLAĞA FIKİH KURULU
▶36

İYİLİK DE KÖTÜLÜK DE BULAŞICIDIR

■ MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER
▶42

ABDULLAH İBİNİ ABBAS
(Radiyallâhü Anhüma)

-7. Bölüm-
■ MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER
▶46

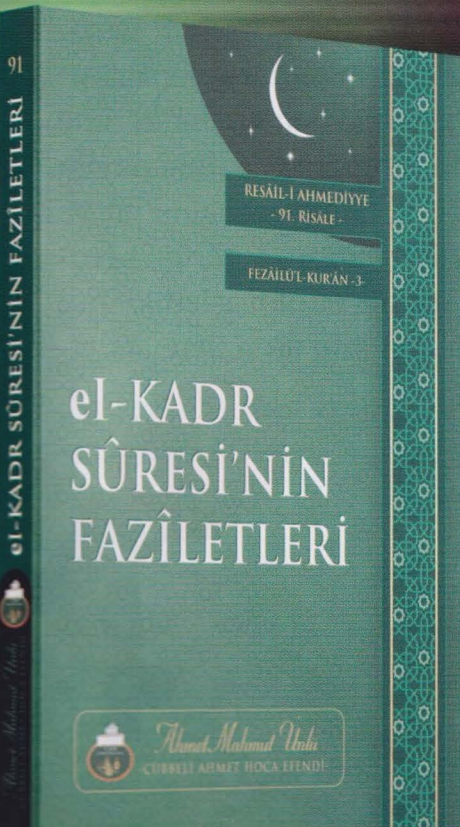
PATRİKHANE BU ŞEHÂDETİN NERESİNDE?

■ Dr. İHSAN ŞENOCAK
▶48

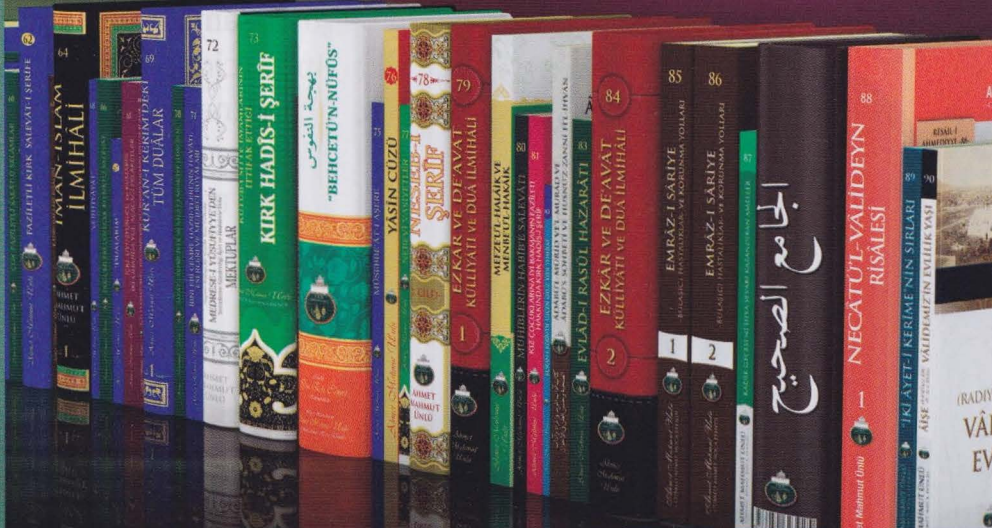

HÂNE DÂN-I Âİ-i OSMÂN VE MEŞÂYİH-I 'İZÂM HUKÛKU -2

■ Dr. YUNUS EMRE AYDIN
▶56

RESÂİL-İ AHMEDİYYE - 91. RİSÂLE -

0212 912 10 58
www.herseybusepette.com

YENİ KİTAP

LEZBİYENLİK VE EŞCİNSELLİK GİBİ GÜNAHLARIN İŞLENMESİ, BUNLARIN TEŞHİRİ VE İNSANLARIN BUNU SAVUNMASI BAŞIMIZA NE İŞLER AÇACAK?! -1-

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

Bütün hamdler fuşşun görünen-görünmeyen her türlüünü haram eden **Al-lâh-u Te'âlâ**'ya mahsustur. Hududsuz salât-ü selâmlar ümmetini fuhuştan ve her türlü müstehcen fiilden sakındıran **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)'in ve her türlü fuşşiyattan eteklerini temiz tutmuş olan Ehl-i Beyti'nin ve sahâbesinin üzerine olsun. Âmîn!

İşittiğime göre; Milli takımda oynayan bir voleybolcu geçen ay sosyal medya aracılığıyla lezbiyenliğini teşhir etmiş ve eli klavye tutan birçok kimse bunu müdâfe etmiş, bunca belâ yetmemiş olacak ki artık toplumdaki bazı kimseler yıkıcı bir umûmî belâyâ dâvetiye çıkarır hâle gelmiş.

Herhâlde başımıza gelen belâlar kâfi gelmemiş, bir de lezbiyenlik ve eşcinsellik savunulur olmuş. Bu yüzden sessiz kalanlar başta olmak üzere kimse dünyâda belâdan, âhirette azaptan kurtulamayaçağını bildiğim için bu konuda bazı twitler sizinle paylaşmışım.

Lâkin sosyal medya mecralarının alanları sınırlı olduğundan bu konudaki âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîflerin birçoğunu sizinle paylaşmadığım için bu konunun vehâmetini ve ciddiyetini, özellikle normal görüp savunanların ne büyük bir cürüm işlediklerini en az iki yazıyla dergimizde sizlere arz etmek istedim.

Allâh rızâsı için bu iki yazıyı okuyup okutun ve insanların çocuklarını korumaktan âciz kaldığı bu fesat zamanda insanlara iyiliği emredip kötülükten nehyetmek üzere en azından bu yazılanları tebliğ ederek merhametinizi hissettirin ki **Allâh-u Te‘âlâ** da sizlerin çoluk-çocuğunuzu bu günahlara düşmekten muhâfaza buyursun.

Günahlarından Dolayı İnsanları Rezil Etme ve Onlara Hakâret Etme Hakkımız Yoktur

Şu bilinsin ki; **Allâh-u Te‘âlâ** imtihan gereği herkese günah işleme hattâ kâfir olma irâdesi ve hürriyeti vermiştir ama bu cezâ vermeyeceği anlamına gelmez. Nitekim

﴿وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا﴾

“Artık dileyen îmân etsin, isteyen kâfir olsun ama Biz o zâlimler için büyük bir ateş hazırladık.” (el-Kehf Sûresi:29) âyet-i kerîmesi bu mânâyı ifâde etmektedir.

Dolayısıyla insanların **Allâh** ile aralarında olan hiçbir günahı bizi alâkadar etmez hattâ dînimiz bize bu günahları özelde görsek bile gizlememizi, kimseye duyurup da günah işleyenleri rezil etmememizi emretmiştir.

Ayrıca insanların günahına vâkıf olanlar bunu başkalarına söylemezlerse çok sevap alırlar. Nitekim **İbnü Abbâs** (Radıyallâhu Anhümâ)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ سَتَرَ عَوْرَةَ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ، سَتَرَ اللَّهُ عَوْرَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ كَشَفَ عَوْرَةَ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ، كَشَفَ اللَّهُ عَوْرَتَهُ

حَتَّى يَفْضَحَهُ بِهَا فِي بَيْتِهِ.»

“Her kim Müslüman kardeşinin avretini (ayıplarını ve günahlarını) örterse kiyâmet günü de **Allâh onun avretini** (ayıplarını ve kusurlarını) örter. Kim de bir Müslüman kardeşinin avretini açarsa **Allâh da onun avretini açar, hatta evindeki (gizli yaptığı) bir şey(i teşhîr etmek sûreti) ile onu rezil eder.**” (İbnü Mâce, es-Sünen, rakam:2546, 2/85; es-Süyûtî, Câmi‘u’l-ehâdîs, rakam:22383, 20/373; ‘Alî el-Müttakî, Kenzü’l-‘ummâl, rakam:6381, 3/248)

Yine bu hususta **Ebû Hureyre** (Radıyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «وَمَنْ سَتَرَ عَلَيَّ مُسْلِمٍ سَتَرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.»

“Kim bir Müslümanı(n ayıplarını) örterse **Allâh da dünyâda ve âhirette onu(n günahlarını) örter** (iki cihanda ona rezillik ve azap yaşatmaz).” (Ebû Dâvûd, es-Sünen, rakam:4946, 4/287; et-Tirmizî, es-Sünen, rakam:1425, 4/34)

İnsan Günahını Teşhir Eder de Kimse Bir Şey Söylemezse Azap Herkesi Kuşatır

Bilinmelidir ki; günahlar âşikâre işlenir de İslâm toplumu buna tepki vermez, yetkililer elleriyle, bizim gibi tebliğciler dilleriyle ve hiçbir şeye gücü yetmeyenler de kalpleriyle buğzederek (günaha rızâ göstermeyerek) İslâm’ın emrettiği tavrı takınmazlarsa azâbın bu günahları işleyenlere mahsus kalmayıp toplumun tümünü kaplayacağı âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîflerde bildirilmiştir. Nitekim **Allâh-u Te‘âlâ**’nın:

﴿وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً
وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾

“Öyle büyük bir günahtan / (günahların sebebiyet vereceği kargaşa, iç savaş ve) azaptan/ iyice sakının ki o (azap) içinizden özellikle o zulüm(leri) işlemiş olan kimselere isabet etmez (bilakis onun kötü tesiri hepimizi etkiler)! **Bilin ki gerçekten Allâh, azâbı çok şiddetli olandır.**” (el-Enfâl Sûresi:25) âyet-i kerîmesi bu hususta sarîh bir nas teşkil etmektedir.

Yine bu hususta **Ebû Bekr** (Radyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ النَّاسَ إِذَا رَأَوْا الْمُنْكَرَ فَلَمْ يُغَيِّرُوهُ، أَوْشَكَ أَنْ يَعُمَّهُمُ اللَّهُ بِعِقَابِهِ.»

“Şüphesiz insanlar (İslâm’ın reddettiği) münker bir şeyi görürler de onu değiştirmezlerse yakındır ki Allâh onların tümünü azabıyla kuşatacaktır.” (Ahmed ibnü Hanbel, el-Müsned, rakam: 1/178; el-Beyhakî, es-Sünenü’l-kübrâ, rakam:11092, 10/88; Ebû Ya’lâ, el-Müsned, rakam:128, 1/118)

Ebû Sa’îd (Radyallâhu Anh) şöyle demiştir:

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: «مَنْ عَمِلَ ذَلِكَ مِنْ قَوْمٍ لَوْطٍ إِنَّمَا كَانُوا ثَلَاثِينَ رَجُلًا وَيَتَيْفًا لَا يَبْلُغُونَ أَرْبَعِينَ فَأَهْلَكَهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا»، وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَتَأْمُرَنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ أَوْ لَتَعْمَنَّكُمْ الْعُقُوبَةُ جَمِيعًا.»

“Lût kavminden bu işi yapanlar sayıları kırka ulaşmayan otuz küsur kişi idiler. Ama Allâh onları(n eşcinsellik yapanlarına

azap etmekle yetinmeyip) hep birlikte helâk etti. Bu hususta **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem):

“**Mutlakâ** (İslâm’da meşrû kabûl edilen) **mârufu emredeceksiniz ve** (İslâm’da reddedilen) **münkerden** (insanları) **kesinlikle nehyedeceksiniz ya da azap sizi hep birlikte kaplayacaktır.**” buyurdu.” (İbnü ‘Asâkir, Târîhu Medîneti Dimeşk, 50/326; es-Süyûtî, Câmi‘u’l-ehâdîs, rakam:41937, 38/498; ‘Alî el-Müttakî, Kenzü’l-‘um-mâl, rakam:13647)

Bu âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîflerden anlaşıldığına göre; azap geldiği zaman sâdece günah işleyenlere vurmaz, nemelâzım diyenlere, günahkârları vazgeçirmeye çalışmayanlara da mutlaka isâbet eder.

LEZBİYENLİK ZİNÂ GİBİ BÜYÜK GÜNAHLARDANDIR

Lezbiyenliğin İslâm’ın reddettiği münker bir iş ve büyük bir günah olduğu husûsu ise delîle muhtaç değildir. Nitekim bu konu **Allâh-u Te‘âlâ**’nın:

﴿فَمَنْ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَاُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ﴾

“Artık her kim (nikâhlı eşlerinden istifâde gibi) **bu**(nca geniş helâl ala)**ndan ötesini arar** (da, şehvetini gayr-i meşrû yollardan tatmine kalkışır)**sa, işte sana! Ancak onlar tam manasıyla haddi aşanların** (ve İslâm’ın sınırlarını taşarak azâba müstehak olanların) **ta kendileridir!**” (el-Müminûn Sûresi:7) âyet-i kerîmesi ile bildirilmiş bir gerçektir.

Ayrıca **Vâsile ibnü’l-Eska**‘ (Radyallâhu Anh)dan rivâyet edilen:

عَنْ وَاثِلَةَ بِنِ الْأَسْقَعِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «سِحَاقُ النِّسَاءِ بَيْنَهُنَّ زَنَى.»

“Kadınların (şehvetlerini tatmin etmek için) birbirine sürtünmesi aralarında (işlenen) bir zinâdır.” (Ebû Ya‘lâ, *el-Müsned*, rakam:7491, 13/476; *el-Beyhakî*, Şu‘abü’l-îmân, rakam:5082, 7/326; *ed-Deylemî*, *el-Firdevs bi me’sûri’l-hitâb*, rakam:3532, 2/339; *el-Heysemî*, *Mecma‘u’z-zevâid*, rakam:10548, 6/256) hadîs-i şerîfi bu hususta delil teşkil etmektedir.

Ebû Mûsâ (*Radiyallâhu Anh*)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِذَا أَتَى الرَّجُلُ الرَّجُلَ فَهُمَا زَانِيَانِ وَإِذَا أَتَتِ الْمَرْأَةُ الْمَرْأَةَ فَهُمَا زَانِيَتَانِ.»

“Bir adam diğer bir adama (şehvetini tatmin için) gelirse o ikisi zinâ etmiş kimselerdir. Bir kadın da diğer bir kadına (cinsel mânâda) yaklaşırsa o ikisi zinâ eden kadınlardır.” (*el-Beyhakî*, *es-Sünenü’l-kübrâ*, rakam:16810, 8/233; *Ayn mlf.*, Şu‘abü’l-îmân, rakam:5458, 4/375; *es-Süyûtî*, *Câmi‘u’l-ehâdîs*, rakam:1082)

Lezbiyenlik ve Eşcinsellik Büyük Yıkımlara ve Toplu Azaplara Sebebiyet Verecek Kebâir Günahlardandır

Enes ibni Mâlik (*Radiyallâhu Anh*)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِذَا اسْتَعْمَلْتَ أُمَّتِي خَمْسًا فَعَلَيْهِمُ الدَّمَارُ، إِذَا ظَهَرَ فِيهِمُ التَّلَاعُنُ، وَوُلِّسَ الْحَرِيرُ، وَاتَّخَذُوا الْقَيْنَاتِ، وَشَرِبُوا الْخُمُورَ، وَآكَتَفَى الرَّجَالُ بِالرِّجَالِ، وَالنِّسَاءُ بِالنِّسَاءِ عَمَّهُمُ اللَّهُ بِعُقُوبَةٍ مِنْ عِنْدِهِ.»

“Ümmetim beş şeyi yaptığı zaman; onlar içerisinde lânetleşme (birbirine bedduâ etme) ve (erkeklerin) ipek giyme(si) belirgin hâle geldiği zaman, çalgıcı kadınlar edin(ip onları oynatıp söyleterek dinle)dikleri, şarapları içtikleri ve (karşı cinsle nikâhlanmayı terk edip şehvetlerini tatmin etme husûsunda) erkekler erkeklerle, kadınlar da kadınlarla yetindikleri zaman artık helâk (ve büyük yıkım) onların üzerine çökecek ve Allâh Kendi nezdinden (gelecek) büyük bir azap ile onların tümünü kaplayacaktır.” (*el-Beyhakî*, Şu‘abü’l-îmân, rakam:5084, 7/328; *et-Taberânî*, *el-Mu‘cemü’l-evsat*, rakam:1086, 2/17; *Ebû Nu‘aym*, *Hilyetü’l-evliyâ*, 6/123; *İbnü ‘Asâkir*, *Târîhu Medîneti Dimeşk*, 1/348; *el-Heysemî*, *Mecma‘u’z-zevâid*, rakam:12479, 7/331; *es-Süyûtî*, *Câmi‘u’l-ehâdîs*, rakam:1318, 2/297)

Bu mânâda **Enes** (*Radiyallâhu Anh*)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte de **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَنَسِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «...وَآكَتَفَى الرَّجَالُ بِالرِّجَالِ وَالنِّسَاءُ بِالنِّسَاءِ عَمَّهُمُ اللَّهُ بِعُقُوبَةٍ مِنْ عِنْدِهِ.»

“(Karşı cinsle nikâhlanmayı terk edip şehvetlerini tatmin etme husûsunda) erkekler erkeklerle, kadınlar da kadınlarla yetindikleri zaman Allâh onları Kendi nezdinden (gelecek) büyük bir azapla kaplayacaktır.” (*İbnü ‘Adiyy*, *el-Kâmil*, terceme rakamı:1316, 5/151; *İbnü ‘Asâkir*, *Târîhu Medîneti Dimeşk*, 1/349; *es-Süyûtî*, *Câmi‘u’l-ehâdîs*, rakam:2047, 3/204; *‘Alî el-Müttakî*, *Kenzü’l-‘ummâl*, rakam:38498, 14/226)

Câbir (*Radiyallâhu Anh*)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ أَخَوْفَ مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي مِنْ بَعْدِي عَمَلُ قَوْمِ لُوطٍ فَلْيَزْتَقِبْ أُمَّتِي الْعَذَابَ إِذَا تَكَافَأَ النِّسَاءُ بِالنِّسَاءِ وَالرِّجَالُ بِالرِّجَالِ.»

“Benden sonra ümmetim hakkında (yaptıkları zaman başlarına gelecek azaptan) korktuğum şeylerin en korkunç olanı Lût kavminin ameli (olan ve livâta diye bilinen erkeğin erkekle cinsel ilişkisi)dir. (Karşı cinsle nikâhlanmayı terk edip şehvetlerini tatmin etme husûsunda) kadınlar kadınlarla, erkekler de erkeklerle yetindikleri zaman ümmetim azâbı beklesin.” (ed-Deylemî, el-Firdevs bi me’sûri’l-hitâb, rakam:830, 1/217; İbnü ‘Asâkir, Târîhu Medîneti Dimesşk, 72/287)

Lezbiyenlik ve Eşcinsellik

Günahları Yerin Dibine

Batırılma ve Zelzele

Felaketlerine Sebebiyet Verir

İbnü Ömer (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem):

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا بُدَّ مِنْ خَسْفٍ وَمَسْخٍ وَرَجْفٍ» قَالُوا: «يَا رَسُولَ اللَّهِ! فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ»، قَالَ: «نَعَمْ، إِذَا أَخَذُوا الْقِيَانَ وَاسْتَحَلُّوا الزَّيْنَةَ وَأَكَلُوا الرِّبَا وَاسْتَحَلُّوا الصَّيْدَ فِي الْحَرَمِ وَلَيْسَ الْحَرِيرُ وَكَتَفَى الرَّجَالُ بِالرِّجَالِ وَالنِّسَاءُ بِالنِّسَاءِ.»

“Hasf (yerin dibine batırılma), mesh (insan sûretlerinin maymuna ve domuza dönüştürülmesi) ve racf (zelzeleler) mutlakâ olacaktır.” buyurmuştur.

Bunun üzerine sahâbe-i kirâm: “Yâ Rasûlellâh! Bu ümmet içerisinde mi (bunlar olacak)?” dedikleri zaman Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem):

“Evet! Çalgıcı kadınlar edin (ip onları oynatıp söyleterek dinle)dikleri, zina-yı helal saydıkları (normal gördükleri), fâiz yedikleri, harem bölgesinde avı (avlamayı) helal kabul ettikleri ve (erkekler tarafından) ipek giyildiği, bir de (karşı cinsle nikâhlanmayı terk edip şehvetlerini tatmin etme husûsunda) erkekler erkeklerle, kadınlar da kadınlarla yetindiği zaman (mutlaka yere batırılma, maymuna ve domuza dönüştürülme ve gökten taş yağması vâki olacaktır).” buyurmuştur. (es-Süyûtî, Câmi‘u’l-ehâdîs, rakam:16029, 15/498; ‘Alî el-Müttakî, Kenzü’l-‘ummâl, rakam:39651, 14/579; İsmâ‘il Hakkî, Rûhu’l-beyân, 3/266)

Lût Kavmi Sâdece Livâta

Yüzünden Değil Aynı Zamanda

Lezbiyenlik Yüzünden Helâk

Edilmiştir

Ebû Cemre (Radiyallâhu Anh) şöyle demiştir:

عَنْ أَبِي جَمْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: «الَلِّوَاظُ فِي قَوْمِ لُوطٍ فِي النِّسَاءِ قَبْلَ أَنْ يَكُونَ فِي الرَّجَالِ بِأَرْبَعِينَ سَنَةً.»

“Lût kavminde kadınlar arasında işlenen livâta (lezbiyenlik) erkeklerden kırk sene önce baş göstermiştir.” (el-Beyhakî, Şu‘abü’l-îmân, rakam:5076, 7/325; İbnü ‘Asâkir, Târîhu Medîneti Dimesşk, 50/320; es-Süyûtî, Câmi‘u’l-ehâdîs, rakam:15430, 15/247; ‘Alî el-Müttakî, Kenzü’l-‘ummâl, rakam:13135, 5/341)

Huzeyfe (Radiyallâhu Anh) şöyle demiştir:

عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: «إِنَّمَا حَقَّ الْقَوْلُ

عَلَى قَوْمٍ لَوْ طُ حِينَ اسْتَعْنَى النِّسَاءَ بِالنِّسَاءِ،
وَالرِّجَالُ بِالرِّجَالِ.»

“(Karşı cinsle nikâhlanmayı terk edip şehvetlerini tatmin etme husûsunda) **kadınlar kadınlarla, erkekler de erkeklerle yetindikleri zaman Lût kavmi üzerine (azap) söz(ü) ancak (o vakit) hak olmuştur.**” (el-Beyhakî, Şu‘abü’l-îmân, rakam:5077, 7/325)

Bu rivâyetlerden anlaşıldığına göre; Lût kavminin helâkine sebep olan günah sadece erkeklerin eşcinselliği değil ondan daha önce başlayan kadınların lezbiyenlik yapma günahıdır. (Me‘âzellâhi Te‘âlâ)

Eşcinselliği ve Lezbiyenliği Savunmak İnsanı Dinden Çıkarır

Şu bilinsin ki; insan bu günahları yapmakla dinden çıkmaz, ama yapmasa da savunan kişi haramı helâl gördüğü için kâfir olur ve kafasına taş yağarak helâk edilir. Nitekim **İbnü Abbâs** (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَرْضَخَ اللَّهُ رُؤُوسَ أَقْوَامٍ بِكَوَاكِبِ مِنَ السَّمَاءِ يَزِمِيهِمْ بِهَا بِاسْتِحْلَالِهِمْ عَمَلَ قَوْمِ لُوطٍ.»

“**Allâh Lût kavminin amelini helâl saymaları (ve normal görmeleri) sebebiyle bir kısım kimselerin kafalarını birtakım yıldız (parça)lar(1) ile ezmedikçe kıyâmet kopmayacaktır ki (onlar bunu yaptıklarında kafalarını darmadağın etmek için) onları gökten kendilerine fırlatacaktır.**” (ed-Deylemî, el-Firdevs bi me’sûri’l-hitâb, rakam:7547, 5/88; es-Süyûtî, Câmi‘u’l-ehâdis, rakam:16834, 16/304; ‘Alî el-Müttakî, Kenzü’l-‘ummâl, rakam:38599, 14/249)

Bundan dolayı ulemâ: “Dağdaki eşkiyâ kâtil, bağda buna rızâ gösteren ise kâfir olur.” demişlerdir. Nitekim:

«إِنَّ جُزْمَ الدُّيُوثِ أَعْظَمُ مِنَ الزَّانِئِينَ.»

“**Deyyûs’un günahı zinâ eden iki kişiden daha büyüktür.**” buyrulmuştur. (el-Âlûsî, Rûhu’l-me‘ânî, 6/179)

Zîrâ o, eşiyle zinâ edilmesine rızâ gösterdiği için daha büyük azâba müstehaktır. Zâten bir günaha rızâ gösterenler o günahı işlemeseler de yapana ortak sayılırlar. Nitekim **Alî** (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ أَحَبَّ عَمَلَ قَوْمِ لُوطٍ فَهُوَ كَمَنْ عَمِلَهُ.»

“**Her kim Lût kavminin amelini severse işte o (o günahı yapmasa da) onu işleyen kimse gibi (azâba dûçâr edilecek)dir.**” (‘Alî el-Müttakî, Kenzü’l-‘ummâl, rakam:13136, 5/341)

Toplumdaki Bâzi Kimselerin Gayr-i Meşrû Fiilleri Meşrû Gösterme Çabalarına Karşı Diyânet ve Hükümet Âcil Müdâhalede Bulunmalıdır

Konumuz Milli takımında oynayarak genç kızlara örnek gösterilen bir kızın lezbiyenliği, üstelik cinsel tercihini gösteren resmini de sosyal medyaya koyarak bu günahı teşhir etmek sûretiyle Müslüman gençliğe kötü örnek teşkil etmesi husûsunda olduğu için büyük önem arz etmektedir.

Demek istediğim şudur ki; Diyânet bu husustaki âyet ve hadîsleri insanlara duyurarak, hutbeler okutarak ve zarûrî açıklama ismiyle basın toplantıları yaparak üzerine düşen bu vazîfeyi âcilen yerine getirmelidir.

Eşcinsellik ve lezbiyenlik gibi gayr-i meşrû fiillerin Avrupa toplumlarında normal görüldüğü ve halkımızdan bâzısının onlardan etkilenerek bu cürümleri savunduğu bir ortamda bugün hayvan kerhâneleri işleten kâfirlerin bütün bu pis işlerinin yavaş yavaş hattâ yaşadığımız internet çağında süratle bizim toplumumuzu da etkilemeyeceği düşünülemez.

Hulâsâ; hükümet edenler bütün spor tesislerinde asılı bulunan: **“Ben sporcunun zeki, çevik ve aynı zamanda ahlâklısını severim.”** düstûrunu işletmelidir.

Ahlâklı olmanın ölçüsü hiç şüphesiz ki bizleri yaratan **Yüce Allâh**’ın belirlemeleriyle sâbit olur. Yoksa bugün özgürlük adına eşcinselliği ve lezbiyenliği ahlâka muğâyir görmeyenlerin yarın çocuk istismarını, İslâm’ın ilişkiyi haram ettiği anne-baba, hala-teyze gibi mahremlerle (ensest) ilişkileri, hattâ hayvanlara tecâvüzü meşrû görmeyeceklerine dâir bize kim teminat verebilir?!

Şunu da ifâde edeyim ki; bir şeyin ahlâka uyup uymaması, insanların canının istediğine göre tesbit edilecek bir konu olmayıp; din, vicdan, örf ve anane ile sâbit olacak mühim bir mevzû olduğundan dolayı bu zikredilen esaslara ters düşen fiillere sessiz kalıp göz yummamızın halkımızın ve neslimizin sonunu getirecek büyük âfetlere sebebiyet vereceği göz ardı edilmemelidir.

Hâsılı; devletimiz insanlara kötü örnek olan kişileri Milli takım adı altında devleti temsil eden bir kurumda çalışmaktan el çektirmeli ve böylece topluma doğru telkinde bulunmalıdırlar ki bir daha bu gibi gayr-i meşrû fiilleri teşhir etmeye kalkanlar devlet vazîfesinde çalışamayacaklarını anlayarak kendilerine çeki düzen versinler.

Allâh’tan korkmayanlar bâri işlerinden atılmaktan korkarak topluma kötü örnek olmasınlar, bunları izleyen çoluk-çocuğumuz da bu işlerin azâbının âhirete kalmayacağını dünyâda da birtakım maddî zararlara sebebiyet vereceğini bilerek onları örnek almaktan sakınsınlar. Aksi takdirde geride zikrettiğimiz âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîflerin bildirdiği umûmî helâklar ve büyük yıkımlar kaçınılmaz olacak, zürriyetimiz de bu kötü örneklerle bakarak yoldan çıkacaklardır.

Tebliğ bizden, hidâyet **Allâh-u Te‘âlâ**’dandır. **Yüce Rabbimiz** bizleri, nesillerimizi ve ümmetimizi râzı olmadığı her türlü günahı muhâfaza eylesin ve günahkârlara nasîhate muvaffak kılınarak iki cihan felâketlerinden hıfz-u emîn eylesin. Âmîn!

Mahmud Efendi
Hazretleri'nin
KIYMETLİ KELÂMLARINDAN

- Ruh cesette oldukça tevbe kabul edilir. Âhiretten perde açılmadığı müddetçe.
- Yâ **Rabbi!** İslâm bu hâle geldi, şimdi biraz tozlandık, Sen tevbe nasip et.
- Çâre yok, insanın ayağı kayar. Ayağı kayarsa çâre nedir? Hemen **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)in yanına gelip tevbe istiğfâr edecek. Türkiye'de değil, **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)in (kabr-i şerîfinin) yanında af isteyecek.

• Ne güzel **Allâhımız** var! Hemen tevbe etmeli. Bir kimse yirmi sene boyunca günah işlerle oyalansa, yarım saat ciddiyetini takınıp tevbe etse, yirmi senelik boşluğu doldurur.

• Kendimize gelelim, gittikçe gaflet basıyor, katılaşıyoruz, bir silkinsek, tevbe etsek düzeliriz. Bu işi, tarîkat derslerini gevşetenler, “**Allâh**’ın izniyle her gün dersimi tamamlayacağım” derlerse ve bunda da kararlılık gösterirlerse muvaffak olurlar.

• Âdemoğlu kusur işleyebilir. Kusurdan dönmek, nâdim olmak çok önemlidir. Yâni pişman olup tevbe etmek mühimdir. Tevbe etmek o kadar önemlidir ki: “Tevbe eden bir veli günah işlemeyen bir veliden daha kıymetlidir” denilmiştir.

• Bir daha yapmamak şartı ile çok tevbe edelim. Tevbe edince de dediğini tutacaksın tabi.

• Yemekten sonra şu üç şey yapılmazsa, yenilen yemek kalbe katılık verir. Katılığın olmaması için bir cüz Kur’ân-ı Kerîm okunmalı veya iki rekât namaz kılmalı ya da en az yüz kere **Allâh-u Te’âlâ**’yı zikretmeli.

• İnsanoğlunun zerre kadar bir şeyi yok. Hepsisi **Allâh-u Te’âlâ**’nınadır.

• Hiçbirimiz gerektiği gibi **Rabbimiz**’in nîmetlerini takdir edemiyoruz. Demiyoruz ki: “Yâ **Rabbi**! Sana şükürler olsun, bana kulak verdin duyuyorum, göz verdin görüyorum, lisan verdin konuşuyorum, el verdin tutuyorum, ayak verdin yürüyorum.” Yemek yemekten bunları düşünmeye vakit bulamıyoruz.

• Şu yemek var ya; bunu ayarlamak kadar zor bir şey yoktur, mide doyor göz doymuyor, halbuki bu açlığın ibadette olması lazım. Bir rekât namaz kılınca doyuluyor (bıkılıyor), ibadet kaşığı yere koyuluyor. Bu bedenimiz bir binektir, bu bedenin hakkını doğru vermezsek bizi taşımaz. Bunun yemek, içmek ve istirahat bakımından hakkını vermek lazımdır.

• Çok yeme! Çok yemek hakîkaten ağır yüküdür, nasıl ki ağır yük gemiyi batırıyorsa, çok yemek de beden gemisini gaflete batırır. Uyku da bir felâketir, onu da çok yapma, bedenin ihtiyâcı kadar yap. Birçok kimse bedeninin ihtiyâcı olduğundan uyumuyor, uyumak hoşlarına gittiği için uyuyor.

• Zikrullâha devamla, **Mevlâ** ile kul arasında alâka (münâsebet) hâsıl oluyor. Münâsebetten sevgi hâsıl oldu, sevgiden de itmi’nân, kalbin mutmain olması hâsıl oldu. Ne zaman ki itmi’nân hasıl oldu, kişi **Mevlâ**’ya vâsıl oldu.

• Kul ile **Mevlâ Te’âlâ** arasında hiçbir münâsebet yok, lâkin insan zikretmesi sebebiyle **Mevlâ Te’âlâ** ile arasında münâsebet hâsıl oluyor, sevgi hâsıl oluyor. O sevgiden itmi’nân (mutmain olmak) hâsıl oluyor. İtmi’nân hâsıl olunca insanın saâdeti ebediyyesi onun peşin sermayesi oluyor. Cezbe nedir? **Mevlâ** kalbine bir sevgi atıyor, o sevgiyle Kendine çekiyor, işte o zaman insan saâdet-i ebediyyeye ermiş oluyor.

(Mahmud Efendi Hazretleri’nden Duyulan Hikmetli Sözler, sh:275, 279, 284)

ORYANTALİST KİTAPLAR NEDEN TERCÜME EDİLİP MÜSLÜMAN TOPLUMUN ÖNÜNE ATILIR?! - 2

DR. AHMET GELİŞGEN Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

Bu yazının ilk kısmı geçen ay yayımlanmıştı.

3) İslam'ı, Kur'an'ı ve Peygamber (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)i İnkâr Eden ya da İslamî Hüküm ve Esasları Hedef Alan Oryantalist Kitaplar Neden Tercüme Edilip Piyasaya Sürülür?

Bir ilahiyatçı ya da bir kurum, baştan sona, “Kur’an, Muhammed’in uyduruğudur” iddiasını doğrulamaya çalışan tezler yürüten oryantalist bir kitabı niye tercüme edip yayınlar?!

Kanaatimizce bu soruların iki cevabı olabilir:

a) Mütercimim kendisi böyle inandığı için! Kişi kendi sakat fikirlerini doğrudan söyleyemez, tercüme ettiği kitabın müellifine söyler. Bu noktada, “benim fikrim değil, sadece tercüme ettim” demek, toplumun aklıyla dalga geçmek demektir. Küfür olan veya zararlı olan bir fikri, ha kendin söylemişsin, ha başkasına söyletmişsin! Bu iki eylem arasında zararları itibariyle fark yoktur. Sen söyleyen de bu zehri toplum yudumlamış olacak, başkasına söyletisen de!

b) Dünyada söz sahibi etkin ve yetkin muhtelif mahfiller nezdinde akredite olup terfi etmek, makam ve rütbe elde etmek için.

Bu şıklarda belirtilen her iki nedenin de din, devlet ve millet aleyhine birer felaket olduğu âşikârdır.

Yukarıdaki suâle üçüncü bir cevap olarak **“toplumu yanlış fikirlerden sakındırmak için”** diyebilmenin muhal olduğu hususu da aşağıdaki açıklamalarımızdan anlaşılacaktır.

Zararlı addedilen bir kitap, tenkidiyle birlikte yayınlanmış olsa bile, toplumu o fikirlerin zararlarından korumuş olamazsınız. Çünkü her iki durumda da o sakat fikirler, saf zihinlere bulaştırılmış olacaktır. Şâyet o sakat fikirler toplumda bir şekilde yayılmışsa, bu kez, toplum o fikirlerle zehirlenmesin diye reddiyeler yazılır. Kalam ilmimin gâyesi de budur. Bu görev ulemâya “farz-ı ayn”, topluma ise “farz-ı kifâye”dir.

Bu noktada dahi zararlı kitap, bütünüyle tercüme edilmez veya yayınlanamaz. Sadece sakıncalı noktalar ele alınıp, mantikî ve naklî delillerle o fikirler çürütülür ve bu hususlarda toplum uyarılır.

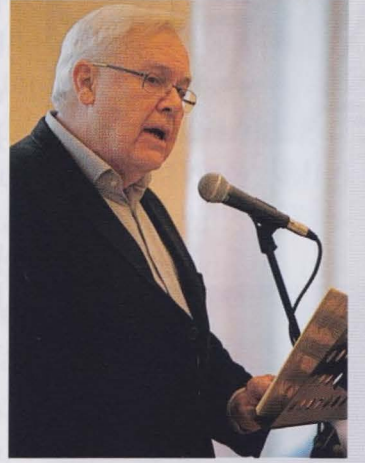
Bir tefsir hocasının görevi, hadis-i şerifler ve mûteber tefsirler aracılığıyla Kur’ân-ı Kerîm’i Müslümanlara tefsir edip öğretmek midir; yoksa Kur’ân’ı ve Hazreti Peygamber (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) Efendimiz’i, “Allah adına ayet uyduran ve yalancı ilan eden oryantalist kitaplar”ı yayınlamak mıdır?

Sorunun cevabı, cevabı gerektirmeyecek kadar açıktır. Hadis, fıkıh, kelam veya İslam tarihi ya da başka dallardaki ilahiyat akademisyenleri için de benzer soruyu sormak mümkündür. Sakıncalı olduğu kabul edilen kitabın başında yuvarlakça yapılan kısa bir tenkit yeterli olmayacağı gibi, kitaptan ayrı bir platformda o kitap hakkında yapılan bir tenkidin de o kitabı okuyanlar için hiçbir faydasının olmayacağı açıktır.

Çünkü, sakıncalı kitap bir vadide, bunun tenkidi de başka vadidedir. Bu durumda kitabı okuyanın o kitapla ilgili tenkitten haberi bile olmayacaktır. Haberi olsa da o tenkidi kitapla birleştirmek ya da ona ulaşma imkânı olmayabilecektir.

Müsteşriklerden
Goldzier

Müsteşriklerden
E. L. Ormsby

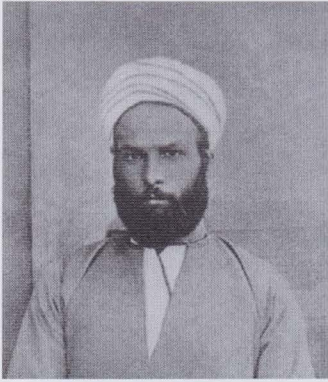
Müsteşriklerden
Fazlurrahmân

Müsteşriklerden
Mûsâ Cârullâh

Müsteşriklerden
Cemâleddîn Efgânî

Müsteşriklerden
Muhammed Abduh

Müsteşriklerden
Reşid Rızâ

Kitapta her bir sakat fikrin hemen altında verilmeyip bahsi geçen şekillerde yapıldı kabul edilen tenkitler, bizce o cinayeti örtme gayretidir, şark kurnazlığıdır. Diğer deyişle, muhtemel itiraz ve tenkitlere karşı bir nevi savunma mekanizması hazırlığıdır.

Hatta kitabı okuyan birisi, kitabın başında kalmış o yuvarlak tenkidi hiç görmeyebilir de! Okuduğunu farz etseniz de koskoca kitaptaki zehirli fikirleri, bir önsözde veya kısa bir yazıda teke tek çürütme imkânı yoktur.

Öte yandan, başta okuduğunuz tenkidin kitabı okuma süresince akılda kalacağı ya da etkisini sürdüreceği de iddia edilemez. Zaten bu tür kitap ve makalelerin, özellikle tercümelelerin, karma karışık felsefi yazılar olduğu herkesin malumudur.

Bir kitabı “tenkit ettim” diyebilmek için, en azından, zararlı fikrin bulunduğu sayfada, aynı büyüklükte ve görünür yerde bir yazıyla yeterince çürütülmüş olması gerekir ki, okuyucu, en azından zehrin yanında panzehire de anında ulaşabilsin; karşısına çıkan sakat fikirle tenkidi eşleştirebilsin!

İslam itikadımıza ters olan fikirler içeren bir kitabın büsbütün, tenkit ederek dahi olsa, topluma arz edilmesi felaketten hâli değildir. Çünkü, yukarıda belirttiğimiz gibi, “batılı tasvir -tenkit etmiş dahi olsanız- boş zihinleri çalar.”

Nitekim, kitabı okuyan kişi, sizin tenkidinizi değil, o zehirli fikri esas alabilir. Kafasına sizin tenkidiniz değil de o zararlı fikir yatabilir. Yahut sizin yaptığınız tenkidi yetersiz ve tutarsız bulabilir. Tenkit, illa da sakat fikri çürütecektir veya yok edecektir diye bir kural da yoktur. Siz zararlı bir fikri tenkit ettim sanırsınız ama, okuyucuya göre sizin tenkidiniz bir “hiç” olabilir.

3a) Örnek Vermek Gerekirse

Tenkite ederek her türlü sakat fikri yayınlayabilirim demek, yol kenarlarına şemsiye koydum, gökten kanalizasyon suyu püskürtebilirim demeye benzer. Yahut -afedersiniz- “zina kötüdür” deyip fuhuş filmi izletmeye benzer. Kasten hazırlanmış zinaya teşvik edici bir görüntü karşısında, aksi yöndeki nasihat ne kadar etkili olabilir?!

Bir başka örnek vermek gerekirse: Hırsızlık yöntemlerini anlatan bir kitabı yayınlamanın yanında “hırsızlığın kötü

olduğunu da anlattık” demek ne kadar yanlışsa, “zararlı bir kitabı yayınladık ama tenkit de ettik” demek de o kadar yanlıştır.

Kezâ bir babanın aile fertlerine “içki içmeyin, içki haramdır, felakettir” dediği halde, evine içkinin her türlüünü alıp getirmesi de aynı sakat tutum için açık bir örnektir. Hal böyleyken, bir de hiç tenkitsiz yayınlanan oryantalist kitapları düşünün!

Müsteşriklerin bu kitapları yayınlamadaki tek amaçlarının, İslam toplumunun itikadını sarsıp, itikadı sarsılan Müslümanları Hristiyanlığa ya da başka bâtil inançlara çekmek olduğunu da yukarıda zikretmiştik. En azından bu zaviyeden konuya bakmak gerekir, diye düşünüyoruz.

O halde bizim Müslüman dediğimiz ilahiyatçılar bu kitapları neden Müslüman gençliğin önüne atarlar?!

3b) Savunma Mekanizmaları

Bazı şahıs veya çevrelerin, oryantalist kitapların veya bidat fikirler içeren kitapların da okunmasına veya yayınlanmasına yönelik şu tür hezeyanlarda bulduklarına şahit olmak da pekâlâ mümkündür: “Efendim, ne var yani bunda? Her şeyi okuyalım da düşüncemiz gelişsin, İslam’ın ilk emri de ‘Oku!’dur. Batıldan etkilenecek kadar imanımız zayıf mı bizim? Okuyup akledeceğiz!” gibi yaldızlı ama bir o kadar da zehirli laflar, ya ne okuyacağını dahi bilmeyen gafillerden; ya da gençliği kasten tuzağa düşürmek isteyen maksatlı çevrelerden sâdır olabilecek yaklaşımlardır.

Zira “Oku!” buyuran Mevla Teâlâ: “ba-

tılı oku” dememiş; “Yaratan Rabbi’nin ismiyle oku!” buyurmuştur. Yani, faydalıyı oku, seni kulluğa götüreni oku! Nitekim akıl, kalp ve düşünce de okuduğuna göre gelişecektir. Arpa ekince buğday çıkmıyorsa, zararlıyı okuyarak da faydalı düşünce hasıl olmayacaktır. Bu hususla ilgili olarak, Rasulüllah (*Sallêllâhu Aleyhi ve Sellem*) Efendimiz’in, sahabeden bazılarının Tevrat ve İncil okuduklarını öğrendiğinde yüzünün renginin değiştiğini ve bu tutumdan onları men ettiğini de hatırlamış olalım! (Bkz. *Buhari, Tefsir, 11; İ’tisam, 25; Tevhîd, 51; Ebu Davud, İlim, 2; Ahmed, III/470, 471; IV/265, 266. vd.*)

Oryantalist fikirleri içeren kitapların okunmasını savunan gafillerin bir gerekçesi de “bu kitaplarda zararlının yanı sıra doğru ve faydalı bilginin de olduğu” iddiasıdır. Evet bu kitaplarda doğru bilgi yok değildir. Hatta bazı oryantalist kitapların içeriğinin %90’nının bile doğru bilgi ihtiva edebileceğini belirtmiştik. Çünkü açıktan veya tamamen yanlış bilgiyle doldurulmuş bir kitabın fark edilmesi kolaydır. Bu yüzden, yerli oryantalistler dahil olmak üzere yabancı oryantalistler, çoğu doğrulardan oluşan bilgilerin arasına zehirlerini sıkıştırıp saklarlar ki durum fark edilmesin! Bu sinsiliği bazen alanın uzmanları bile fark edemez.

Öte yandan, “oryantalist kitaplarda kısmen yer alan doğru bilgi, sizin aslî ve güvenilir kaynaklarınızda yok mu ki, art niyetli bir oryantalistin kitabına bel bağlamak zorunda kalıyorsunuz” denmez mi?!

Dolayısıyla nereden bakarsanız bakın, bu iddianın da külliyen sakat olduğu açıktır. Şayet zararlı yayınlardan toplumun korunması gerekiyorsa, bu kitapları

sadece ilim ehli inceler. Bir yetkili veya heyet reddiyesini hazırlar. Uygun görüldüğü takdirde bir program dahilinde bu rapor ya da reddiye, toplumu o zararlı fikirlerden sakındırmak üzere piyasaya arz edilir.

Oryantalist kitapları Müslüman gençliğin ve taze dimağ ilahiyat öğrencisinin önüne atan kişi ve kuruluşlar, ayrıca “iyiliğe aracı olanın da kötülüğe aracı olanın da onları işlemiş gibi günah ya da sevap kazanacağını” haber veren ayet ve hadisleri de çok iyi bilirler. (Bkz. Nisâ, 4/85; İbn Mace, Mukaddime, 14; Ahmed, V/387; II/520, 521; vd.).

Bunun yanında biz; faydasız ve zararlı yazılardan, hevâsına uyanlardan, cahillerden (kötülerden ve kâfirlerden) yüz çevrilmesi, yani onlardan uzak durulması gerektiğini de ayrıca hatırlatmak isteriz. (Bkz.; A'raf, 7/199; Müminûn, 23/3; Furkan, 25/63; Câsiye, 45/18; Buhari, Edeb, 31, 85; Rikak, 23; Müslim, İman, 74; Lukata, 14; Akdiye, 10; Muvatta, Kelâm, 20; Ahmed, II/367; vd.).

4) Toplumun ve Ulemanın Sorumluluğu

Bu konuda bir diğer önemli husus da şudur ki; Dinimiz müminlere, zararlı ve kötü iş ve eylemlere karşı durma, onları usulünce engelleme sorumluluğunu da yüklemiştir. “Emr-i bi'l-maruf ve nehy-i ani'il-münker (iyiliği emretmek, kötülükten alıkoymak)” denilen bu vazife, ayet-i kerime ve hadis-i şeriflerde emredilen en önemli dini vazifelerden biridir. Bu görev bazı nasslarda imanla da irtibatlandırılmıştır. (Bkz. Âl-i İmran, 3/104; Nisâ, 4/140; Maide, 5/97; En'am, 6/68; Tevbe, 9/71; Hac, 22/41; Müslim, İmân, 78; Ebû Dâvud, Salat, 232; Melâhim, 17; Nesai, İmân, 17; İbn Mace, İkâme, 155; Fiten, 20; vd.).

Elbette hayra dâvet etmenin ve kötülüğü engellemenin usul ve âdâbı olduğu gibi, herkesin durumuna göre de sorumluluk oranı farklıdır. (Geniş bilgi için bkz. <https://ahmetgelisgen.com/Makale-Detay.aspx?ID=166#2021053191>).

Bundan dolayı sâlih ve samimi bir Müslümanın toplumda ortaya çıkan yanlış söz ve eylemlere seyirci kalması düşünülemez. Aksi halde dünyayı fesat, Müslümanları da zillet sarar. (Bkz. Hazreti Ebu Bekr (Radıyallâhu Anh)ın hilafete geçtikten sonraki ilk hutbesi, İbn Hişam, Sire, IV/661).

Âhirette ise bu sorumsuzluğun hesabı ağır olur. Bu bağlamda, geniş bilgiyi asıl yerine havale etmekle birlikte, Rasulü Ekrem (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) Efendimiz'in bir hadis-i şerifini hatırlatmak isteriz:

Bir gün Efendimiz (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) huzurundaki sahabeye “Sizden birisi, kıyamet günü kendi kendisini rezil ü rüsva etmesin!” diye bir uyarıda bulunur.

Sahabe “Ya Rasûlellâh! Adam kendisini rezil/tahkir eder mi hiç?” diye sorar. Bunun üzerine Peygamber (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) cevaben şöyle buyururlar: “Evet! Dünyadayken, yapılan bir kötülük veya haksızlık karşısında, bir şahsın bir şeyler söylemesi ya da o kötülüğü engellemesi gerektiği halde o şahıs orada susmuşsa, Allah ona, ‘orada niye sustun?!’ diye sorar. O kul da ‘insanlardan korktum yâ Rabbi!’ der. Bunun üzerine Allah Teâlâ ‘Ben korkulmaya daha layık değil miydin?!’ buyurur.” (Buhari, Tefsîru Sûre 2, 47; İbn Mâce, Fiten, 20; Ahmed, III/30, 47, 73, 91).

Demek ki âhret gününde kişinin kendi kendisini rezil edip küçük düşürmesine neden olan hallerden birisi, bir mecliste

işlenen kötülük karşısında susmakmış! Kötülük ve yanlış karşısında susmanın cezası en azından bu ise, ya kötülüğü savunmak ve onun yanında durmak, nasıl bir âfettir dersiniz?

Mevlâ bizleri böyle bir duruma düşmekten muhâfaza buyursun! Bu hususta İslam âlimlerinden Ebû Alî Dekkâk'ın "Haksızlık karşısında susan dilsiz şeytandır" güzel sözünü hatırlamak yerinde olur. Biz biliyoruz ki Allah Teâlâ hakkı söyleyeceklerine dair alimlerden söz almıştır (*Âl-i İmran*, 3/187; *Serahsî, Bülûğu's-Sûl fi'l-Usûl*, I/297).

İlim sâhiplerinden bazılarının ise dünyada bu sözü bozacaklarını da Kur'ân-ı Kerim bize haber verilmiştir (*Fâtır*, 35/32; *A'râf*, 7/172).

İnşallah Ehl-i Sünnet kelâmcılarımız, hadisçilerimiz, fıkıhçı ve tefsircilerimiz ya da diğer dallardaki hocalarımız, hazırlayacakları etkin ve anlaşılır reddiyelerle, her türlü bidat fikrin girdabında boğulma noktasına gelmiş toplumumuzu aydınlatırlar...

Biliyoruz ki ilâhiyat fakültelerinde bu hocalarımız öğrenci yetiştirmekle meşguller. Ancak, içtimâî alanda yer eden zararlı dini fikir ve akımlara karşı da bir gayretlerinin olması, bizlerin haklı beklentisidir. Bizce bu beklenti, akademik dergilerin sayfaları arasında kalmış ayağı yere basmaz yazılarla da yerine getirilmiş olamaz. Esasen, "ilim ilim içindir" prensibiyle değil, "ilim hakk ve halk içindir" prensibiyle hareket etmemizin hem dünyamız hem de ahiretimiz için faydalı olacağı hususunun sürekli olarak hatırd tutulması gerekir. (Bkz. <https://ahmetgelisgen.com/Makale-Detay.aspx?ID=219#20210531093121>).

Öyleyse İslâm îtikadını hedef alan bir kitabı; değil İslâm'a inanan bir mümin, inanca saygısı olan herhangi bir kimse-nin bile yayınlayıp gençliğin önüne atması düşünülemez. Rabbimiz bizleri şu âyet-i kerîmede sayılan güzel hasletlerle yaşayıp, hüsnü hatime ile ömrünü tamamlayan sâlih müminlerden eylesin! Bizi ve toplumumuzu, her türlü şerden halâs eylesin! "Allâh'a çağırın, sâlih amel işleyen ve "Kuşkusuz ben Müslümanlardanım", diyenden daha güzel sözlü kimdir?" (*Fussilet*, 41/33).

Bu makale www.ahmetgelisgen.com adresinden alınmıştır.

HASAN KUDUOĞLU

DEVLET-İ ALİYYE'NİN KIRK BİRİNCİ ŞEYHULİSLÂMI

ESİRÎ MEHMED EFENDİ

(Rahimehüllâh)

Vilâdet târihi: Bilinmemektedir - Vefât târihi: 1681 / 1092

Şeyhulislâmlık târihi: 25 Cemâziyelâhir 20 / 1069 Mart 13 - 1659 Cemâziyelâhir 3 / 1072 Şubat 1662

Şeyhulislâmlık müddeti: 2 yıl, 10 ay, 14 gün - Şeyhulislâmlar arasındaki sırası: 41. Şeyhulislâm

Meşihat makâmındaki sırası: 53 - Meşihat dönemindeki pâdişah: **4. Mehmed**

- Târihçe-i Hayâtı -

Pravadili Bıçakcızâde Abdülhalim Efendi'nin oğludur. Babasının sonradan gelip yerleştiği Bursa'da doğdu. Doğum târihi bilinmemektedir. Bu sebeple "**Bursalı Efendi**" lakabıyla da tanındığı belirtilir. Dönemin kaynaklarında ise daha çok "**Bursevî**" şeklinde anılır.

- İlmî Hayâtı ve Vazîfeleri -

Önce babasından, sonra ise **Muîdzâde** ve **Şeyh Hâfizzâde**'den ders alarak ilim yolculuğunun ilk dönemlerini, aynı zamanda çocukluk ve gençliğinin ilk yıllarını Bursa'da geçiren **Mehmed Efendi** daha sonra İstanbul'a gitti.

Bir müddet Ayasofya civârındaki Şeyh Erdebîlî Zâviyesi'nde kaldıktan sonra **Şerif Şirvânî**'nin ilim meclisine devâm etti.

Ardından **Şeyhulislâm Zekeriyâyâde Yahyâ Efendi**'ye intisâb etti, bir süre ona

hizmet ettikten sonra ondan mülâzım oldu ve önce fetvâ kâtipliğine tâyin edildi, daha sonra fetvâ emîni oldu. **Şeyhulislâm Yahyâ Efendi**'nin desteğiyle Beyazıt Medresesi'ne muîd (asistan) oldu ve bir müddet sonra 40 akçe yevmiye ile tedris hayatına başladı.

1037 (1627) yılında Maktul Hüseyin Paşa Medresesi'nde müderrislik yaptı. 1040 yılının Ramazan ayında (Nîsan 1631) **Mehmed Efendi** Mısır'a gönderildi. Mısır'dan İstanbul'a döndükten sonra 1634-1644 seneleri arasında on bir yıl boyunca Beşiktaş Sinân Paşa Medresesi, Zekeriyâyâ Efendi Medresesi, Pîri Paşa Medresesi ve Mustafa Ağa Medresesi gibi farklı medreselerde müderrislik yaptı.

Mustafa Ağa Medresesi'nde görev yaptığı sene içinde Sahn-ı Semân medreselerinden birinde vazîfelendirildi. 1049 (1639) yılında İstanbul Çorlu Medresesi müderrisliğine getirilen **Mehmed Efendi** birkaç yıl burada görev yaptıktan sonra Gevherhan Sultan

ve Kalenderhâne medreselerinde de vazîfe deruhte edip 1052 (1642) senesinde ise İstanbul'da Vâlîde Sultan Medresesi müderrisliğine tâyin edildi.

1644 Temmuzunda Mekke-i Mükerreme kadılığına tâyin edildi ve müderrislikten ayrıldı.

- Esir Düşmesi -

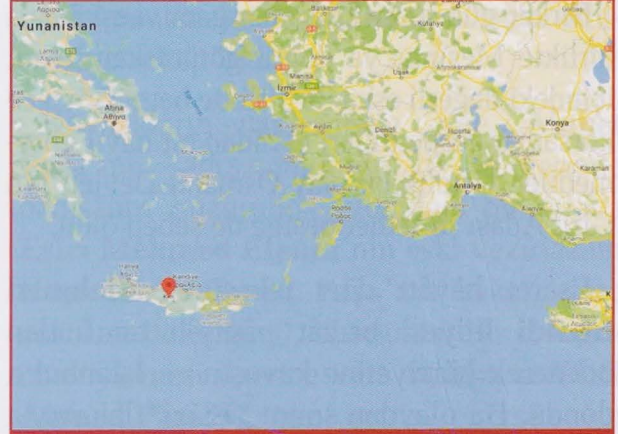
Mehmed Efendi'nin Mekke-i Mükerreme'ye gidişi hayâtının birkaç yılını esâret altında geçirmesine yol açan olaylara sebep oldu.

Şöyle ki **Sultan İbrahim Dârussaâde** Ağası **Sünbül Ağa**'nın bâzı hareketlerini hoş karşılamadığından 1644 yılında onu azlederek deniz yoluyla Mısır'a sürgün edilmesini emretti. Onun yerine ise Mısır'dan **Taş Yatar Ali Ağa**'yı getirip Dârussaâde ağası yaptı.

Sünbül Ağa hiç beklemeden İstanbul'da hazır bulunan, henüz yeni yapılan ve kaptanlığını **İbrahim Çelebi**'nin yaptığı gemiyi kirâlayarak yola çıktı. **Sünbül Ağa** oldukça varlıklı biriydi. Kıymetli şahsî eşyâsını, hizmetkârlarını, atlarını ve benzeri taşıyabileceği bütün servetini gemiye yükledi. Ayrıca gemiye o yıl hacca gidecekler de bindi. Böylece gemideki yolcu sayısı altı yüze ulaştı. Bunlar arasında Mekke-i Mükerreme kadılığına tâyin edilen **Bursalı Mehmed Efendi** de vardı.

Sünbül Ağa bir an önce yola çıkmak istediğinden gemi herhangi bir saldırıya karşı mukavemet etmek için gerekli asker, top, barut ve benzeri silahlarla teçhiz edilmemişti. Geminin bu kadar çok eşyayla topsuz, tüfeksiz ve askersiz yola çıktığını haber alan Malta adasındaki korsanlar altı parça gemi ile Girit'e gidip oradan **İbrâhîm Çelebi** kalyonunun boğazdan çıkmasını beklemeye başladılar. (Bkz: Resim-1)

Gemi Rodos'a ulaştıncâ oradakiler **Sünbül Ağa**'ya ileride korsanların kendilerini beklediklerini söyleyerek geminin bir müddet

1- Bugün Yunanistan'a âit olan Girit Adası (işâretli olan ada)

adada kalmasını tavsiye ettiler. Hattâ kaptan **İbrâhîm Çelebi** de kendilerinin korsan gemileriyle çatışacak durumda olmadıklarını belirterek Rodosluların uyarılarının dikkate alınmasını ve bir müddet adada kalınmasını söyledi. Ancak **Sünbül Ağa** "Hac mevsimidir, hacıları zamânında götürmek gerekir." diyerek uyarıları dikkate almadı ve gemi yola çıktı.

Kerpe-Girit adası civârında korsanların saldırısı başladı. Gemidekiler direndilerse de teçhizatsız oldukları için yeterince karşı koyamadılar. Bu yüzden **Sünbül Ağa** ve kaptan **İbrâhîm Çelebi** başta olmak üzere yolcuların büyük çoğunluğu şehit oldu. Öyle ki altı yüz kişiden ancak altmış kişi hayatta kaldı. Gemideki bütün mallar da korsanlar tarafından gaspedildi. Sağ kalan ve esir edilenler arasında **Bursalı Kadı Mehmed Efendi** de vardı.

Malta korsanları ele geçirdikleri gemiyi Girit adasının güneyindeki Kalismen limanına çekerek gaspettikleri eşyânın bir kısmını Girit vâlisine vermek, **Sünbül Ağa**'nın atlarından birini de Kandiye beyine göndermek üzere gemiden çıkarttılar.

Bu duruma şâhit olan ada râhiplerinden bâzıları: "Adamıza Türk atının ayağının basması hayra alâmet değildir." diyerek durumun kendileri için iyi sonuçlanmayacağını bildirmişlerdi.

Birkaç gün sonra korsanlar gemiyi eşyâsıyla birlikte Mesinna'ya doğru götürürken gemi, içindeki değerli eşyâ ile birlikte battı. Böylece korsanlar gaspettikleri eşyâdan bir hayır göremediler. Üstelik bu olay Osmanlı Devleti'nin Girit Adası'nı fethetmesine de sebep oldu.

Esâret hayâtı dört yıl süren **Mehmed Efendi** fidyesi bizzât pâdişâh tarafından ödenerek hürriyetine kavuştu ve İstanbul'a döndü. Bu olaydan sonra "**Esîrî**" lakabıyla anılmaya başladı.

- Esâretten Sonra Başına Gelenler -

İstanbul'a döndükten kısa bir süre sonra 1059 (1649) yılında Mısır kadılığıyla görevlendirildi. 1060 (1650) yılında bu vazîfeden alındı, 1062 (1652) senesinde ise Edirne kadılığına tâyin edildi. Edirne'de iken Kuşşâşiye Tarîkatı şeyhlerinden **Muslihuddîn Efendi**'nin müridi oldu. İki yıl Edirne'de görev yaptıktan sonra 1063 (1653) senesinde görevinden azledildi.

- İlk Sürgünü -

Bir süre sonra **Mehmed Efendi**'nin sürgün edilmesine sebep olacak ilginç bir olay yaşandı. Şöyle ki görevlerinden azledilen **Esîrî Mehmed Efendi**'ye Ayazmend, **Memekzâde**'ye Pravadi arpalık olarak verildi. Buralar **Mehmed Efendi** ve **Memekzâde**'nin yerlerine atanan **Kudsizâde** ve **Sun'izâde**'nin eski arpalıkları idi.

Şeyhulislam Ebû Saîd Efendi arpalık emirlerini almaları için onları yanına çağırdı. Ancak onlar arpalıklarını beğenmemenin yanında "Emirler niçin ayağımıza gönderilmiyor" diyerek dâvete icâbet etmediler. Bunun üzerine arpalık emirleri onlara gönderildi ancak her ikisi de kabûl etmedikleri gibi şeyhulislâma uygunsuz laflar ettiler.

Hattâ **Esîrî Mehmed Efendi** şeyhulislâma "Felan tâyinden felan kadar rüşvet aldın, felanı haksız yere felan yere atadın." gibi suç-

lamaları içeren bir mektup gönderdi. Üstelik bununla da yetinmeyip bizzât kendisi şeyhulislâmın yanına giderek "Biz senin zamânında haksızlığa uğradık. Bize liyâkatimiz derecesinde arpalık vermedin." anlamına gelen bâzı sözler söyledi.

Durum böyle iken bir müddet sonra **Sultan 4.Mehmed**'e **Şeyhulislâm Ebû Saîd Efendi** hakkında rüşvet alma, adam kayırma ve benzeri şikâyetleri ihtivâ eden imzâsız bir arzuhâl sunuldu. Bunun üzerine pâdişâh Üsküdar'da sadrazam, şeyhulislâm, kazaskerler, vezirler ve ileri gelen ulemâyı huzûrunda topladı ve onlarla bu mektupla ilgili görüşmeler yaptı.

Oradakilerin hepsi şeyhulislâmın lehinde ifâdeler kullandılar. Mektubun asılsız iddiâlardan ibâret olduğu anlaşıldıktan sonra sultan kimin tarafından buna cüret edildiğinin bulunmasını istedi.

En sonunda **Şeyhulislâm Ebû Saîd Efendi** söz alarak "Bu mektup sadreynden ma'zûl **Memekzâde**, **İmamzâde** ve **Bursalı Esîrî Mehmed**'in uydurmasıdır. Özellikle **Memekzâde** ve **Esîrî** kendilerine verilen arpalıkları beğenmeyip bana şu şekilde yazı yazmadan başka gelip lisânen şöyle şöyle uygunsuz laflar ettiler. Bu işin içinde başkaları da vardı ancak hepsini **Memekzâde** ve **Esîrî** yönlendirmektedirler. Fitnecilerin sözlerinin kesilmesi için bunların nefyedilmesi gerekir. Aksi takdirde fitne çıkarmaya devâm edeceklerinde şüphe yoktur." diyerek onları suçladı.

Bunun üzerine mektubu **Esîrî Mehmed Efendi** ve **Memekzâde Mustafa Efendi**'nin yazdıkları kanâatine varan pâdişâh her ikisinin de nefyedilmesini emretti. Böylece 1064 (1654) senesinde **Memekzâde** Pravadi'ye, **Esîrî Mehmed Efendi** ise Bozcaada'ya sürgün edildiler.

Bir müddet sürgün yerinde kalan **Esîrî Mehmed Efendi** 1065 (1655) senesinde

affedilince İstanbul'a döndü ve kendisine verilen Uzunca-Hasköy arpalığına gitti. Bir yıl sonra 1066 (1656) yılının Şevvâl ayında ise İstanbul kadılığına tâyin edildi. Bu görevinden azledilince kendisine Kuşadası ve Bayındır kazâları arpalık olarak verildi.

Çocukluk dönemi bir tarafa bırakılırsa geri kalan hayâtının tamâmını müderrislik ve kadılıkla geçiren **Esîrî Mehmed Efendi**, Anadolu kazaskeri **İsmetî Efendi**'nin azledilmesi üzerine 1068 senesinin Şâban ayında (Mayıs 1658) bu makama tâyin edildi. Bu atama onun şeyhulislâm olma yolunu açan bir tâyin oldu.

Sadrazam Köprülü Mehmed Paşa kendisine rakip gördüğü Girit Serdârı **Deli Hüseyin Paşa**'nın îdâm edilmesi için dönemin şeyhulislâmı **Bolevî Mustafa Efendi**'den onun hakkında fetvâ istedi. **Köprülü Mehmed Paşa**'nın ısrârına rağmen şeyhulislâm, önemsiz bir kusur sebebiyle paşanın katlinin câiz olmadığını söyledi ve gerekirse azledilerek sürgüne gönderilmesini teklif etti.

- Şeyhulislâm Olması -

Bundan başka **Bolevî Mustafa Efendi** Bursa seyâhati sebebiyle pâdişâh ve sadrazamı bâzı gerekçelerle tenkit etti. Bu yüzden zikredilen sebeplerden dolayı şeyhulislâm azledilerek Mihaliç'e sürgüne gönderildi. Ondan boşalan şeyhulislâmlık makamına da 25 Cemâziyelâhir 1069'da (20 Mart 1659) **Esîrî Mehmed Efendi** tâyin edildi. (Bkz: Resim-2)

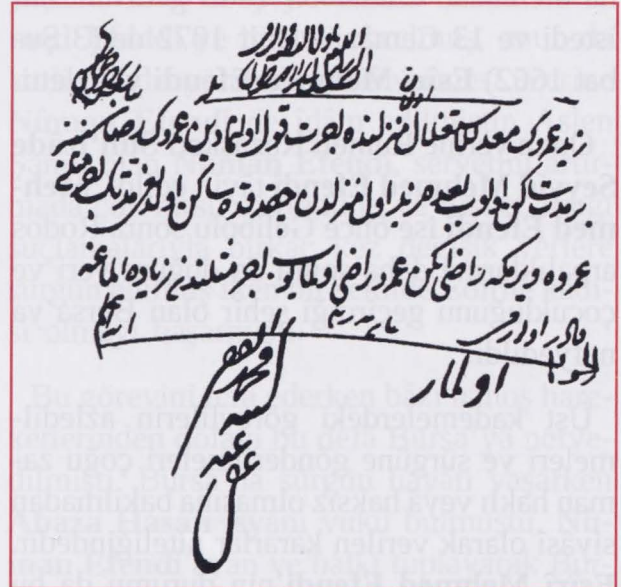
Esîrî Mehmed Efendi bu görevi **Köprülü Mehmed Paşa**'nın sadrazam olmasına kadar yaklaşık üç yıl boyunca (iki yıl on ay on dört gün) sürdürdü.

- İkinci Sürgünü -

Köprülü Mehmed Paşa'nın ölümünden sonra yerine tâyin edilen oğlu **Fâzıl Ahmed Paşa**'nın sadâretinin ilk günlerinde pâdişâhın huzûrunda **Esîrî Mehmed Efendi**'nin

bâzı konuşmaları azledilerek sürgün edilmesine sebep oldu.

Kaynakların naklettiğine göre, **Ahmet Paşa**'nın sadrazamlığının ilk günlerinde pâdişâhın huzûrunda oldukları bir sırada **Esîrî Mehmed Efendi**'nin eski vezîriâzam **Köprülü Mehmed Paşa**'nın haksız yere çok kan döktüğünü, ölümünün iyi olduğunu söylemesi üzerine yeni sadrazam **Fâzıl Ahmed Paşa**: "O her kimi katlettiyse senin fetvanla bu işi yaptı." cevâbını verdi.

1- Esîrî Mehmed Efendi'nin bir fetvâsi, cevap kısmı kendi el yazısıdır:

"Allâhümme yâ Veliyye'l-ismetî ve't-tevfîk

Nes'elûke'l-kifâye ve'l-hidâye

Bu mesele beyânında cevâb ne vechiledir ki?

Zeyd Amr'ın mu'addün li'l-istiğlâl olan menziline ücret-i kavî olunmadın Amr'ın rızâsına bir müddet sâkin olup ba'dehû Zeyd ol menzilden çıkdıkda sâkin olduğu müddetin ecri mislini Amr'a virmege râzı iken Amr râzı olmayup ecri mislinden ziyâde almağa kâdir olur mu? Beyân buyrula.

el-Cevâb: Allâhu a'lem, olmaz.

Ketebehû Mehmed el-fakîr, ufiye anh."

Bunun üzerine **Esîrî Mehmed Efendi**: “Şer-rinden korkardım. Onun için fetvâ veriyordum.” diyerek kendini savunmaya çalıştı. Bu sefer sadrazam: “**Allâh-u Te‘âlâ**’dan korkmayı mahlûktan korkmak ilm u diyânete lâyük müdür?!” diyerek şeyhulislâmı azarladı.

Bizzat sultânın da şâhit olduğu bu konuş-malar şeyhulislâmın zâfiyeti ve acziyeti ola-rak kabûl edildi. Kısa bir süre sonra **Sultan 4.Mehmed, Fâzıl Ahmed Paşa**’yı tekrar huzûruna çağırarak şeyhulislamlık makamı-na ulemâdan dindar bir zâtın getirilmesini istedi ve 13 Cemâziyelâhir 1072’de (3 Şu-bat 1662) **Esîrî Mehmed Efendi**’yi azletti.

Onun yerine Rumeli Kazaskeri **Sun‘izâde Seyyid Mehmed Efendi** tâyin edildi. **Meh-med Efendi** ise önce Gelibolu sonra Rodos arpalıklarına daha sonra da doğum yeri ve çocukluğunu geçirdiği şehir olan Bursa’ya nefyedildi.

Üst kademelerdeki görevlilerin azledil-meleri ve sürgüne gönderilmeleri çoğu za-man haklı veyâ haksız olmasına bakılmadan siyâsî olarak verilen kararlar niteliğindedir. **Esîrî Mehmed Efendi**’nin durumu da bu husus dikkate alınarak değerlendirilmelidir.

Bursa’da ilim, ibâdet ve hayır işleriyle meşgul olmaktadır. 1082 (1671) sene-sinde hac ibâdetini yapmak için izin talep eden **Mehmed Efendi**’nin Hicaz’a gitme-sine müsâade edildi. Mekke-i Mükerrreme ve Medîne-i Münevvere bölgesinde bir yıl kaldıktan sonra dönüşünde 1083’de (1672) Kudüs kadılığına tâyin edildi ve böylece bir müddet Kudüs kadılığı yaptı. Daha sonra tekrar görevden alındı ve yine memleke-ti olan Bursa’ya gönderildi. Bursa’da iken kendisine Birgi, Mudanya ve Gemlik kazâ-ları arpalık olarak verildi.

- Vefâtı -

Yirmi yıl kadar Bursa’da ikamet eden **Mehmed Efendi** 22 Safer 1092’de (13 Mart 1681) vefât etti ve Sağrıçı Sungur Mahal-

lesi’nde Pirinç Hanı arkasında bizzât ken-disinin yaptırdığı türbeye defnedildi. (Bkz: Resim-3)

Vefâtına mahlası **Rıf‘atî** olan ve İstan-bul’da Yeni Kapı Zâviyesi şeyhi iken vefât eden **Şeyh Yûsuf Nesîb** şu mısra ile vefâtına târih düşürmüştür:

أُولَهُ أَغْلَايِ إِرْمَ مَنْزِلْكَهْكَ الْفَاتِحَةَ

“Ola a‘lâ-yı irem menzil-gehîn el-Fâtiha.”
(1092)

“Varacağı yer (cennetteki) irem bağları olsun. (Rûhu için) el-Fâtiha.”

Şu mısra da vefât târihi için söylenmiştir:

وَيُرُوبُ جَانِكُ أُسَيْرِي بَنْدِ فَايْنِدَنْ رَهَا بُوْلُدُكُ

“Virüb cânın **Esîrî bend-i fânîden rehâ buldun.**” (1092)

“Ey **Esîrî!** Canını vererek fânî olan şu dün-yâ bağından kurtuldun.”

Esîrî Mehmed Efendi Sağrıçı Sungur Mahallesi’nde büyümüş ve büyüdüğü mahallenin mescidini tâmir ettirmiştir. **Esîrî Mehmed Efendi**’nin kendisiyle birlikte çok sayıda akrabâsı da bu mescidin kabristanına defnedilmiştir. Defnedildiği türbeyi vefâtından üç yıl önce yaptırmıştır. Annesi **Fatma Hanım** ile kardeşi **Ali Efendi** de burada medfundur.

Bu mescid Bursa Ulucâmi yakınlarında ki Pirinç Hanı’nın batı tarafındaydı. O vakit orada sağrıçı esnafı vardı. Bu mahallede bulunup bugün mevcut olmayan Sağrıçı Sungur Mescidi’ni yaptıran kişi bu esnaftan mıdır bilinmez ama muhtemelen öyle olsa gerektir. Bu kişiye **Sarı Sungur** ya da **Sağrı Sungur** derlermiş.

Kâmil Kepecioğlu’nun “**Bursa Kütüğü**” adlı enfes eserindeki nakline göre; Bursa târihçisi merhum **Şemseddin Ulusoy**, câmi-ler hakkındaki kıymetli eserinde bu mescidi **Hoca Sungur** adında birisinin yaptırdığını

3- Esîrî Mehmed Efendi'nin Bursa'daki Pirinç Hamı yakınlarındaki türbesi

yazmaktadır. Ahâlî de buna “Şangır Şungur Mahallesi” derlerdi. Bu mahallenin 50-60 sene evvel **Hacı Lungur** lakabında bir muhtarı vardı. Kura meclisinde asker yoklaması esnâsında şûbe reisi: “Senin adın ne?!” deyince, “Langur Lungur” demiş ve hangi mahalleden olduğunu sorunca da “Şangır Şungur” deyince kendisiyle alay edildiğini sanan şûbe reisi tarafından meclisten kovulmuştur.

- Verdiği İdâm Fetvâlarına İki Misâl -

Sadrazam Köprülü Mehmed Paşa'nın etkisiyle veyâ kendi isteğiyle verdiği idâm fetvâlarından bâzıları diğer kaynaklara da yansımıştır.

1) Meselâ **4.Mehmed** devrinde İstanbul kadılığında ma'zûl olan **Sadreddinzâde**

Rûhullâh Efendi adlı şahıs, ilm-i nücûm (astroloji) ile uğraştığı için halka gelecekle ilgili bâzı bilgiler veriyordu. Verdiği haberler arasında pâdişah ve diğer devlet ricâlinin mukadderâtı ile ilgili yalan-yanlış bilgiler de yer almaktaydı. Bu durumun nizâm-ı âleme zarar verdiği düşüncesiyle, ilgili şahıs hakkında **Şeyhulislam Esîrî Mehmed Efendi**'den hükmü sorulmuş, o da katlinin câiz olduğuna dâir fetvâ vermiştir.

2) Bursa'da **Kadı Nûman Efendi** ile ilgili yaşanan olayda **Şeyhulislâm Esîrî Mehmed Efendi**'ye hükmü sorulmuş, onun da katli câizdir yönünde fetvâ vermesi üzerine **Nûman Efendi** de idâm edilmiştir. Aslen Şamlı olan **Nûman Efendi**, servetini artırmada çok hırslı davrandığı ve rüşvet aldığı suçlamalarıyla birkaç kez değişik yerlere sürgün edilmiş iken bir şekilde Edirne kadısı olmayı başarmıştı.

Bu görevini icrâ ederken bâzı nâhoş hareketlerinden dolayı bu defâ Bursa'ya nefyedilmişti. Bursa'da sürgün hayâtı yaşarken **Abaza Hasan** isyanı vukû bulmuştu. **Nûman Efendi** âyan ve halkı toplayarak Bursa üzerine gelen **Abaza Hasan** güçlerine karşı şehrin savunmasında önyak olmuş, bu hareketiyle pâdişâhın takdirini kazanmış ve Bursa kadılığı göreviyle mükâfatlandırılmıştı.

Ancak bir müddet sonra **Abaza Hasan** gâilesi bertaraf olunca **Nûman Efendi**'nin mal biriktirme hırsı depreşti. Etrâfındaki varlıklı kimselere “Sen celâlî-i mezbûr ile ittifak üzere idin, sizde emânet-i vaz' olunmuş celâlî malı vardı” diyerek muâheze ve tazyik etti ve bir kısmının parasını aldı, para vermek istemeyen şahısların ise bâzılarını hapsedirdi, bâzılarını da öldürttü.

Nûman Efendi'nin tazyikinden muzdarip olan Bursa halkı, **Avcı Sultan Mehmed**'in Bursa'ya gelişini fırsat bilerek içinde buldukları vaziyeti pâdişâha arz ettiler. İddiâları incelettiren pâdişah şikâyetlerin doğru

olduğunu gördükten sonra durumu şeyhulislâma havâle etti ve dönemin şeyhulislâmı **Esîrî Mehmed Efendi**'nin de verdiği fetvâ üzerine **Nûman Efendi** îdâm edildi.

Mîrâsı, yıllarca Beykoz kadılıklarında bulunan ve olayın geçtiği yıllarda Bursa'da müderris olan oğlu **Sâlih Çelebi**'ye intikal etti.

- Âilesi -

Esîrî Mehmed Efendi'nin hayâtının yer aldığı kaynak eserlerde onun âile hayâtı, hanımı ve çocuklarından bahsedilmemektedir. Yalnızca **Bursalı Mehmed Tâhir** ve **Bağdatlı İsmâil Paşa** kendisi gibi ulemâdan olan **Abdülbâki** adında bir oğlu ve "**Mîzânü'l-müdde'iyeyn fi ikâmeti'l-beyyineteyn**" adında bir de eseri olduğunu zikrederler.

Muhtemelen Bursa'da doğan ve burada tahsil hayâtını tamamlayan **Abdülbâki Efendi** ömrünü muhtelif beldelerde kadılık yaparak geçirmiş ve yazmış olduğu risâleleri de kadılık yaptığı yerlerdeki ihtiyâca binâen kaleme almıştır.

Abdülbâki Efendi'nin ismini zikrettiğimiz eserinden başka "**Zeylû Risâletî'l-Hâkimiyye fi'l-irâdeti'l-cüz'iyeye**" ve "**Esâsü'l-mu'tekadât fi havâici'l-mü'min ve'l-mü'minât**" adlı eserleri bulunmaktadır.

İstanbul şer'iyeye sicillerinde yer alan bir vakfiyeden **Esîrî Mehmed Efendi**'nin **Fatma Hâtun** adında bir de kızının olduğunu öğrenmekteyiz. **Fatma Hâtun** bâzı hizmetler için birkaç yerde bulunan mülklerini vakfetmiştir.

- İlmî Eseri -

"**Câmi'u'd-de'âvî ve'l-beyyinât.**"

Pek çok kaynakta **Esîrî Mehmed Efendi**'nin telifi olarak zikredilen bu eser **Şeyhulislâm Yahyâ Efendi**'nin vermiş olduğu fetvâların **Esîrî Mehmed Efendi** tarafından toplanmış hâlidir. (Süleymâniye Ktp, Amcazâde Hüseyin Paşa, rakam:242) (Bkz: Resim-4)

Mehmed Efendi, Şeyhulislâm Yahyâ Efendi'nin fetvâlarını baplar ve fasıllar hâlinde düzenleyerek oluşturduğu "**Nûru'l-fetâvâ**" adlı mecmûanın önemli meselelerini derlemesiyle ortaya çıkan eserine bu adı vermiştir.

Yalnızca dâvâ ve dâvâyı ispat vâsıtaları hakkında verilmiş fetvâları içeren ve fıkıhın diğer konularının yer almadığı bu mecmûada çoğunlukla **Yahyâ Efendi**'nin fetvâları olmakla birlikte **Ebu's-Suûd** ve **Sun'ullâh** efendiler gibi bâzı şeyhulislâmlara âit fetvâlar da yer almaktadır.

Kaynaklarda **Esîrî Mehmed Efendi**'ye âit olduğu ifâde edilen "**Hulâsateyn fi'l-fetâvâ**" adlı eserin de aslında ona değil gerçekte **Seyyid Muhammed el-İspîrî**'ye âit olduğu belirtilmektedir. (Süleymâniye Ktp, Esad Efendi, rakam:941)

Zîrâ asıl metinde "**el-Esîrî**" olarak yazılmış ise de sayfa kenarında "**el-İspîrî**" şeklinde düzeltilmiştir. Müellifin tam ismi eserin mukaddimesinde **Seyyid Muhammed el-İspîrî ibnü Seyyid Molla Yusuf ibni Seyyid Molla Ya'kûb ibni Hacı Ali es-Sûfî ibni Muhsin Fakih ibni Şeyh İskender** şeklinde verilmiştir.

Eserde **Kadı Muhibüddin Muhammed ibnü Ebî Bekr el-Hamevî el-Alvânî**'nin (ö.1016/1608) "**Umdetü'l-hükkâm ve merci'u'l-kudât ve'l-hükkâm (fi'l-ahkâm)**" adlı üç bin beyitlik manzum eseri ile bu manzum esere **Abdülganî en-Nâblusî** tarafından yazılan "**Tenbîhü'l-efham**" adlı şerh'ten hareketle, şârihin müteber fıkıh ve fetvâ kitaplarından aktardığı nakil ve görüşler derli toplu ve kısa biçimde yazılmış, daha sonra **Hayreddin er-Remlî**'nin "**el-Fetâve'l-Hayriyye**" adlı eseri de aynı şekilde telhis edilmiş ve böylece meydana getirilen kitap iki hulâsâ anlamına gelen "**el-Hulâsateyn**" diye adlandırılmıştır.

3- Esîrî Mehmed Efendi'nin üstâdı Şeyhulislâm Yahyâ Efendi'nin fetvâlarını topladığı "Câmi' u' d-de' âvî ve'l-beyinât" adlı eseri (Amcazâde Hüseyin, rakam:242)

- Hayır Eserleri (Vakıfları) -

Ecdâdımız devrindeki âhîret sermayesine yönelik olan vakıf kültürüne misâl teşkil etmesi açısından **Esîrî Mehmed Efendi**'nin vakıfları hakkındaki mâlûmâtı kısaca burada zikretmek istedik ki bu kıymetli araştırma kaynaklar kısmında göreceğiniz üzere **Prof. Dr. Ali İhsan Karataş** tarafından yapılmıştır.

Esîrî Mehmed Efendi bâzı hizmetlerini tesis ettiği vakıflar aracılığıyla yürütmüştür. Küçük çapta da olsa çok sayıda vakıf kuran **Mehmed Efendi**, bir vefâ misâli olarak bu vakıflarla öncelikle doğup büyüdüğü mahalleye hizmet etmeye çalışmıştır.

Bu amaçla mahallesinin câmisi ve avâız vakfı için vakıflar tesis etmiştir. Yeri gelmişken avâız vakfının da ne olduğunu zikretmek faydalı olacaktır.

Avâız vakfı; geliri bir köy ve mahalle halkının ve esnafın beklenmedik şekilde çıkan ihtiyaçlarına sarfedilmek üzere kurulan vakıftır. Bu vakıflar hastalık sebebiyle çalışamayan esnafa yardım, fakirlerin cenâzelerinin kaldırılması, su yollarının tâmi-

ri gibi amaçlarla kurulmuş mükemmel bir yardımlaşma sistemiydi.

Esîrî Mehmed Efendi diğer taraftan kendi mahallesinin dışına taşarak bâzen şehrin bozulan köprülerini tâmir ettirmiş, bâzen de farklı mahallelerdeki fakir fukarâyı gözeterek onlara yönelik hayır hizmetlerinde bulunmuştur.

Ayrıca Mevleviyye, Halvetiyye ve Hamam Tekke için kurduğu vakıflarla tasavvuf erbâbını da hizmetleri arasına dâhil eden **Esîrî Mehmed Efendi**, Osmanlı'daki medrese-tekke kavgasına taraf olmadan bir müderrisin ve bir şeyhulislâmın her iki kesime de yakın olabileceğini göstermiştir.

Esîrî Mehmed Efendi yeri gelmiş eksik bir vakfı tamamlamış, yeri gelmiş vasiyetine terekesi yetişmeyenlerin eksiklerini gidermiştir. Kurduğu vakıflarla şehir halkına hizmet etmenin yanında pek çok kişiye gelir temin etmiş, aynı zamanda bu vakıflarla öncelikle kendisi, daha sonra babası, kardeşi gibi yakınlarına da hayır ve duâ kapılarının ebediyen açık kalmasını sağlamıştır.

Esîrî Mehmed Efendi'nin vakıflara âit vakfiyelerin birer sûreti Şer'iyeye Sicilleri'ne kaydedilmiştir. Bursa Şer'iyeye Sicilleri'ni incelediğimizde makalemize konu olan **Esîrî Mehmed Efendi**'nin sekiz vakıf tesis ettiği tespit edilmiştir.

Bunlardan altısının vakfiyelerine ulaşılabildiği iki vakfın varlığı vakfiyelerden değil vakıf muhâsebe defterlerinden anlaşılmıştır. Bununla birlikte onun henüz tespit edilemeyen başka vakıflarının olabileceği de ihtimal dâhilindedir.

1) İlk vakfiyesi bir miktar paranın tahsis edilmesiyle oluşturulan Gurre-i Cemâziye'l-evvel 1086 (24 Temmuz 1675) târihli bir para vakfıdır. Vakfın bir tek şartı var o da elde edilen gelirin mahalle avâız vakfına aktarılmasıdır.

2) Üzerindeki tescil târihine göre bir önceki vakıftan iki yıl sonra kurulduğu anlaşılan Evâhir-i Şevvâl 1088 (21 Aralık 1677) târihli bu vakıf da para vakfıdır. Söz konusu vakfın gelirleri belli hizmetleri karşılığında kendi mahallesindeki câmide görev yapan imam, müezzin ve kayyıma tahsis edilmiştir.

3) **Esîrî Mehmed Efendi**'nin üçüncü olarak ele alacağımız vakfiyesi dükkânlardan oluşan gayrimenkullerin vakfedilmesiyle vücûda getirilmiştir. Gurre-i Zilka'de 1089 (15 Aralık 1678) târihli vakfın kuruluş amacı Sağrıçı Sungur Câmii görevlilerine gelir tahsis edilmesinin yanında okunması şart koşulan bâzı sûrelerin sevaplarının annesi, babası ve kendi rûhuna hibe edilmesine yöneliktir.

Bursa'da Eynebey Çarşısı'nda Tahtakale Hanı'nın önünde **2.Murad Hân** vakfına âit birbirine bitişik tamâmen yıkılmış harâbe hâlinde ve uzun zamandan beri boş ve mezbelelik olan dört adet dükkân bulunmaktadır.

Dükkânların âit olduğu vakfa hiçbir faydası yoktur. Bu yüzden **Esîrî Mehmed Efendi** adı geçen vakfın mütevellîsi **Mehmed Efendi** ile irtibat kurarak harap hâldeki dükkânların kendisine bâzı şartlar dâhilinde kirâyâ verilmesini istemiştir.

Bu işlem karşılığında arsanın âit olduğu vakfa aylık kırk akçe kirâ ödemeyi kabûl eden **Esîrî Mehmed Efendi** masrafları kendi malından karşılanmak üzere arsa üzerine yıkılmış dükkânları yeniden yapma izni almıştır. Arsa ile ilgili sözleşmeyi imzaldıktan sonra dört adet dükkânı yeniden inşa ettirmiş ve bunları vakfetmiştir.

Câlibi dikkat olduğu için şu ayrıntıyı da zikretmek yerinde olacaktır: Vakfın mütevellîsi olma görevini **Hüseyin Halîfe ibnü Hacı Mustafa**'ya vermiştir. Daha sonra vakfın şartları oluşturulmuştur. **Mehmed Efendi** dükkânların kirâyâ verilmesini ve elde edilecek gelirle öncelikle arsa mütevellîsine her ay yerin kirâsı (icâre-i zemin) olan kırk akçenin ödenmesini ilk şart olarak vakfiyeye kaydettirmiştir.

Bundan sonra diğer şartlara geçilmiştir. **Mehmed Efendi** hazîresinde kendi kabrinin de binâ edildiği mahallesindeki mescidin imamı, müezzini ve mütevellînin sabah namazından sonra toplanarak her birinin daha önce kendisinin vakfettiği üç cüzden birer cüzü okumalarını talep etmiş ve bunlardan hâsıl olacak sevaplardan birinin sevâbını babası merhûm **Abdülhalîm Efendi**'nin rûhuna, birinin sevâbını aynı mescidin hazîresinde medfûn annesi merhûme **Fâtıma Hâtun**'un rûhuna ve üçüncüsünün sevâbını da kendi rûhuna hibe etmelerini istemiştir.

Mescidin kayyımı olan şahıs da cüzleri korumak, zamânında okuyuculara vermek, okuma işi tamamlandıktan sonra tekrar toplayıp muhâfaza etmekle görevlendirilmiştir.

Bu hizmetleri karşılığında söz konusu şahıslardan cüz okuyanlara (üç adet ezâhân) her ay kırkar akçe, kayyıma ise her ay on beş akçe verilmesini şart koşmuştur.

4) Üçüncü vakfiyeden beş gün sonra düzenlenen bu vakfiye 5 Zilka'de 1089 (19 Aralık 1678) târihlidir ve Halvetiyye Tarikatı dervişleri için yaptırılan bir zâviyedir.

5) 22 Zilka'de 1089 (5 Ocak 1679) târihli

bu vakfiye Mevleviyye tarîkatı mensupları için tesis edilmiştir. Söz konusu vakfın geli-ri ile Mevlevî dervişlerinin yiyeceği et masrafları karşılanmaktadır.

6) Esîrî Mehmed Efendi'nin elimizdeki 1 Zilhicce 1090 (3 Ocak 1680) târihli son vakfiyesi kendi doğup büyüdüğü mahalle için daha önce yaptığı hizmetlerin özetlenmesiyle başlamış ve bu hizmetlerden eksikliği hissedilen bir husûsa yönelik tesis edilen bir vakıfla ilgilidir.

Bunların dışında **Esîrî Mehmed Efendi'nin** tespit edilen son iki hayrâtından ilki su hizmetlerine, ikincisi ise Hamam Tekke'nin giderlerine yönelik tesis ettiği vakıflardır.

Esîrî Mehmed Efendi'nin doğup büyüdüğü ancak daha sonra sürgün olarak geldiği Bursa'nın öncelikle ilim ve kültür hayâtına önemli katkıları olmuştur. Bursa'da iken evini dârulhadîs yaparak hayâtını ilim erbâbına ders vermekle geçirmiş ve pek çok kişinin ilim tahsil etmelerini sağlamıştır.

Câlibi dikkat olduğu için şu ayrıntıyı da zikretmek yerinde olacaktır: Kızı **Fatma Hâtun**, İstanbul'da Molla Aşkî Mahallesi'nde içerisinde dört oda, bir mahzen, bir fırın, bir muhavyata (duvarla çevrili) bahçe ve tuvalet, dışında bir oda, bir kule, su kuyusu ve bahçesi olan bir ev, Keçeci Pîrî Mahallesi'nde binâ eylediği altı odalı bir ev ve Tercüman Yunus Mahallesi'ndeki dört odalı bir ev olmak üzere farklı mahallelerde bulunan değişik büyüklükteki üç evini vakfetmiştir.

Kızı Fatma Hâtun'un vakfiyesine kaydettirdiği şartlar şöyledir: Zikrolunan evler mütevellî aracılığıyla kirâyaya verilecek, elde edilecek gelire günlük ikişer akçe ücretle İstanbul'da Bâzergân Mescid-i Şerîfi (Kocamustafapaşa semtinde Mîmâr Sinan imzâlı Ramazan Efendi Mescidi)nde Kur'ân-ı Kerîm'den her gün yedi cüz okunacaktır.

Okunan cüzlerden hâsıl olacak sevâbın taksîmâtı ise şöyle yapılmıştır: Cüzlerden birinin sevâbı **Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)**in rûhuna, dört cüzün sevâbı dört halîfenin ruhlarına, bir cüzün sevâbı kendi rûhuna ve bir cüzün sevâbı da anne-babasının ruhlarına hibe edilecektir.

Vakfın tevliyeti için günlük üç akçe ödenecek ve hayatta olduğu müddetçe bu görev kendisinde olacak, vefâtından sonra evlâdına, daha sonra onların evlâdına ve onlardan sonra da yine onların evlâdına tevdi edilecek, daha sonra zamânın kadısının karârıyla bu görev başka birine devredilecektir.

Rûhu için el-Fâtiha.

Kaynaklar:

(**Mehmet İpşirli**, *Tdv İslâm Ansiklopedisi*, 11/390-391; **Müstakimzâde Süleymân Sa'düddîn**, *Devhatü'l-meşâyih*, sh:69-70; **Aynı mlf.**, *Devhatü'l-meşâyih (me'a-zevl)*, Süleymâniye Ktp, *Yazma Bağışlar*, rakam:5497, verak:30a-30b; **Şeyhî**, *Vekâyi'u'l-fuzalâ*, 478-479; **İlmiyye Salnâmesi (haz. Seyid Ali Kahraman, Ahmed Nezih Galitekin, Cevdet Dadaş)**, sh:389-390, 762; **Ahmed Sıdkî**, *Mu'cemü şüyûhi'l-İslâm fi'l-'ahdi'l-'Osmânî*, 1/504-509; **Abdülkadir Altunsu**, *Osmanlı Şeyhülişlamları*, sh:90-91; **Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü**, *Osmanlı Arşivi'nde Şeyhülişlam Fetvaları*, sh:14; **Serhat Başar**, *Osmanlı Şeyhülişlamları*, sh:245; **İsmail Hami Danişmend**, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, 5/128; **Uzunçarşılı**, *Osmanlı Târîhi*, 4/477-478; **Bursalı Mehmet Tâhir**, *Osmanlı Müellifleri*, 1/231; **Mehmed Süreyyâ**, *Sicill-i 'Osmânî*, 4/184; **Muhîbbî**, *Hulâsatü'l-eser*, 3/482-487; **'Abdurrahmân 'Abdi Paşa**, *Vekâyi'nâme (haz. F. Çetin Derin, doktora tezi, 1993)*, İÜ Ed.Fak. Genel Ktp., nr. TE 98, sh:101, 131-132; **Na'imâ**, *Târîh*, 6/92-93, 389; **Silâhdar**, *Târîh*, 1/160, 221-222; **Kâmil Kepecioğlu**, *Bursa Kütüğü*, 4/68; **Prof. Dr. Ali İhsan Karataş**, *Şeyhülişlâm Esîrî Mehmed Efendi ve Vakıfları*, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 24 (2015/2), sh:1-43)

İletişim adresi: hasan.kudu@hotmail.com

ÂHİRETE İLİŞKİN TASVİRLER TARİHSEL MİDİR?

ÖMER FARUK KORKMAZ

(Mustafa Öztürk'ün Konu Hakkındaki
Bâtıl Görüşlerinin Tenkidi - 9)

Öztürk, Kur'an'ın tarihselliği bağlamındaki iddialarına, Kur'an'da yer alan âhirete ilişkin tasvirî âyetlerin de o günün insanların (Arapların) zevklerine uygunluk arz ettiği ve bu sebeple târihsel oldukları iddiasıyla devam etmektedir.

Bütün bunlardan önce Öztürk, âhiretin bizatihi kendisine yönelik bir tarif yaparak tarih üstü olduğunu da söylemektedir. Öztürk'ün bu meyandaki ifadeleri aynen şöyledir: “Âhiret, ilkel kavimler da dâhil olmak üzere tanrının varlığını kabul eden din ve düşünce sistemlerinin hemen hepsinde mevcut bir inanç konusu olması hasebiyle tarih-üstü bir özellik taşır.”^[1]

Görüldüğü gibi âhireti Öztürk'ün gözünde tarih üstü yapan hususiyet ilkel kavimler de dahil olmak üzere tarih boyunca hemen bütün dinlerde bir inanç

olarak mevcut olmasıdır.

Bu ifadelerden sonra âhiretin mâhiyetine yönelik Kur'an'da yer alan ifadelerle değinen Öztürk bu beyanatın tarihsel olduğu noktasında da şunları kaydetmektedir:

“Bununla birlikte Kur'an'ın cennet ve cehennemle ilgili tasvirleri yerel ve tarihseldir. Mesele Kur'an, müminlerin ölümden veya kıyametin kopmasından sonra daimî huzur ve mutluluk içinde yaşayacakları cenneti şöyle tasvir eder:

Allâh'a yakın olan kullar cennette mücevherlerle işlemeli tahtlara karşılıklı olarak kurulup sohbet edecekler. Onların etrafında her daim hizmet veren genç uşaklar dolaşacak ve ellerinde şarap pınarından doldurulmuş ibrikler ve kadehler olacak.

İçtikleri şaraptan ne başları ağrıyacak ne de sarhoş olacak-

lar. Beğendikleri meyvelerden ve canlarının çektiği kuş etlerinden yiyecekler. Güzel gözlü, sütbeyaz tenli dilberler, kabuğunda saklı birer inci gibi dilberler de onların olacak. İşte bütün bu nimetler dünyada iken yaptıkları güzel işlere karşılık bir mükafat olarak verilecek.

Onlar cennette boş, anlamsız ve günaha sokacak bir söz işitmeyecekler. Sadece, "Esenlik ve mutluluğunuz daim olsun!" sözünü duyacaklar!

Amel defterleri sağ taraflarından verilenlere gelince, ne mutlu onlara! Çünkü onlar cennette dikensiz sedir ağaçlarının, çiçeklerle bezenmiş akasyaların, her tarafa yayılmış gölgelerin altında, gürül gürül akan şelalelerin yanı başında dinlenecek ve bitip tükenmeyen bin bir çeşit meyveden yiyecekler.

Yine onlar kabartılmış döşekler üzerinde güzel gözlü, sütbeyaz tenli dilberlerle birlikte olacaklar. Biz o dilberleri bambaşka bir şekilde yaratmışızdır. Dahası, biz onları hep bâkire, yaşıt ve cilveli-işveli dilberler olarak yaratmışızdır.

56/Vâkıa suresi 15-37. âyetlerdeki bu tasvirler hemen hemen aynıyla 55/Rahmân, 76/Dehr- İnsan ve diğer bazı Mekkî surelerde de mevcuttur. Kimi âyetlerde ise müminlerin cennette altın bilezikler ve incilerle süslenip ipek elbiseler giyecekleri bildirilmiştir. Kur'an'daki tasvirler bütün olarak değerlendirildiğinde cenneti sonsuza dek yeme, içme ve cinsellik gibi hazların yaşanacağı mekân olarak te-lakki etmek yanlış olmaz.

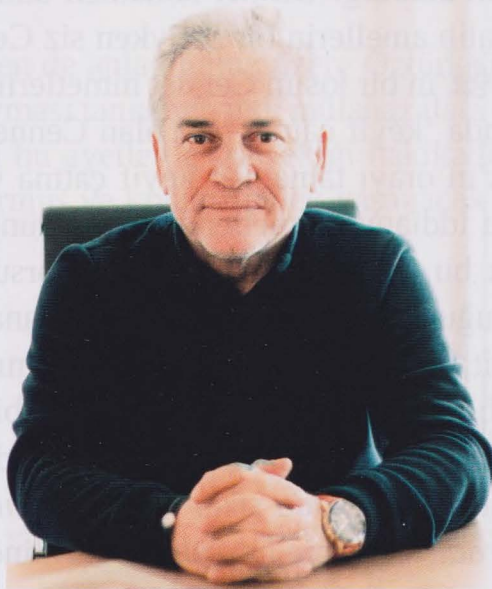
Zira konuyla ilgili hemen her ayette belirtildiğine göre cennet, içinde ırmakların çağıldadığı yemyeşil bir bahçedir. Bu hasbahçede müminler şarap içecekler, son derece güzel, işveli, cilveli ve tomurcuk göğüslü dilberlerle birlikte olacaklar, kanepelerine yatıp keyif çatacaklar, canlarının çektiği her meyveden yiyecekler, altın bilezikler takınıp ipek elbiseler giyecekler vs.

İşte Kur'an'daki tasvirler göre ebedî saadet yurdu olan cennet budur! Bütün bu tasvirler göre cennet kelimenin tam anlamıyla keyif çatma yeridir. Oysaki dünyadaki hayattan mutlak surette hayırlı ve değerli olan ahiret âlemindeki hayat-tâbiri câizse-yan gelip yatmaktan ibaret olmamalıdır. Keza cennet de mezkûr tasvirlerdekinden ibaret bir yer olmamalıdır.

Zira Kur'an'da bir oyun, eğlence ve aldaniş vesilesi olarak nitelenen şu üç günlük dünyada bile insanoğlunu manevi yönden yücelten iman, irfan, ihsan, bilgi, erdem, iffet, namus gibi birçok güzel değer ve uğraş mevcuttur. Oysa Kur'an'da birçok kez dünyadaki hayattan kesinlikle

çok daha hayırlı ve değerli olduğu belirtilen uhrevi yaşam neredeyse yeme, içme ve cinsel ihtiyacı gidermeye münhasır gibidir."^[2]

Kur'an'da yer alan âhirete ilişkin tasvirlerin tarihsel olduğunu bu gibi gerekçelerle iddia eden Öztürk'e şunları söylemeliyiz:

Mustafa Öztürk

1. Bu bahiste tarih üstülüğe dair getirmiş olduğunuz tanım daha önceki tanımımızla aynıyet arz etmemektedir. Zira daha önceki fasılda tarihsellik ve tarih üstülük ayrımını yaparken şöyle demiştiniz: “*Bizce bu konudaki temel ölçüt şudur: Tarihin tüm uğraklarında mevcut olan ve dolayısıyla her peygamberin mesajında ifadesini bulan temalar tarih-üstüdür.*”^[3] Şu halde sizin sabit ve tüm meseleler için aynı zemin üzerinde konuşabileceğiniz bir tarihsellik tanımınız yok mudur? Yoksa size göre bu tez, mevzuya göre değişebilecek bir mahiyeti mi haizdir? Böyle bir mantıkla neyi, nasıl savunabilirsiniz?

2. Öztürk’ün ortaya koyduğu tarih üstülük tanımını bir an için doğru kabul ettiğimizde bu tanıma ahirete uygulayabilmemiz gerçekten mümkün olabilecek midir? Zira, Öztürk’e göre, ahiretin tarih üstü olabilmesi için ilkel kavimler de dahil olmak üzere kabulle karşılanması gerektiğine göre kendisi bu tespiti hangi verilere göre yapmıştır? Bu tespiti yaparken ahirete inanmayan fakat tanrı inancı olan kavim dinlerini de hesaba katmakta mıdır? Katmakta ise bu nasıl bir tarih üstülük olmakta, katmamakta ise bu istisnayı neye göre yapmaktadır? Yani özetle, Öztürk böylesine şümulü bir ifadeyi hemencecik tüm kavimlere hangi tarihi verilere dayanarak nispet edebilmektedir?

3. Öztürk’ün iddiası ahiret ile Cennet ve Cehennem’i birbirinden ayırmaktadır. Oysa Kur’an ayetlerine baktığımızda ahiretle ilgili ayetlerin hemen tamamı meseleyi bu iki esas üzerinden hikaye buyurmaktadır. Öyleyse Öztürk bu ayrımı neye göre yapmaktadır? Cennet ve Cehennem’i ayırdığımızda ahiret namına ortada ne kalmaktadır. Muhtevası olmayan bir ahiret anlayışı. Böyle bir anlayış ve inanın tarih üstü olması ne anlam ifade edecektir?

4. Öztürk, Cennetle ilgili ayetleri zikrederek Cennet’in keyif çatma yeri olmadığını ve bu sebeple ilgili ayetlerin tarihsel olduğunu iddia etmektedir. Öyleyse soralım: Kur’an’ın anlattığı Cennet tamamen dünyada çekilen sıkıntıların bir telafisi ve yapılan salih amellerin bir eciryken siz Cennet’in ne yeri olmasını arzuluyorsunuz? Allah ﷻ’ın bir kısım Cennet nimetlerini anlatarak kullarını teşvik etmesi ve bu anlamda ‘keyif çatma yeri olan Cennet’ size neden garip gelir ki? Yani Cenab-ı Hakk’ın orayı tamamen keyif çatma yeri kılmasında nasıl bir garabet olabilir? Siz bu iddianızı temellendirirken, dünyadaki bir kısım sorumluluklardan bahsederek bu alemi Cennetle kıyaslıyorsunuz. Bunun en azından meal farık bir kıyas olduğunu veya gaib olanı şahid olana kıyas etmek manasında mantıken tamamen fasit bir istidlal olduğunu anlayamıyor musunuz? Kaldı ki, saydığınız şeylerin hiçbiri Cennet’te olmayacak diye bir nass da yok. Nitekim, müşahhas olarak birtakım Cennet nimetlerinden bahseden Kur’an-ı Kerim aynı zamanda Cennet’i anlatırken “*Orada sizin için canlarınızın çektiği her şey var ve istediğiniz her şey orada sizin için hazırdır*”^[4] şeklinde umumi ifadeye de yer vermektedir.

5. Şu da dikkat çekilmesi gereken bir diğer nokta: Öztürk, bir şeyin tarih üstü olmasının ölçüsünü beyan sadedinde tarih boyu yaşamış ilkel kavimler de dahil olmak üzere bütün kavimlerde bir inanç olarak var olan şeylerin evrensel olduğunu söylemişti. Kur'an'ın Cennet ayetlerinde bahsettiği yemek içmek gibi şeyler tarih boyu tüm kavimler var olan hatta insanlığın var oluşundan beri süregelmiş ameliyeler değil midir? Öyleyse Cennet ayetleri yemek, içmek yahut cinsel yakınlık gibi tarih boyu insanlığın zevk aldığı faaliyetler olan şeyleri Araplara mahsus kılan nedir? Evet, belki ilk muhatap oldukları için belli ayetlerin anlattığı keyfiyet onların örfüne daha uygun gibi gözükebilirse de bu hiçbir şekilde tarihsellik gibi bir tezin delili olamaz.

6. Bir başka açıdan baktığımızda Öztürk'ün bu nokta sadedindeki delillendirmesinde ayrı bir fasitlik var: O da kıyâsu'l-ğâib ale'-ş-şâhid istidlalidir. Yani Öztürk, Kur'an'ın, tamamen bilgi sınırlarımızın dışında kalan ve hiçbir şekilde tanımlanmadığımız bir alemle ilgili anlattığı tasvirleri dünyevî şartlara kıyas ederek anlamakta ve bu sebeple tarihsel saymaktadır. Oysa bu tamamen fasit bir istidlal çeşididir. Zira görmediğimiz bir alemde mevcut olacağı bildirilen bu manzaraların, nimetlerin veya cezaların her ne kadar var olduğuna imanımız tamsa da nasıl olacaklarına yönelik hiçbir bilgiye sahip değiliz. Yani bu konudaki keyfiyet bizce malum değildir. Bu nokta ancak görüp tatmakla malum olabilecek bir noktadır. O halde bu mevzuda anlatılanların nasıl olduklarını da biliyormuşçasına Araplara mahsus haller ve zevkler olduğunu söylemek gaybı taşlamak ve tamamen fasit bir delille istidlal etmekten başka bir şey değildir.

7. Ayrıca, Cennet nimetlerinden bahseden ayetleri zikrederek bunların arapların zevklerine uygun olduğunu ve bu sebeple tarihsel olduğunu iddia ediyorsunuz. Peki, söyleyin bakalım: Kur'an Cennet nimetlerinin evrensel olduğunu anlatabilmek için nasıl bir anlatım sergilemeliydi? Zira, sizin yürüttüğünüz mantığa bakılacak olursa ne dil ne de anlatım açısından hiçbir metnin evrensel olması mümkün değil ki.

Bu noktalar üzerinden de anladığımız üzere Öztürk'ün, Kur'an'ın ahiretle ilgili beyânâtını tarihsel sayması tamamen indî mülahazalara dayandırılmış bir görüştür. Zira, Kur'an-ı Hakîm bu âyetlerde bahsettiği hakikatleri tüm insanlığı teşvik ve tahvîf için inzal buyurmuş ve kıyamete dek yaşayacak müminleri teşvik etmiştir.

Dipnotlar:

[1] Öztürk, *Kur'an ve Tefsir Kültürümüz*, s. 25-26

[2] Öztürk, *Kur'an ve Tefsir Kültürümüz*, s. 26-27

[3] Öztürk, *Kur'an ve Tefsir Kültürümüz*, s. 17

[4] Fussilet, 31

İlm-i Hâl

İSMAİLAĞA FİKİH KURULU

AŞI

MESELESİ

Aşı ile korunma meselesi yüzyıllardır tartışıl gelmiş bir meseledir.

İlk aşı tecrübesini çiçek hastalığına karşı geliştiren Osmanlılarda vücudun belli yerlerinde damarlar delinir ve ceviz kabukları yardımıyla bünyeye ilaç zerk edilir idi. Daha sonraları tabiplerin geliştirmesiyle yeni yeni aşılama usulleri ortaya çıkmışlardır.

Sonraları bu uygulamalar, tıp ilminin hem mali bir kazanç hem de biyolojik bir harp sahasına çevrilmesiyle oluşan töhmet, insanları bhusus aşı gibi içeriğinin ve gelecekteki yan tesirlerinin bilinemediği unsurlardan uzak durmaya sevk etmiştir.

Bugün ne kadar zararlı olduğu aşikâr olan birçok gıdanın, daha düne kadar, para ile yazdırılmış, yüksek tabip imzalı ilmî makalelerle halka arz edildiği cümlenin malumudur. Elbette ki bu hüküm yeni çıkan her gıdaya veya ilaca teşmil edilemez. Her birinin Müslüman tabipler ve gıda uzmanlarınca tahlil edilmesi gerekmektedir.

Bu yazıda, yeni çıkan Korona (Kovid 19) hastalığının engellenmesi için kullanılan aşılardan hükmü hakkında fikir teatisinde bulunacağız. Mevzuu beş başlık altında incelemeyi münasip görüyoruz.

Tedavide Haram Madde Kullanmak

Tedavide haram madde kullanma hususu mezhepler arası ihtilafli bir husustur.

Maliki ve Hanbeli uleması¹ haram madde ile tedaviyi caiz görmemektedirler. Malikilerde mutemet olan görüşe göre haram maddelerin haricen kullanımı caizdir. Fakat yutarak veya zerk edilerek vücudun içine alınması caiz değildir.² Bu hususta şu hadisleri delil almaktadırlar:

عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ الدَّاءَ وَالذَّوَاءَ وَجَعَلَ لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءً فَتَدَاوَوْا وَلَا تَدَاوَوْا بِحَرَامٍ

*Ebu Derda (radiyallahu anh) rivayet ettiğine göre, Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: Allah hastalığı da şifayı da indirmiştir. Her hastalığa bir ilaç yaratmıştır. Öyleyse tedavilere başvurunuz. Fakat haram ile tedavi olmayınız.*³

عَنْ وَائِلِ الْحَضْرَمِيِّ أَنَّ طَارِقَ بْنَ سُؤَيْدِ الْجُعْفِيِّ سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْخَمْرِ فَهِيَ أَوْ كَرَهُ أَنْ يَصْنَعَهَا فَقَالَ: إِنَّهَا أَصْنَعُهَا لِلدَّوَاءِ، فَقَالَ: إِنَّهُ لَيْسَ بِدَوَاءٍ وَلَكِنَّهُ دَاءٌ

*Vail el-Hazramî'den rivayet ettiğine göre, Tarık ibni Süveyd, Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)'e şarabın durumunu sordu. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) de onu üretmeyi nehyetti veya çirkin olduğunu ifade etti. Bunun üzerine Tarık ibni Süveyd "Ben onu ilaç olarak imal ediyorum" deyince, Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) "O ilaç değil hastalıktır" buyurdu.*⁴

Abdullah ibni Mesud (radiyallahu anh) şarabı tedavi için kullandıklarını söyleyen bir kişiye şöyle demiştir:

إِنَّ اللَّهَ لَمْ يَجْعَلْ شِفَاءَكُمْ فِيمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ

*Allah şifanızı size haram kıldığı şeye koymamıştır.*⁵

Hazreti Aişe annemizin (radiyallahu anha) şöyle dediği rivayet edilmiştir:

اللَّهُمَّ لَا تَشْفِ مَنْ اسْتَشْفَى بِالْحَمْرِ

*Allah'ım! Şarapta şifa arayana şifa verme.*⁶

Hanefiler⁷ ve Şafilere⁸ göre ise başka seçenek bulunmaması durumunda haram ile tedavi caizdir. Hanefiler ve Şafiilerin delili Uranîlerhadisidir.

عَنْ أَنَسِ بْنِ رَضِيٍّ أَنَّ اللَّهَ عَنَهُ أَنْ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ الْعَرَبِيَّةَ أَنْ يَشْرَبُوا الْبَانَ الْإِبِلِ وَأَبْوَالَهَا

*Enes (radiyallahu anh) rivayet ettiğine göre, Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) Uranîlere develerinin sütlerini ve bevelerini içmelerini emretti.*⁹

Deve bevlini içmek haram olmasına rağmen Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) onlara bunu yapmalarını söylemiştir. Zira hastalık gibi fevkalade hallerde bu emsal mahzurlar mubah olabilir.

İmam-ı Kâsânî meseleyi şöyle izah eder: Dayanılmaz açlık esnasında murdar hayvanın etini yemek, susuzluk halinde veya boğazına takılan lokmayı gidermek için şarap içmek nasıl caizse, şifa vereceği kesin olarak bilindiği takdirde haram yiyecek ve içeceklerle tedavi de caizdir. Ancak şifa konusunda kesinlik yoksa tedavi caiz olmaz.

Bununla beraber İmam-ı Ebû Yûsuf, deve bevlinin tedavi için içilmesini herkes için mubah görmüştür. Çünkü Efendimiz

(*sallallahu aleyhi ve sellem*) iklim farkı sebebiyle hastalanan Urane kabilesine zekât develerinin bevlini içerek tedavi olmalarını emir buyurmuştur. İmam-ı Azam'a göre ise, bu herkes için caiz değildir. Çünkü şifa vereceği kesin olarak bilinmemektedir. İmam-ı Azam'a göre Uranîler hadisini "Efendimiz (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in, müşarünileyh develerin bevillerinin sadece onların hastalığı özelinde tedavi edici olduğunu vahiy ile bildiği ve bu sebeple onlara bunu emrettiği" şeklinde anlaşılmalıdır.¹⁰

Netice olarak Hanefiler ve Şafiilere göre bir hastalığın tedavisi için helâl maddelerden elde edilmiş bir ilaç yok ise, haram bir maddeden üretilen bir ilacın kullanılması, güvenilir ve ehliyet sahibi bir tabibin şهادeti ile caiz olur. Zira (الضرورات تبيح المحظورات) "Zaruretler mahzurları mubah kılar".¹¹

Yukarıda zikredilen hadis-i şeriflerin teviline gelince:

"Haram ile tedavi olmaz" mealindeki hadis-i şerifte muadili veya mümasili bulunmadığı için zaruret kapsamına girmekle helal olanlar değil, zaruret olmayıp haram vasfı üzere devam eden maddeler kastedilmiştir.

Şarabın ilaç olarak içilmesini yasaklayan hadisler ise şarabı bizatihi ilaç kabul etmek,¹² yani şarabı şifa niyetine içmek ile alakalıdır. Onlar şarabı, bal, sarımsak veya çörek otu gibi şifalı bir madde kabul ediyorlar ve mutlak manada şifa niyetine içiyorlardı. Bu mana hadiselerin anlatılışından da anlaşılmaktadır. Hadislerde yasaklanan da budur.

Burada şunu ifade etmekte fayda vardır ki, aşı bir hastalığın tedavisi değil müptela olunması muhtemel bir hastalığın engellenmesi için yapılır. Aşı olan kişi tedbir

alınan hastalığa yakalanmamış olup yakalanması muhtemel olanlardandır. Her ne kadar bu husus aşının hükmünün tedavi ile aynı olmayacağı, haram ile tedavide hastalığın mevcudiyetinin bir özür sebebi olduğu, aşıda ise haramı kullanmaya sebep olacak özrün henüz tahakkuk etmemiş olmasından dolayı aşıda haramın kullanılmasının caiz olmayacağı şeklinde mütalalar hatıra gelse de aşılardan konu olduğu hastalıkların çokça rastlanan ve ekseri bulaşıcı hastalıklar olması, aşının hükmünün tedavi ile aynı olmasını gerektirir. Zira şiddetli bir tehlikede zann-ı galip unsuru devreye girmektedir.

Tesiri Kesin Olmayan Haram Maddeyi Tecrübe Amaçlı Kullanmak

Tesiri kesin olmayan haram maddeyi tecrübe amaçlı kullanma hususunun yasak olduğu aşıkardır. Fakat bu hususta akla şöyle birsual gelebilir:

"Haram bir maddenin tesirli olup olmadığını tecrübe etmek hiçbir vecihle caiz değil midir? Öyleyse ilaç geliştirmenin önü kapanmış olmaz mı?"

Yukarıda da nakillerde "Tedavi ediciliği kesin olmayan" tabiri kullanılmış idi. İmam-ı Ebu Yusuf'un istisnası ise hadis-i şerife dayanmakta idi.

Burada aranan kesinlikten maksadın tam olarak ne olduğu önemlidir. Elbette şifayı veren Allah olduğu için hiçbir ilaç hakkında yüzde yüz teminat vermek mümkün olmaz. Herkese iyi gelen bir ilaç Allah dilemedikten sonra muayyen birisine iyi gelmeyebilir. İbrahim (*aleyhisselam*)'ın bıçağının İsmail (*aleyhisselam*)'ı kesmemesi gibi. Son tahlilde "İstitaat maa'l-fiil" ve "Efal-i mütevellide" mevzuları meselemizin haricindedir. Öyleyse kesinlik arz edenlerden

maksat, Çöven otunun (Sakamonya) safra hastalıklarına iyi gelmesi gibi defalarca denenmiş ve hesaplanamayan bir müessir veya harikulade bir hal olmadığı takdirde tesir edeceği malum olanlardır.

Peki ölümcül bir hastalığa yakalanan bir kişi olsa, tabipler haram bir maddeyi veya içerisinde haram madde bulunan bir terkihi ona tavsiye etseler, muhteviyatı ile alkalı tahlillerinden ve hayvanlar üzerinde yapılan tecrübelerden yola çıkarak tesirinin kuvvetle muhtemel veya sadece muhtemel olduğunu söyleseler, böyle bir ilacın kullanılması caiz olur mu?

Tedavi olacak olan hastanın durumu göz önüne alındığında veya aşı ile tedbir alınması icap eden hastalığın şiddeti ve kişinin o hastalığa yakalanma ihtimalinin yüksekliği göz önüne alındığında -Allahu alem-caiz olur demek mümkündür.

Bu hüküm (الحاجة تنزل منزلة الضرورة عامة) (كانت أو خاصة) “Umumi veya hususi/ ammenin veya şahsın haceti zaruret makamında değerlendirilebilir”¹³ kaidesiyle izah edilebilir. Hele halkın duçar olduğu hastalık salgın mahiyetinde olup ciddi bir kalabalığı tehdit ediyor veya kanser gibi sebeplerinin çokluğundan ötürü birçok kişide zuhur ediyor ise meseleye daha müsamahalı yaklaşmak mümkün olabilir. Burada da (يتحمل) “Ammeye taalluk edecek olan zararın defi için şahsın zararına göz yumulur”¹⁴ kaidesinden ilham almak mümkündür. Allâhu alem...

İlaç geliştirmenin önünün kapanması meselesine gelince, zaten herhangi bir ilacın muhteviyatının tahlilleri tam yapılmadan ve hayvan tecrübeleri tamamlanıp insanlarda da tesir edeceğine dair kuvvetli zan oluşmadan insanlara tatbik edilmesi söz konusu olamaz. Tahlillerin ve tecrübelerin tamamlanmasından sonra oluşan

kuvvetli zanna itibar edilerek fetva verilecekse mezkûr sorun ortadan kalkacaktır.

En nihayetinde yasaklanan durum, kendisindeki çirkinlikten ve mefsedetten dolayı yasaklanmış bir maddeyi ön şart olmaksızın gelişi güzel kullanmaktır.

Bir Hastalığın Tedavisinde Başka Hastalıklara Yol Açacak Bir Şeyi Kullanmak

Bu hususta ehven-i şer kaidesi işletilmelidir. (يُختار أهون الشرين) “İki şerden ehveni tercih edilir”.¹⁵ Mecellede bu hususa açıklık getiren başka maddeler de vardır: (الضرر الأشد يزيل بالضرر الأخف) “Ağır olan zarar hafif olan zarar ile defedilir”,¹⁶ (إذا تعارضت مفسدتان روعي أعظمهما ضرراً بارتكاب أخفهما) “İki mefsedetin çekişmesi durumunda hafif olan işlenerek ağır olan defedilir”.¹⁷

Bu bilgiler ışığında denilebilir ki: Eğer bir hastalığın tedavisinde kullanılacak olan ilaç başka hastalıklara sebebiyet verecekse, sebebiyet vereceği hastalıkların mevcut hastalıktan ehven olması durumunda müşarünileyh ilacın kullanımı caiz olur.

Bir Şeyin Hükümünü Bilmek Onun Aslını Bilmek ile Mümkündür

Eşyadaki hükümler çoğu zaman onlarda bulunan bazı vasıflarla alakalıdır. Bu vasıflara da illet denilir. Nadir de olsa tavaf sayısı gibi illetsiz veya illetini bizim bilemediğimiz hükümler de vardır. Bunlara “teabbudî” yani sırf Allah’ın emretmesi ile bilinebilen hükümler denir. Bunların bilinmesi vahiy ile tahakkuk etmiştir. Bu nadirlerin dışındaki hükümler ise umumen bir vasfa bağlıdır. Şaraptaki sarhoş edicilik gibi.

Bir şeyin vasfını bilmek ise onun aslını bilmek ile mümkün olabilir. Öyleyse

bir şeyin hükmünü bilmemiz onun aslını yani ne olduğunu bilmemize bağlıdır. Bu manada fukahâ (الحكم على الشيء فرع عن تصوره) “Bir şeye bir hüküm vermek, onun tasavvurunun ferî/uzantısıdır” demişlerdir.¹⁸ mevzu bahsimiz olan Korona (Kovid 19) aşlarının aslını yani ne olduklarını öğreneceğimiz merci de hiç kuşkusuz onları üreten veya tahlillerini yapan tabiplerdir.

Hangi Tabibin Sözüne Güvenmeliyiz?

Bir tabibin “sözüne güvenilir olma” vasfını kazanabilmesi için Müslüman olması önemlidir. Zira dindar bir Müslüman insanlara para kazanmak için yalan söylemez veya ehl-i küfrün emellerine alet olmaz.

Bugün her devlet ilaç emsali şeylerin ülkeye girişi hakkında tahlil mekanizmasını geliştirmiştir. Geliştiremeyenler ise denek olarak kullanılmaya açık hale gelirler. Bu tedbir alınması zaruri bir durumdur. İslam bunu en başından emretmektedir.

Eğer mesele haram olan bir şeyin tedavi maksatlı kullanılması veya zararlı olduğundan şüphe edilen bir şeyin zararsız yahut müptela olunan hastalığa nispetle

ehven olduğunu ispat sadedinde ise tabibin art niyetli olmadığına ve bunu gerektiren bir saikin bulunmadığına dair kuvvetli kanaat yeterli olacaktır. Aksi bir durumda sözü itimada şayan olamaz.

Bu kanaatin nasıl oluşacağına veya gelen ilacın nasıl tahlil edileceğine dair kaidele-ri, şartları ve kıstasları belirleyecek olanlar da dini bütün devlet yetkililerinin tayin etmiş olduğu en yüksek tıp bilgisine sahip dini bütün tabiplerdir.

Şu hususa da değinmek gerekir ki: Malum olduğu üzere tabipler de kendi aralarında ilmî seviye itibarıyla derece derecedirler. Bir tabip herhangi bir hususta çok ileri seviyede araştırma yapmış olup birinci dereceden bilgi ve tecrübe sahibi olabileceği gibi, o hususta kendi bilgi ve tecrübesi bulunmayıp diğer araştırmacılara itimat ederek konuşan ve hareket eden bir konumda da olabilir. Yani tabiri caizse müçtehit olan tabipler olduğu gibi mukallit olan tabipler de vardır. Öyleyse sözüne güvenilir olan tabibin mevzu hakkında içtihat derecesinde bilgi sahibi olması veya hem güvenilir hem de içtihat derecesinde bilgili bir tabipten naklediyor olması şarttır.

Dipnotlar:

1 İbni Müflih, el-Furuḡ, c.1, s.132; el-Merdâvî, el-İnsaf, c.6, s.11.	2 El-Bacî, el-Münteka, c.3, s.141; el-Hattab, Mevahibü'l-Celil, c.1, s.170.	3 Ebu Davut, r.3876.	4 Müslim, r.5256; Tahavi, Şerhu Meani'l-Asar, r.650.	5 Tahavî, Şerhu Meani'l-Asar, r.652.	6 Tahavî, Şerhu Meani'l-Asar, r.653.	7 Merginânî, Hidaye, c.4, s.433; Zeyla'î, Tebyinü'l-Hakayık, c.6, s.33.	8 Nevevî, Ravzu't-Talibin, c.3, s.285; el-Mecmu', c.9, s.55.	9 Beyhaki, el-Kübra, r.20165; Buhari, r.3956 ve diğerleri.	10 Kâsânî, Bedai'u's-Sanai', c.1, s.61-62.	11 Mecelle, 21. Madde.	12 Tahavî, Şerhu Meani'l-Asar, c.1, s.109.	13 Mecelle, 32. Madde.	14 Mecelle, 26. Madde.	15 Mecelle, 29. Madde.	16 Mecelle, 27. Madde.	17 Mecelle, 28. Madde.	18 İbni Nüceym, el-Bahru'r-Ra-ik, c.1, s.232.

Güldeste Mustafa Özşimşekler

İYİLİK DE KÖTÜLÜK DE BULAŞICIDIR

Son zamanlarda artarak devam eden suç, kötülük ve şiddet haberleri ile maalesef sıkça karşılaşırız. Kötülük ve ahlâksızlık adeta önlenemez bir yükseliş trendine girmiş durumda. İstatistiklere baktığımızda, ülkemizde adeta bir suç patlaması yaşandığını üzümlere görmekteyiz. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre; hırsızlık yedi kat, kaçakçılık dokuz kat, cinayet altı kat, cinsel suçlar on kat artmış. Tabii suç oranlarındaki bu korkunç artışları görünce “kötülükler sanki organize olup örgütlenmiş” diye düşünmeden edemiyor insan..

Mahkemelere intikal eden davalar ve cezaevlerine giren hükümlülerle ilgili ortaya konan istatistiksel veriler, toplumdaki bozulmayı ve çürümeyi gözler önüne seriyor. Maalesef toplum olarak bir yozlaşma süreci yaşıyoruz.

Ve yine üzümlere görüyoruz ki, artık günümüzde edep ve terbiye, utanma ve sakınma,

namus ve mahremiyet gibi çok önemli konulardaki hassasiyet son derece azalmış, milli ve mânevi değerlerimiz adeta dumura uğramış, iyilik ve merhamet hislerimiz günden güne yok olmaya yüz tutmuş vaziyette.. **“Biz eskiden böyle değildik!”** sözünü her geçen gün biraz daha fazla söyler ve duyar olduk.

Kötülük Daha Hızlı Yayılır

İyilik de kötülük de bulaşıcıdır, ancak kötülüğün iyilikten daha hızlı yayıldığı acı gerçeğini açıkça görüyoruz. Kendini bilmez birinin âşikâre olarak yaptığı bir kötülük başkasına bulaşır, ondan da başkalarına adeta bir virüs gibi geçer ve gün be gün alanını genişletir. Bu kötülük zamanla toplumun genelini etkileyip adeta bir girdap gibi herkesi içine çeker.

Eğer iyi bir kimse olmak ve temiz kalmak konusunda ısrarlı ve dirâyetli değilseniz, bu kötülük girdabı sizi de içine çekebilir. Kalbini zi karartır, rûhunuzu kirletir, neticede temiz ve ahlâklı olmanın fazilet ve erdemini unutturur!

İnsanoğlu fitrat olarak çevresinden, etrafında cereyan eden bir takım olaylardan olumlu veya olumsuz etkilenen bir varlıktır. Dolayısıyla kötülükler, rezillik ve ahlâksızlıklar alânen işlendiğinde, toplum da bundan ister istemez etkilenir. “Üzüm üzümüne bakarak karardığı” için birileri; “Filan kimse böyle bir ahlâksızlığı göze alıp yapıyorsa ben de yapabilirim” diyerek, bunu yapma cesaretini kendinde bulabilir. Böylece bu rezillik ve ahlâksızlıklar yapılageldikçe normalleşmeye başlar, hatta bunun aksi olarak normal olan şeyler de zamanla sanki anormal ve ayıp bir şeymiş gibi görülebilir. Neticede milli ve ahlâki değerler alt üst olur.

Mesela; son zamanlarda sık sık gündeme gelen, büyük kalabalıklar halinde toplanıp numâyişler tertip eden sapkın tâife **LGBT**’lilerin sesi ne kadar da çok çıkıyor değil mi?.. Halbuki bundan on beş-yirmi yıl kadar önce, toplum içinde bu sapkınların esâmesi bile okunmazken, hatta toplumun genelinde **“homoseksüellik”** bir hakâret olarak telâkki edilirken, günümüzde bu durum ne kadar da değişti ve normal görülmeye başlandı. Hatırlarsanız geçenlerde Taksim’de yapılan bu sapkın yürüyüşe binlercesi katılmış,

en rezil ifadeleri pankartlara yazıp utanmadan ahlâksızca sloganlar atmışlardı.

Bu sapkın taife, zaman zaman düzenledikleri bir takım etkinliklerle büyük kalabalıklar halinde toplanıp, güvenlik güçlerine saldırmaktan çekinmeden gayr-i ahlâkî ve kanunlara da aykırı eylemler yapabiliyorlar. Bunun adına da **“Onur(!) yürüyüşü”** diyebiliyorlar. Yani nereden nereye...

Böylesine yüzkarası bir sapkınlığın bile çığ gibi büyüdüğünü düşünürsek, kötülüğün ne kadar bulaşıcı bir virüs olduğu çok daha iyi anlaşılıyor.

Kötülüğün Panzehiri İyiliktir

Kötülük bulaşıcıdır ancak, kötülüğün en çok korktuğu şey iyiliktir. İyilik de bulaşıcıdır ve kötülüğün panzehiridir.

Kötülüğe karşı iyilikle mücadele etmek ahlâkî bir yöntemdir. Bu ahlâkî yöntemle şer olanı hayra dönüştürmek, zehri panzehirle tesirsiz hâle getirmek mümkündür. Çünkü iyiliğin insan üzerinde etkileyici bir gücü vardır. İyilik yapanları, kötülük yapanlar bile takdir eder. Bir kimse kötülük yaptığında kendisine iyilikle mukâbelede bulunduğu zaman, ister istemez vicdanı harekete geçer ve bundan dolayı bir mahcûbiyet hisseder. Zira insan fıtratına yerleştirilmiş olan vicdanın sesine hiç kimse kulaklarını tıkayamaz, hiç kimse iyilik ve güzelliği, fazilet ve erdemi görmezden gelemez. Neticede kötülük, iyilik karşısında teslim olur ve iyilikler kötülüğe mutlaka galip gelir. Nitekim Allah-u Teala şöyle buyurmuştur:

“İyilikle kötülük bir olmaz. Sen kötülüğü en güzel bir şekilde sav/önle! O zaman seninle arasında düşmanlık bulunan kimse sanki yakın bir dost gibi olur.” (Fussilet: 34)

Bu âyet kötülüklere tavır almamızı, kötülüğe karşı iyilik yapmamızı ve en güzel bir tavırla kötülüğü önlememizi emrediyor. Zira iyilik mefhûmunda öyle büyük bir tesir var ki, yapılan kötülüğe karşı iyilikle mukâbelede bulunmak, düşman olan kimseyi bile yakın bir dost haline getirebiliyor.

Bir diğer âyet-i kerimede ise;

“Şüphesiz ki iyilikler, kötülükleri giderir. Bu, güzelce düşünenler için bir öğüttür.” (Hûd: 114) Buyrulmuştur.

Şayet elimizden bir kötülük sadır olursa, hemen ardından bir iyilik yapmak lazımdır. Zira yapılan bu iyilik, o kötülüğü silip süpürür ve tertemiz yapar. Adeta iyilik panzehiri, kötülük zehrini imhâ edip zararsız hale getirir. Böylece insan, hem kötülüğü alışkanlık haline getirmekten kurtulmuş, hem de (dolaylı da olsa) bu kötülüğün toplumda yayılmasını engellemiş olur.

Bir Müslümanın kötülük karşısındaki tavrı ve kötülükler karşısında nasıl davranması gerektiği husûsunda, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Sizden her kim bir kötülük görürse onu eliyle, buna gücü yetmezse diliyle değiştirsin. Buna da gücü yetmezse ona kalben buğz etsin. Bu ise iman(î tavr)ın en zayıf olanıdır.” (Müslim, Îmân; 78)

Hadis-i şeriften anladığımız üzere, bir Müslümanın kötülük yapması bir kenara, şâhid olduğu bir takım kötülüklerle dahi elinden geldiğince imkânı nispetinde engel olmaya çalışmalıdır. Zira bir Müslüman kötülüğe karşı kayıtsız kalamaz, onun yapılmasını ve yayılmasını engellemek için mutlaka karşı bir tavır ve duruş sergilemesi gerekir. Şayet eliyle veya diliyle bu kötülüğü engellemeye gücü yetmezse, hiç olmazsa kalben ona buğz edip bu kötülüğü asla tasvip etmemelidir.

Yoksa aşikâre yapılan ve toplumda adeta virüs gibi yayılan bir takım kötülükleri hiç umursamayıp **“bana dokunmayan yılan bin yaşasın”** diyerek kayıtsız kalanlar, vebâlden ve mesuliyetten kurtulamazlar.

Sakın Bu Yaptığını Kimseye Anlatma

Çölde, sıcak güneşin altında devesiyle zor şartlar altında yolculuk yapan bir kimse, o sıcak çölde bir bedeviye rastladı. Bineği olmayan o bedevi, yorgunluktan mecâli kalmamış harareten dudakları çatlamış ve susuzluktan neredeyse ölmek üzereydi. Yalvarırcasına su istedi:

- Susuzluktan ölüyorum, ne olur biraz su!..

Adam ona yardım etmek için devesinden indi. Bu çöl yolculuğunda kendisinin de en büyük ihtiyacı olan su kabını aldı ve o biçare bedeviye uzattı.

Bedevi suyu kana kana içti ve yavaş yavaş gözleri açıldı. Biraz sohbet ettiler, derken bedevi iyice toparlanıp kendine geldi. O sırada beklenmedik bir şey oldu, bedevi ani bir hareketle, kendisine su verip yardım eden adamı itekleyerek yere yuvarladı. Sonrada devenin üzerine atlayıp kaçmaya başladı.

İyilik eden adam hiç beklemediği böyle bir hareket karşısında neye uğradığını şaşırıp, adeta dondu kaldı. Çünkü çölün ortasında bir nevi ölümden kurtardığı adam, şimdi bineğiyle birlikte tüm yiyecek ve içeceğini çalıp adeta kendisini ölüme terk ediyordu. O nankör bedevinin arkasından çaresiz ve üzüntüyle bağırdı:

- Tamam deveyi çaldın ve kaçyorsun. Ancak sakın bu yaptığını kimseye anlatma!

Bu sefer şaşırma sırası deveyi çalan bedevideydi. Çünkü adamın bu isteğine hiçbir anlam vermedi. Neden böylesine tuhaf ve anlamsız bir istekte bulunuyordu acaba? Hemen yavaşladı ve merakla sordu:

- Niçin kimseye anlatmayayım?

Yardımsaver adam, insanlık adına bir ders mahiyetinde şöyle cevap verdi:

- Eğer bu yaptığın nankörlüğü anlattırsan, bu olay dilden dile yayılır ve insanlar yardıma muhtaç birini gördüğünde, senin bu yaptığın kötülük akıllarına gelir de, kimseye yardım etmezler!..

İnsanın yaptığı hata, kusur ve kötü davranışları ifşâ etmesi, bunları toplum içerisinde yayması, hem kendisi hem de toplum açısından telafisi mümkün olmayan zararlara yol açar. Yapılan böyle bir kötülük, insanlardaki mürüvvet ve yardımsaverlik duygularını öldürür. Kalplerdeki şefkat ve merhamet hislerinin zayıflamasına, hatta yok olmasına sebep olur. Bu ise insanlık adına yapılan büyük bir kötülük, hatta düşmanlıktır.

İyilerle Beraber Olmanın Zarûreti

Kötülerle görüşüp konuşan ve beraber olan kimselere, onların kötü huylarından az çok bulaştığı gibi, iyi ve dürüst kimselerle beraber olanlara da onların güzelliklerinden ve ahlâki erdemlerinden mutlaka bulaşır. Zira **“Körle yatan şaşır kalkar.”** Atasözünü zinhar unutmamak gerekir. Onun için Kur’an-ı kerim’de iyilerle, sadıklarla beraber olmamız emredilmiştir. Nitekim:

“Ey iman edenler! Allah-u Teala’dan korkun ve doğru kimselerle beraber olun.”

(Tevbe Suresi; 119) buyrulmuştur.

Burada mânevî beraberliğe de işaret edilmekle birlikte, doğru ve dürüst kimselerle zâhiren beraber olmanın olumlu etkisine işaret edilmektedir. Zira kişi birlikte olduğu, görüşüp konuştuğu ve sohbet edip hemhâl olduğu kimselerden ister istemez etkilenir. Dolayısıyla sâdıklarla beraber olan kimseler de, onların ahlâki güzelliğinden, doğruluk ve erdeminden istifade eder. Çünkü sohbette **“insibağ”** ve **“in’ikas”** vardır.

Nedir insibağ? Kelime olarak **“boya tutma, boyanma, rengini alma”** demektir.

İn’ikas ise; **“yansıma, aksetme”** demektir.

Sâdıklarla beraber olan kimseler de o zatların boyasıyla boyanır, onların rengini (huyunu, âhlakını) almaya başlar. O zatların mânevîyatının yansıması ve tecelli etmesiyle, kişinin iç dünyası olumlu yönde büyük bir değişime uğrar. Onun için iyi insan olmanın en kestirme yolu bize gösterilmiş ve; **“sâdıklarla beraber olun.”** Buyrulmuştur.

Kişi iyi bir insan olabilir. Ama iyi kalabilmesi için mutlaka iyi bir çevrede ve iyi kimselerle beraber olması şarttır. Bununla alakalı olarak **Buhârî** ve **Müslim**’de geçen meşhur bir hadis-i şerif vardır. Aslında bu hadis tevbe ile alakalıdır. Ancak yapılan tövbenin tutulabilmesi ve bir daha o günahlara dönülmemesi için, kötü kimselerden ayrılıp iyilerle beraber olmanın zarûretine de işaret edilmiştir. Nitekim Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Vaktiyle eski milletlerde doksan dokuz kişiyi öldürmüş bir adam vardı. Bu adam (tevbesinin kabul olup olmayacağını öğrenmek için) yeryüzünde en büyük âlimin kim olduğunu sorup soruşturdu. Ona bir râhibi tarif ettiler. Bu adam o râhibe giderek:

- **Doksan dokuz tane adam öldürdüm. Tövbe etsem kabul olur mu?** diye sordu.

Râhip; “**Hayır, kabul olmaz!**” deyince adam râhibi de öldürdü. Böylece öldürdüğü adamların sayısını yüze tamamladı.

Sonra yine en büyük âlimin kim olduğunu soruşturmaya devam etti. (Çünkü af olmak istiyordu). Ona bir âlimi tavsiye ettiler. Bu sefer onun yanına giderek durumunu anlattı:

- **Yüz kişiyi öldürdüm. Tövbem kabul olur mu?**

O âlim zat ona dedi ki:

- **Elbette kabul olur, seninle tevben arasına kim girebilir. Ancak sen bundan böyle filan memlekete git. Orada Allah’a ibadet eden sâlih kimseler var. Sen de onlarla birlikte ol ve Allah’a ibadet et, umulur ki Allah seni affeder. Bir daha da kendi memleketine dönme! Zira orası (seni cinâyet işlemeye iten, bozuk bir çevrenin hâkim olduğu) kötü bir yer.**

Adam, o beldeye gitmek üzere yola çıktı. Yarı yola varınca eceli geldi ve ölüm onu yolda yakaladı. Rahmet melekleriyle azap melekleri o adamın rûhunu kimin alıp götüreceği konusunda ihtilâfa düştüler. Rahmet melekleri:

- **Bu adam tevbekâr olarak geldi. Kalben Allah’a yönelmişti,** dediler.

Azap melekleri de:

- **Bu adam hiçbir hayır işlemedi,** dediler.

Bunun üzerine Allah’ın emriyle insan kılığına girmiş bir melek çıkageldi. Melekler onu aralarında hakem tayin ettiler. Hakem olan melek:

- **Geldiği yerle gideceği yeri ölçün. Hangisine daha yakınsa adam o tarafa aittir,** dedi.

Melekler iki mesafeyi de ölçtüler. Gitmek istediği yere (iyiler diyarına) bir adım daha yakındı. Bunun üzerine onu rahmet melekleri alıp götürdü.

Bir diğer rivâyette ise şöyle bir ilave vardır; aslında o kişi kötülerin bulunduğu yere yakındı.. Allah-u Tela gideceği tarafa “**biraz yaklaş**”, geldiği tarafa da “**biraz uzaklaş**” diye vahyetti. (Ve Allah-u Tela toprağı dürdü) Rahmet ve azap melekleri mesafeleri ölçünce, o kimse, tövbe etmek için gideceği sâlih kimselerin beldesine bir adım daha yakın bulundu da, bu sebeple mağfiret olundu.

(*Buhârî, Enbiya: 50; Müslim, Tövbe: 46, (2766)*)

Bu hadis-i şerifte; tevbeye acele etmenin lüzumuna işaret olduğu gibi, bir daha o günahlara dönmek için, kötü kimselerden ayrılıp iyilerle beraber olmanın zarûreti de ifade edilmektedir. Zira hadiste geçen âlim zâtın, tevbekâr olmak isteyen adama: “**...kendi memleketine dönme! Zira orası kötü bir yerdir.**” şeklindeki tavsiyesi çok önemlidir. Çünkü kötü insanların çoğunlukta olduğu bir yerde yaşayıp, ahlâkı bozulmuş kimselerle düşüp kalkmaya devam eden kimsenin, onların kötü tesirinden kurtulması kolay değildir. Onun için temiz bir sayfa açıp düzgün bir hayat yaşamak isteyenlerin kötü çevrelerini mutlaka terk etmesi, (yine hadiste geçen âlimin tavsiye ettiği üzere) iyi ve doğru kimselerle beraber olması gerekir. Çünkü, bir adım bile olsa iyiler diyarına yakın olmanın, kurtuluş sebebi olduğu hadisi şerif’de açıkça zikredilmektedir.

Yazımızın başlığında ifade ettiğimiz üzere “İyilik ve Kötülük bulaşıcı” olduğu gibi, yine bulaşıcı olan bazı başka vasıflar da vardır. Mesela; **Edep ve Edepsizlik; Nezâket ve Kabalık; Cesâret ve Korkaklık** da bulaşıcıdır. Dolayısıyla, yazımızda zikrettiğimiz meseleleri, bu vasıflara da kıyas edip ona göre bir tavır ve duruş sergilemekte fayda vardır.

“**İyilik de, kötülük de; mutluluk da, mutsuzluk da bulaşıcıdır. Bu yüzden etrafınızdaki insanlara dikkat edin.**” (*M. Longston*)

Bir Sahâbîyi Tanıyalım

ABDULLAH İBNE İBBAS

(Radıyallâhü Anhüma)

- 7. Bölüm -

İbn Abbas (Radıyallahü anhüma), Hz. Ali (Radıyallahü anh)'ın halifeliği zamanında kısa süreli olarak Basra valiliği görevini de üstlendi. Ancak bu vazifesi sırasında halifeyle yönetim anlayışı konusunda anlaşmazlığa düşmesi sebebiyle, görevinden ayrıldı.

Ebu'l-Haseni Medâinî, Ebu Bekre'den şöyle rivâyet etmiştir:

“İbni Abbas (Radıyallahü anhüma) Basra'ya geldiği zaman Araplar içinde vakar, ilim, giyim-kuşam, kemâl ve güzellik bakımından Ondan üstünü yoktu.”

Fazilet ve üstünlüğü hakkında herkesin ittifak ettiği İbni Abbas (Radıyallahü anhüma), bununla birlikte son derece kadirşinas ve mütevâzı bir kimseydi. Nitekim bir defasında, Zeyd b. Sabit (Radıyallahü anh)'ın üzengisini tuttu. O ise bundan mahcup olarak dedi ki:

- Ey Resûlullah'ın amcazâdesi, böyle yapma!

- Biz âlimlerimize bu şekilde yapmakla emrolunduk!

Bunun üzerine Zeyd b. Sabit (Radıyallahü anh) da, hemen İbni Abbas (Radıyallahü anhüma)'nın elini öptü ve dedi ki:

- Biz de Resûlullah'ın Ehli Beyt'ine böyle yapmakla (hürmet etmekle) memuruz..

İbni Abbas (Radıyallahü anhüma), **“İlmin kapısı”** olan amcazâdesi Hz. Ali (Radıyallahü anh)'ın şehâdetine kadar yanından hiç ayrılmadı ve Ondan ilmî yönden çok istifade etme imkanı buldu. Her daim Ona destek oldu, şehâdetinden sonra da Onu hayırla yâd etti. Hz. Ali (Radıyallahü anh)'ın ne büyük bir şahsiyet olduğunu Muâviye (Radıyallahü anh)'ın huzurunda dahi hiç çekinmeden ifade etti. Nitekim şöyle bir olay rivâyet edilmiştir:

İbni Abbas (Radıyallahü anhüma) bir gün, Muâviye (Radıyallahü anh)'ın huzuruna girdi. Kureyşin ileri gelenlerinin de bulunduğu o mecliste selam verip oturdu. Hz. Muâviye Ona; Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali ve Hz. Abbas (Radıyallahü anhüm) hakkında ne düşündüğünü sordu. O da bu kıymetli zatların meziyet ve faziletlerini birer birer saydı ve Onlara ta'n edenlerin lânete uğrayacaklarını söyledi. Hz. Ali'den bahsederken de; **“Allah-u Teala Hasan'ın babasından razı olsun”** diyerek söze başladı, sonra Onun üstün meziyet ve faziletlerini birer birer sayıp bu hususlarda hiç kimsenin Ona yetişemeyeceğini, gözlerin Onun gibisini görmediğini, Onun şeref ve meziyetlerini tenzile çalışanların kıyâmet gününe kadar Allah-u Teala'nın ve kulların lâneti altında kalacaklarını cesâretle ifade etti. Daha sonra Hz. Abbas'ın faziletlerini de saydı ve Ehli Beyt'le alakalı âyet-i kerimeyi okuyup övgülerde bulundu.

Mümtaz bir kişiliğe sahip olan Abdullah İbni Abbas (*Radyallahü anhüma*), siyasî ve sosyal olaylar karşısında ilmî otoritesini ve siyasî itidâlini daima muhafaza etmiştir.

H. Muâviye'nin vefatından sonra H. Ali taraftarları, H. Hüseyin'i Kûfe'ye davet ettikleri zaman, İbni Abbas kendi gitmediği gibi, bu dâvete icâbet etmek isteyen H. Hüseyin (*Radyallahü anh*)'ı de ikaz ederek Kûfeliler'e güvenilemeyeceğini, bu davete icâbet etmemesi gerektiğini ısrarla söyleyip gitmekten alıkoymaya çalıştı. Mutlaka bir yere gidecekse bu yerin Yemen olabileceğini, aksi halde bazı tatsız olaylarla karşılaşabileceğini kendisine ifade ettiyse de sözünü dinletemedi.

H. Hüseyin (*Radyallahü anh*)'ın Kûfe'ye gitmek üzere yola çıkıp Kerbelâ'da şehid edilmesi haberini alınca da çok üzüldü. Hatta ağlamaktan gözlerini kaybetmesi, de bu üzüntü sebebiyle olduğu rivâyet edilir.

Beyhakî'nin rivâyetine göre İbni Abbas (*Radyallahü anhüma*) demiştir ki:

“Ben adâletle hükmettiğini haber aldığım müslüman bir hâkime sevgi ve bağlılık gösteririm. Bununla beraber ona hiçbir işim düşmez. Müslüman memleketlerine yağın yağmurlardan sevinç duyarım. Bununla beraber benim oralarda otlayan bir tek hayvanım bile bulunmaz. Ben Kitâbullah'ın âyetlerinden anladığım manayı bütün Müslümanların benim kadar anlamalarını isterim.”

Abdullah İbni Zübeyr (*Radyallahü anh*)'ın halifeliğini ilan ederek Harem-i şerifi kendisine karargâh edinmesi üzerine, Onun hilâfete Emevilerden daha layık olmasına rağmen Harem-i şerifi karargâh yapmasına karşı çıkmış ve ona biat etmeyerek Taif'e çekilmişti.

Abdullah İbni Abbas (*Radyallahü anhüma*), Allah korkusu ve saygısıyla çok gözyaşı

döken bir zattı. Öyle ki, gözyaşlarının yanaklarında bıraktığı izler gözle görülecek derecede idi.

Hayatı boyunca Müslümanların birlik ve beraberliğini savunan, bunun tahakkuku için zaman zaman idarecileri uyararak, gerektiğinde de hiç çekinmeden eleştiren, ayrıca kendisine yapılan Halifelik tekliflerine de iltifat etmeyen Abdullah İbni Abbas (*Radyallahü anhüma*), nihayet 68 / 687 yılında, yetmiş yaşlarında Taif'te vefat etti. Cenaze namazını H. Ali (*Radyallahü anh*)'ın oğlu Muhammed b. Hanefiyye kıldırmıştır.

Yeri doldurulamayacak derecede böylesine büyük bir âlimin vefatı, herkesi derinden etkilemiş ve çok üzmüştü. O vefat edince dönemin tüm âbid ve âlimleri, İslam ümmetinin paha biçilmez bir evladını kaybettiği hususunda hemfikir idiler.

Ashab-ı kiram'dan Rafi b. Hâdic (*Radyallahü anh*)

“Öyle bir zat öldü ki, ilimde doğu ile batı arasındaki Ona muhtaçtı.” demiştir.

Sahabenin âlimlerinden olan Cabir b. Abdullah (*Radyallahü anh*), İbni Abbas (*Radyallahü anhüma*)'nın ölümünü işittiği zaman çok üzülmüş:

“Onun halkın en âlimi ve en halimi olduğunu, boşluğunun kolay kolay doldurulamayacağını, Onun ölümünün ümmet için bir musibet olduğunu” söylemiştir.

İbni Abbasın talebelerinden olan Tâvûs b. Keysân ise der ki:

“İbni Abbas'dan daha âlim, Allah-u Teala'nın haram kıldıkları konusunda İbni Abbas'dan daha titiz birini görmedim.”

Allah Ondan razı olsun!

DR. İHSAN ŞENOCAK

PATRİKHANE BU ŞEHÂDETİN NERESİNDE?

ZOR ZAMANLARIN SAHNEYE ÇIKARDIĞI BÜYÜK MUZDARİB: ŞEHİDÜ'L-İSLÂM BAYRAM ALİ ÖZTÜRK HOCA!^[1]

Büyük adamlar zor zamanlarda ortaya çıkar ya da zor zamanlar büyük adamları sahneye sürer. Zor zamanlarda hasbîlik, iktidar yıllarında hesâbilik öndedir. Bu yüzden münâfıklar Mekke devrinde değil, Medine’de boy gösterir.

NE MUTLU GARİPLERE!

“Adamlar” büyük olma vasfını soylarından ya da boylarından değil, Allah (ﷻ) yolunda ödedikleri bedelle kazanırlar. Kimi söz, kimi kalem, kimi inşa, kimi de müdâfaa planında İslâm’a yol açar, büyük işlere imza atar.

Başlangıçta pek çoğunun ne yaptığı, ne söylediği çok anlaşıl-maz. Has dairede bilinirler. Bu yüzden büyük kalabalıklar onları tanımaktan mahrumdur. Bugünün mücadelesini veriyor gibi görünseler de yarın için konuşur, yarını inşa ederler. Yaşarken mesajlarının muhatabı bin iken cenazelerinde yüz bin, bir milyon mü’min saf tutar.

İçinde bulunduğu zaman diliminde anlaşılmamak, “Büyük Adam” olmanın fitratında vardır. Bu yüzden onlar anlaşılmamayı ya da yalnızlığı garipsemezler. Allah Rasûlü’nün (ﷺ): “İslâm garip baş-ladı, başladığı gibi garip bir hale dönecektir. Ne mutlu gariplere!”

ifadesinin; ideolocyların yoluna sapmadan “Sırât-ı Müstakîm”de kalmak, Hakk’ın hatırını bütün hatırlardan âli tutmak, her sözü her adımını Allah (ﷻ) için atmak anlamına geldiğini “Âmentü” gibi bilirler. Bunun en yakınları, en sevdikleri tarafından dahi “Aşırı uç” olarak algılanmasına hiç aldırılmazlar.

Şehîdü’l-İslâm Bayram Ali Öztürk Hoca da garipti. Babadan yetim, anadan öksüz olarak büyüdü. Allah Rasûlü (ﷺ) gibi hem yetimliği hem de öksüzlüğü iliklerine kadar yaşadı. Bu yüzden yetim çocukların gönül dünyasını kırk yıllık bir dost gibi okur, konuşmalarında ümmeti onlara sahip çıkmaya davet ederdi.

NEFİS TERBİYESİ

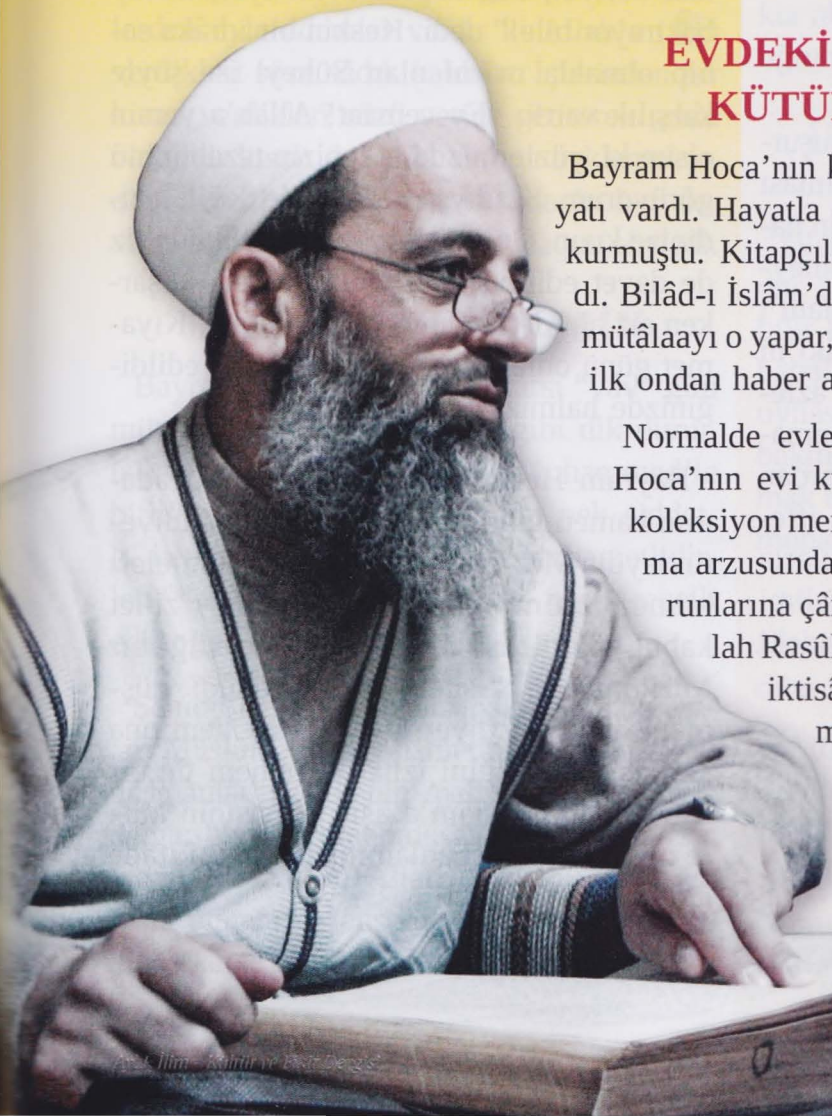
Yetimlik onu yetimlere, ızdırap muzdariplere, hüznün de öksüzlere dost yaptı. Okulda, üniversitede, medresede okurken “Gariplik” onu hiç bırakmadı, bir gölge gibi izledi. Zevk aldı garip olmaktan. Nefsini onunla terbiye etti. Lüks binalarda değil, terzi dükkanlarında ders okuttu. İmam Muhammed gibi çarşı-pazar dolaştı; terziye, berbere arkadaş oldu. Halkın içinde yaşadı, Fildişi Kuleleri’nde hüküm ferman etmedi. Akademyada kalsa tezler yazacak, tezler hazırlatacaktı.

Lâkin o, dizi dibine çöktüğü Mahmud Efendi Hazretleri civarında imam olmayı, bol paraları vazifelere tercih etti. Muhataplarına “Felan yerde sohbet ediyorum. Buyrun gelin, muhabbet edelim.” dedi. Gel(e)meyenlerin bizzat ayağına gitti. Aktığı toprağa hayat veren su gibi, gittiği her yeri vahâ vâri yeşertti, medreseye çevirdi.

EVDEKİ KÜTÜPHÂNE DEN, KÜTÜPHÂNEDEKİ EVE

Bayram Hoca’nın kütüphânenen cemiyete uzanan bir hayatı vardı. Hayatla cemiyet arasında ilim, irfan köprüleri kurmuştu. Kitapçılar, hocalar arasında en iyi onu tanırdı. Bilâd-ı İslâm’dan gelen kitap kolilerini ilk o açar, ilk mütâlaayı o yapar, kitapseverler yeni eserlerin basıldığını ilk ondan haber alırdı.

Normalde evlerde kütüphâne olurdu; lakin Bayram Hoca’nın evi kütüphâneydi. Çok parası olduğundan, koleksiyon merâkından ya da boş kalan rafları doldurma arzusundan değil, ümmetin çözüm bekleyen sorunlarına çâre bulmak için okur; sanki onlara, “Allah Rasûlü’nün dağılan ümmeti! Siyâsî, ictimâî, iktisâdî sorunlarınızı çözmek için sosyalizmaya, kapitalizmaya, komünizmaya gitmeyin. Hayatın bütün sorunlarının çözümü sadece İslâm’da” der ve bunun gereğini yapabilmek için maaşından artırdığıyla kitap alırdı.

Kitaplar arasında yaşadı. Ulemâ ile dertleşti. Yüreklerin de yeniden kitapla dirileceğine inanan bir neslin yarınlarını mayaladı. Az uyudu, az yedi, çok okudu, derin düşüncelere daldı. Her satırda, her sayfada hakikat için bir çıkış yolu aradı.

OSMANLI MUHABBETİ

Şehîdü'l-İslâm Bayram Hoca'nın her konuşmasında Son İslâm Devleti Osmanlı vardı. Bazen ondan bir anekdot nakleder bazen ona dair bir şiir okur bazen de vaazı Sultan Abdülhamid'e tahsis ederdi. Çünkü onun nazarında Osmanlı, İslâmiyet'in devletleşmiş haliydi. Şeriatı ittiba eden kullara Allah Teâlâ'nın nusretinin nasıl tecelli ettiği ve yine nasıl edeceği, mü'minler neleri terk edince nusret-i ilâhîden mahrum kalacağı ve daha pek çok mevzunun cevabı Osmanlı'nın anlaşılmasına bağlıydı. Bu yüzden Bayram Hoca, Osmanlı derken Büyük İslâm Yürüyüşü'nün nasıl ve niçin durduğu, tekrar nasıl başlayacağını anlatıyordu.

ŞECÂAT ÂBİDESİ

Bayram Hoca yürürken başka, konuşurken başkaydı. İlkinde Müslümanda olması gereken tevâzunun, ikincide ise şecâatin nasibi vardı. O konuşurken sanki Şam Ümeyye Câmii minberinde İz ibni Abdisselam'ı dinler, Haçlılarla ittifak eden Şam Meliki'ni azarlayan hutbesinden sonra vazifeden azledilişi, Şam'dan ayrılışı, halkın ayaklanmasından korkan yönetimin ona hükümdardan özür dileyip elini öpmesi durumunda affedileceğini teklif etmesi üzerine, "(Haçlılarla ittifak eden birinin) değil elini öpmek, elimi öpmesine dahi rıza göstermem" deyişindeki muhteşem kararlılığa şahit olurdunuz.

Bayram Hoca ne zâlimin elini öptü ne önünde eğildi ne de korktuğundan dolayı konuşması gereken yerde sustu. O Hakk'ın adamıydı, Hak için yaşadı, Hakk'ın hakimiyeti için şehîd düştü.

ÖMERÎ BİR MÜSLÜMAN

Her hakiki mü'minin hayatında bir sahâbîden tezâhürler vardı. Bayram Hoca züht ve takvâda Ebu Zer (*Radiyallâhu Anh*)a, celâlette ise Hazreti Ömer (*Radiyallâhu Anh*)a benzerdi. Konuşmasındaki celal Hazreti Ömer (*Radiyallâhu Anh*)ı andırırdı. İfadeleri pazarlıksız bir imandan çağlayıp da gelirdi.

Hazreti Ömer (*Radiyallâhu Anh*) kimseye kameti üzerinde bir kıymet vermez; işten, sözden kimin hakkı neyse ona göre muamelede bulunurdu. Bir gün Süheyl ibni Amr, Haris ibni Hişâm, Ebû Süfyan ibni Harb ve Kureyş'in lider kadrosundan bir grup kapısında beklerken içeriye girmek için izin Kureyşîlere değil, Bedir muhârebisine katılma şerefine nâil olan, bir zamanların kölesi Süheyl ile Bilal ibni Rebah'a çıktı.

Bunun üzerine Ebû Süfyan: "Ömrümde bunun gibi bir gün görmedim. Şu kölelere izin veriyor, bizi kapıda bekletiyor, dönüp bakmıyor bile!" dedi. Keskin bir idrâka sahip olmakla mâruf olan Süheyl ise şöyle karşılık verdi: "Ey cemaat! Allah'a yemin olsun ki, yüzlerinizde öfkenizin tezahürünü görüyorum. Kızıdıysanız Ömer'e değil, kendinize kızın. Onlar İslâm'a çağrıldığında siz de davet edilmişsiniz. Onlar davete koşarken siz ağırdan aldınız, geç kaldınız. Kıyamet günü onlar davet edilip siz terk ettiğinizde haliniz nasıl olur?!"^[2]

Bayram Hoca'nın nazarında da bir adamın kameti gibi kıymeti de İslâm'a âidiyetindeydi. Mücâmele, müdâhane cümleleri bilmez, zâlim önünde el bağlamayı zillet kabul ederdi. İstikâmetini takdir ettiği bir Müslüman'a, "İslâm aşığı, Yahûdî düşmanı hocam!" diye hitap ederek hem ona kendisini sevdiğini izhâr eder hem de bir Müslüman'ın İslâm'a âşık olmasının küfre düşman olması anlamına geldiğini ifade ederdi.

Merhum Bayram Hoca'nın dünyadan ayrılışı da, sahâbe içinde kendisine en çok benzediği Hazreti Ömer (*Radiyallâhu Anh*) gibi oldu. Onun gibi mihrapta şehîd düştü; lakin tarih gösterdi ki Ömerîlerin katili Ebû Lü'lüeler münafıkların mülevves sardıklarında, Ömerîler ise tertemiz yüreklerde yaşar. İlkini ihânet, lânetliler tâifesine savururken ikincisini ise şehâdet unutulmazlar kadrosuna ilhak eder.

“BEN CANIMI VERİYORUM”

Bayram Hoca derdi de davası da İslâm olan hasbî bir Müslümandı. Bir yardım toplantısında varını yoğunu kitaba yatan hocaya “Sen ne veriyorsun?” diye sorulunca “Canımı” demişti. Kimine ölünce geride bırakacağı dünyalıktan vermek zor gelirken kimi de Allah yolunda can vermeyi cana minnet sayar. Bu ümmet “Can verme” sözünü şehâdetle mühürleyen kahramanların açtığı yoldan yürüdüğünde yüzüstü sürünmekten kurtulup ayağa kalkacak.

Paranın konuşulduğu bir mecliste “Canımı vereceğim” diyerek İslâmiyet’in Enes ibni Nadr’ların bitmeyeceğini ve “Müminlerden öyle adamlar vardır ki Allah’a (ﷻ) verdikleri söze sâdık kaldılar. İçlerinden bir kısmı verdikleri sözü yerine getirerek şehîd oldu, bir kısmı da şehîd olmayı beklemektedir.”^[3] meâlindeki âyet-i kerîmenin her devirde binlerce muhatabının olacağını söyledi.

ELİF GİBİ BİR MÜMİN

Bayram Hoca müminlere karşı “vâv” gibi mütevâzi, küffâra karşı elif gibi dik durur, hâl diliyle öğrencilerine “Muhammed’le birlikte olanlar, kâfirlere karşı pek şiddetli, kendi aralarında ise çok merhametlidirler.”^[4] âyetinin bir müminde nasıl tecelli edeceğini gösterirdi.

Şehîdü'l-İslâm’ın konuşmalarının satır araları Müslüman’a merhametin, Allah ve Rasûl düşmanlarına öfkenin mahşeri gibiydi. Kudemâ: “Hiçbir amelime güvenmiyorum. En büyük sermâyem Allah düşmanlarına düşman olmam. Mahşerde kurtuluş umudum küfre karşı olan bu öfkemdir.” derdi.

Onun Sultan 2.Abdulhamid’i tahttan indirenlere, Hilâfet-i İslâmiyye’yi kaldırıp ümmeti sahipsiz bırakanlara, Devlet-i Aliyye’yi on kat küçültmeye zafer diyenlere, fuhuş al-bümüne çevrilen medya üzerinden yapılan kadın ticâretine, bir kişiye dokuz, dokuz kişiye bir pul veren kapitalizmaya, yalanlarını kapitalizmanın yanlışları üzerine bina eden sosyalizmaya bitmez tükenmez bir öfkesi vardı. Hayatının hulâsası, insanlığın tek umudu olan İslâmiyet’in dünya nizamı için hiçbir ideolocyaya muhtaç olmadığını ilan ve ispâtı mâhiyetindeydi. “İslâm Leyla ise ben de onun Mecnunuyum.” der, ömrünün mükellef olduğu yıllarını Leylası için bedeller ödeyerek geçirmişti. Leylası’na olan aşkta ne kadar sâdık olduğunu mihrapta onun uğruna can vererek gösterdi.

ULEMÂ ÇOCUKLARININ BABA HASRETİ

Ulemânın evi de makberi de hasret yurdu. Âilesi ona, o da âilesine hasrettir. Kim bilir kaç bin defa çocuklar tâlib-i ilim olan babalarına, “Kitapları kapatıp bizimle oyun oynasa ya da bizi alıp parka götürse” diye bakmıştır; lakin adanmışlık ruhuna sahip olmak tâlib-i ilim olan babaları -çoğu defa- bu muhabbetten alıkoymuştur.

Varlıklarını ümmetin selâmetine adayan âlimler anaya, babaya, aileye hasretle ayrıldılar bu dünyadan. Bayram Hoca da çocukları çok sever, başlarını okşarken yetim ve öksüz büyümesi gözleri önünde canlanır ve ne mutlu size ki babanız, anneniz var derdi.

Babasına hasret büyüyen Bayram Hoca’nın çocukları da onunla aynı kaderi paylaştı. Onlar da babalarının ardından hasreti

azık yaptı. Çocuklarına, özledim diye hasretini çektiğini ifade ettiği ahirete giderken geride özlem bıraktı.

el-MEKTÛBÂTU'R-RABBÂNİYYE

Şehîdü'l-İslâm'ın, ikinci bin yılın yenileyicisi İmâm Rabbânî Hazretleri'ne fart-ı muhabbeti vardı. Onun mektuplarını ihtiva eden "el-Mektûbâtu'r-Rabbâniyye"yi okurken "Sultan buyurdu ki..." diye söze başlar, dinleyenler bu adam sanki bu mektupları İmâm Rabbânî'nin dizi dibinde okuyup şerh ediyor." derdi.

BAYRAM HOCA'YI KİM, NEDEN ŞEHÎD ETTİ?

Devlet-i Aliyye'nin zâfiyet yıllarında Sultan Abdülmecid, Edirne'de irşad hizmetlerine devam eden Nakşibendî meşayihından İsmet Garibullah Hazretleri'ni İstanbul'a davet eder. Davete icabet eden İsmet Efendi, Fener-Rum Patrikhânesi'nin yüksek miktarda para teklif etmesine rağmen arsa sahibinden alamadığı Fatih-Çarşamba'daki Katip Muslihiddin Mahallesi İsmailağa Caddesi Mercimek ve Kara Davud sokaklarının çevirdiği alan üzerinde 1853 yılında -daha sonra- kendi adıyla anılan bir tekke inşa etti.^[5]

Memduh Paşa gibi devlet adamlarının intisap ettiği, Sultan Abdülmecid'in her cuma gecesi türbesinin girişinde Hâlidî âdâbı üzere Hatm-i Hacegân yapılmasını vasiyyet ettiği İsmet Efendi Tekkesi'nin pek çok hizmeti yanında bir vazifesi daha vardı ki o da, Fener-Rum Patrikhânesi'nin yayılmasına mâni olmaktı.

Patrikhâneyi üst taraftan kuşatan tekke, sivil bir direniş hattı gibi görev îfâ etti. Batılı devletlerin tazyikiyle çevresini istila planları kuran patrikhânenin hesapları, mürîdânın tekke civârına taşınıp yerleşmesiyle akamete uğradı.

Ali Haydar Efendi'den sonra muhterem Mahmud Efendi'nin şeyh olmasıyla İsmailağa, Devlet-i Aliyye'den kalma bir semt olarak tasaffi etti; hakikatin masaldan ayrıldığı yere dönüştü. Devletin, İstanbul İmam-Hatip Lisesi'ni İsmailağa civârında açması da benzer kaygılar taşıdığını göstermektedir.

İsmet Efendi Tekkesi'nin devamı olan İsmailağa'nın iki önemli hocası Hızır Efendi ve Bayram Hoca'nın mezkûr camide şehit edilmesi ve cinayetlerin aydınlatıl(a)maması mevzunun küresel boyutunu gözler önüne sermektedir. Mekanda yayılma stratejisini İsmailağa'nın dağılması üzerine kuran Fener-Rum Patrikhânesi'nin bu iki hocamızın cinayetiyle bir irtibatı var mıdır? Niçin bu noktada bir soruşturma açılmaz?

Kilise'nin ulemâ ile ne işi olur diyenler hâdiseye şuradan baksın: Ulemânın kuşaktan kuşağa rivayet ettiği, "İstanbul mutlaka fethedilecektir. Onu fetheden kumandan ne güzel kumandan, o ordu ne güzel ordudur!"^[6] hadisini Sultan Fatih'e öğreten, onu Allah Rasûlü'nün (ﷺ) teşvik ettiği kumandan olmaya çağıran, ulemadan Akşemseddin Hazretleri'dir. Ortadoksluğun merkezinin İslâmbol olmasının arkasında bir alim vardır. Bu yüzden ulema tarih boyu kilisenin hedefinde olmuştur.

CANLAR ÖLESİ DEĞİL

Bayram Hoca, Müslümanların ellerine vurulan kelepçeleri kırmaya namzet gençliğe konuşurken İstanbul'un yeniden fethinden bahseden hadisleri okuyor. Ortadoksluğun olduğu gibi katolosizmanın merkezi olan Roma'nın ıslahını haber veren hadisler^[7] bağlamında onları rol almaya çağırıyordu.

Allah Teâlâ müttaki kullarına hesap edilmedik noktalardan kapı açar. Bir davetçi on yıl, on bin kişiye konuşur gibi on kişiye davasını anlatırsa Allah Teâlâ ona Bedir gücü verir, sesini kesmek için üzerine gidildiğinde musîbetlere aldırılmadan yürüyüşüne devam eder.

Küfür cephesi saldırdıkça, alakasız müminler ondan haberdar olur. Onlar hücum ettikçe on kişi bereketlenir, on binlere erer. Şehâdet de Bayram Hoca'yı ölümsüzleştirdi. Yaşarken bir cemaatin, şehadetiyle ümmetin hocası oldu. Konuşmaları daha çok dinlendi. Sözleri daha fazla itibar gördü. Kâfir ölünce ölür. Bu yüzden hatırlansın diye heykeli dikilir. Müslüman ise ölünce amelleriyle yaşar. Yunus ne güzel buyurmuş; Ten fânidir, can ölmez, çün gitti geri gelmez Ölür ise ten ölür, canlar ölesi değil.

YETİMLİKTEN DOĞAN VERÂSET

Nev'i şahsına münhasır adamların yeri zor dolar. Bayram Hoca "Nev'i şahsına münhasır" kahramanlardandı. Konuşurken bu târihçi, edebiyatçı, mutasavvıf, müfessir derdiniz. Ansiklopedik bir ilim adamıydı.

Gidişiyle aşk, vecd, hasbılık, diğergamlık ve Mektubat yetim kaldı; lakin cenazesine iştirak eden mahşer-i kalabalığın kâhir ekseriyeti onu şeb-i arûsunda keşfetti.

Pek çok genç onun ilim ve kitap aşkını kendine mihmandar yaptı. Yetimlik, hesap edilmedik bir anda, hesap edilmedik bir kemiyette muhteşem bir verasete dönüştü. Allah'ın (ﷻ) Kur'an-ı Kerîm'e vâris kıldığı insanlar üç sınıfa ayrılır.^[8]

Birinci grupta hastalığı bilmesine rağmen ilacı kullanmayan müzmin bir hasta gibi, an-

lattığını yaşamayarak "nefsine zulmeden", Kitab'ı teberrük niyetine okuyan, Kur'an-ı Kerîm bir vadide konuşurken kendisi başka bir vadide yaşayan adam; ikinci grupta nihai hamleyi göstermede başarılı olamasa da ilahi emirlere karşı gelmemek için gayret sarf eden, "orta duran"; üçüncü grupta ise bütün ömrünü, enerjisini, malını İslâm'ın hakimiyeti için harcayan, "Allah'ın izniyle hayır işlerinde yarışan (sâbıkun bi'l-hayrât)" kadrolar yer alır.

Bunlar Allah'ın Kitabı'nda cennet karşılığında canlarını satın aldığı^[9] haber verdiği büyük ruhlu müminlerdir. Bayram Hoca, İslâmiyet'in hakimiyeti için her şeyini ortaya koyan büyük müminler kadrosundaydı.

MÜSTAKBEL ZAFERİN MUKADDEM BEDELİ

Gâyesi, dünya olan bir topluluğun mal paylaşma davası, sen-ben kavgası; âhiret olanların ise Allah (ﷻ) için daha çok çalışma, fukara ile bölüşme arzusu bitmez. Çünkü dünya da mal da makam da han da hânümân da sınırlıdır.

Dünyada sınırlı bir hayat, ahirette ise sınırsız bir yaşam esastır. Hedefi dünya olanların sonu ayrılık, ahiret olanların ise en zor zamanlarda kardeşliğe sadakattir. Bir eylül günü Bayram Hoca'yı İsmailağa'nın mihrabında şehîd edenlerin sonu hüsrân, Şehîdü'l-İslâm'ın yolundan gidenlerin ise zaferdir.

Dipnotlar:

[1] Bayram Hoca, İsmailağa Camii'nin mihrabında 03. 09. 2006 tarihinde vaaz ederken bıçaklanarak şehîd edilmiş, üzerinden 13 yıl geçmesine rağmen cinayet aydınlatıl(a) mamıştır.

[2] Ebû Nuaym, Hilyetu'l-Evliya, III, 212

[3] Ahzâb, 23.

[4] Feth, 29.

[5] İhsan Şenocak, Kudema Meclisi, Hüküm Kitap, İstanbul, 2016, 132.

[6] Farklı rivayetler için bkz. Müslim, Sahih, H. No: 2897; Ebû Davud, Sünen, H. No: 4294; Ahmed, Müsned, 22023; İbn Ebi Şeybe, Musannef, 37209; Taberâni, el-Mu'cemu'l-Kebir, H. No: 214; Hakim, Müstedrek, H. No: 8297; Tirmizi, Cami', H. No: 2238; Taberâni, el-Mu'cemu'l-Kebir, H. No: 173-174.

[7] Ahmed, Müsned, H. No. 6645; Darimî, Müsned, 503; İbn Ebî Şeybe, Musannef, H. No: 19463; Hakîm, Müstedrek, H. No: 8662.

[8] Bkz. Fâtır, 32.

[9] Bkz. Tevbe, 111

Mikmelli Sözlür

*“Bir sıkıntın olduğunda Rabbini an. Bir hüküm vereceğın zaman Rabbini hatırla.
Bir pay dağıtacağın zaman Rabbini aklına getir.”*

Selmân-ı Fârisî (Radıyallahüanh)

*“Uğradığın dertlerden mahlûkata şikâyet etmeyi bırak!
Merhametliyi merhametsize şikâyet etmiş olursun.*

Hazreti Hüseyin (Radıyallahüanh)

“Her kim zulüm kılıcını çekerse, günün birinde zâlimlerin kılıcı altında can verir.”

Molla Câmî (Kuddise sirruhu)

*“En çok hayvan hakkıyla kâfir hakkından kork!
Çünkü Müslümana sevap verir kul hakkında kurtulursun ama bunlara sevap da geçmez.”*

Mahmud Efendi Hazretleri (Kuddise sirruhu)

“Kılıç kınından çıkmadıkça, it sürüsü dağılmaz.”

Sultan II. Mahmud Han

Dil ile öğüt verene değil, davranışları ile örnek olana uymalıdır.

Muhammed İbn-i Hafîf (Kuddise sirruhu)

*“Berrak bir gönülden kirlı su akmaz. Güzel bir ruhtan kötü söz çıkmaz.
Hayatta her şey ters gidiyorsa belki sen ters yöne girmişsindir.”*

Şems-i Tebrizî

HÂNE DÂN-I ÂÎ-İ OSMÂN VE MEŞÂYİH-İ 'İZÂM HUKÛKU -2

Dr. Yunus Emre Aydın

Bu yazının ilk kısmı geçen ay yayımlanmıştı.

Inşâallâh-u Te'âlâ ilerleyen yazılarımızda her birini ayrı bir başlık altında tafsil edeceğimiz **Osman Gâzi Hazretleri'nin Şeyh Edebâlî Hazretleri ile Orhan Gâzi'nin Geyikli Baba Hazretleri**, bizzât ahi reisi bulunan **I. Murad**'ın ahilerle, **Yıldırım Bâyezid**'in **Şeyh Emir Sultan Hazretleri** ile, **2.Murad**'ın da **Hacı Bayram Velî Hazretleri** ile yakınlığı, **2.Bâyezid**'in **Cemâl Halife Hazretleri** ile, **Yavuz**'un **Şeyh Sünbül Sinan Hazretleri** ile ve **Kânûnî**'nin **Şeyh Merkez Efendi Hazretleri** ile olan hukuku bu usulün devamıdır.¹

Şeyh Eşrefoğlu Rûmî Hazretleri Bursa'da Çelebi Sultan Mehmed Medresesi'nde müderris olan **Alaaddin Ali Efendi**'ye Danışmend olmuş², Somuncu Baba Osmanlı Sultanlarına Şeyhlik edecek olan **Hacı Bayram Velî**'yi yetiştirmiş³, onun yetiştirdiği **Akşemseddin Hazretleri** de **Fatih Sultan Mehmed**'e mürşit olmuştur.⁴

Sultan 1.Murad, **Şeyh Postinpûş** namıyla maruf **Tebrizli Seyyid Mehmed Hammârî Hazretleri**'ne müntesipti. **Çelebi Sultan Mehmed**, **Zeyniyye şeyhi**

Molla Fenari Hazretleri'nin muhibbiydi. **Sultan 2.Murad**, **Mevlevî Emir Âdil Çelebi**'nin müridiydi.

Sultan 1. Murad

Sultan 2.Bayezid, **Ebu's-Suûd Efendi**'nin babası ve **Halvetî şeyhi Muhammed İskilibî (Şeyh Yavsî) Hazretleri** ve **Bayramî şeyhi Baba Yusuf Seferhisârî Hazretleri**'nin ders halkalarına devam ederdi.

Yavuz Sultan Selim, **Zeyniyye meşâyihından Halimî Çelebi Hazretleri**'ne mensuptu. **Kanuni Sultan Süleyman**, sütkardeşi **Üveysî şeyhi Yahya Efendi** ile mürtebid olmakla beraber **Emir**

Buhârî Hazretlerinin halifelerinden **Abdüllatif Mahdumî Hazretleri** ile **Mehmed Nurullah (Yorgancı Emir) Hazretlerine** intisabiyetleri mervidir.

Osmanlı Sultanları içinde **Kübrevî Tarikatına** mensubiyeti ile zikredilir. **Ubeydullah Ahrâr Hazretleri** halifesi **Eyüplü Baba Haydar Semerkandî Hazretleri** ve **Halvetî şeyhi Nureddinzâde Hazretleri**'nin de ders halkalarına iştirak etmiştir. **Sultan 2.Selim**, 1574'de vefat eden **Halvetî şeyhi Diyarbekirli Süleymân Âmidî Hazretleri**'nin ihvânındandır.

Sultan 3.Murad, Halvetî şeyhi Hüsameddin Uşşâkî Hazretleri'nin müridanındandı. Daha sonraları Mâverâünnehir'den İstanbul'a gelen Nakşibendî **Meşâyihından Hâcegî Emkenegî Hazretleri**'nin halifesi **Hâce Ahmed Sâdık Kâbilî Hazretleri**'ne intisab etti.

Sultan 3.Mehmed, Halvetiyye'den Abdülmeccid Sivâsî Hazretleri'ne mensuptu. Sâdât-ı Halvetiyye-i Celvetiyye'nin pîrânından Şeyh **Aziz Mahmud Hüdâî Hazretleri**'nin de sohbetlerine ve zikir halkalarına iştirak ederdi. Bu iltisak ile **Hüdâî Hazretleri** âdetâ hânedân-ı âl-i Osman'ın mürişidi olmuştur.

Sultan 1.Ahmed, Sultan 1.Mustafa, Sultan 2.Osman, Sultan 4.Murad, Sultan İbrahim Hüdâî Hazretleri'nin ders sohbet şeyhliği vazifesini ifa eylemiştir. **Sultan 4.Mehmed, Ahmed Câhidî Hüdâî Hazretlerine** müntesib idi. **Abdülehad Nurî Hüdâî Hazretleri, Karabaş Velî Hüdâî Hazretleri** ile **Mevlevî Receb Enis Dede Hüdâî Hazretleri**'nin ders halkalarına devam eylemiştir.

Sultan 2.Süleyman, Halvetiyye'den Atpazarlı Osman Fazlî Efendi Hazretleri'nin ihvanındandı. **Sultan 2.Ahmed, Sultan 2.Mustafa ve Sultan 3.Ahmed, Mevlevî Şeyhi Receb Enis Dede Hazretleri** ile iltisaklı idiler. **Sultan 1.Mahmud ve kardeşi Sultan 3.Osman, 1755'de vefat eden Nakşibendî şeyhi Seyyid Muhammed Murâdî Hazretleri**'ne, **Sultan 3.Mustafa, Nakşî şeyhi Beyzâde Mustafa Efendi Hazretleri**'nden inabe etmiştir.

Sultan I. Abdülhamid, Sa'diyye tarikatı meşâyihından Mehmed Ziyâd Efendi

Hazretleri'nin ihvanı idi. **Sultan 3.Selim, Mevlevî şeyhi Mehmed Emin Çelebi Hazretleri**'ne müntesipti.

Mevlevi Zekai Dede ile **Şeyh Gâlib Hazretleri** ile de muarefesi ziyade idi. **Sultan IV. Mustafa Nakşibendî meşâyihî Murad Molla tekkesinde Abdülhalim Efendi Hazretleri**'ne mergub idi.

Sultan 2.Mahmud, Nakşi meşâyihından Yahya Efendi tekkesi şeyhlerinden Şeyh Mehmed Nuri Hazretleri'ne müntesipti. **Sultan Abdülmeccid Han, Nakşibendi Halidiyye Meşâyihından Şeyh Mustafa İsmet Ğaribullah Hazretleri**'nin müridanındandı. Kabrinin şeyhine yakın olması için Yavuz Camii Hazinesine defnedilmeyi vasiyet buyurmuştur.

Sultan Abdülaziz, Mevlevî Sadreddin Çelebi Hazretleri'ne mensuptu. **Sultan 2.Abdülhamid**'in Nakşibendi Halidiyye yolunun ser-çeşmelerinden **Ahmed Ziyaeddin Gümüşhanevî Hazretleri**'nden Şâzelî şeyhi **Zâfir Efendi Hazretleri**'nden Kadiri olan **Yahya Efendi** postnişîni **Abdullah Efendi Hazretleri**'nden ve Ruffai Tarikat-ı

aliyyesinin pîrânından **Şeyh Ebu'l-Hüdâ es-Sayyâdî Hazretleri**'nden tarikat dersi almıştır.

Sultan Reşad ile Sultan 5.Murad, Mevlevî şeyhi Salâhaddin Dede'ye intisablı idiler. **Sultan Vahîdeddin Han Hazretleri** de Nakşi Gümüşhanevi meşâyihından **Şeyh Ömer Diyaeddin Dağistani Hazretleri**'ne müntesib idi. Her bir Osmanlı Sultanının muhakkak hem müdâvimi oldukları sohbet şeyhleri, hem muhibbi oldukları şeyhler, hem de bizzat müridi oldukları şeyh efendiler vardı.⁵

Sultan 2. Bayezid

İnşaallâh-u Te‘âlâ tafsilatlıca arz edeceğimiz kıssalarda müşâhede edeceğimiz üzere İslam tarihinde umumiyetle diyâr-ı İslâm’daki câri olan kudsî islâmî ruh, Osmanlı Hânedânı döneminde ve hatta selefleri Selçûkîler zamanından beri yani yaklaşık bin yıldır tasavvuf ehli olan ulema-i izâm ve meşâyih-i kirâm zümrelerinin menhecinde tasavvufî bir neşve üzerine binâ edilmiştir...

Tasavvufun mânâ ve ehemmiyetini idraktan mahrum bir kısım çevreler Osmanlı Sultanlarının ve dahi onların vazifelerde intihab ile istihdam ettikleri ulemâ ve meşâyihinin ekseriyetle tasavvufî bir menhec üzere olmalarından dolayı Osmanlı’yı “Sûfî Tasavvuf Devleti” diyerek tenkit etmektedirler...

Evet “*Merkez-i hilâfet olan İstanbul’u beş yüz elli sene bütün âlem-i Hıristiyanînin karşısında muhafaza ettiren, İstanbul’da beş yüz yerde fıskıran envâr-ı tevhid ve o merkez-i İslâmiyedeki ehl-i imanın mühim bir nokta-i istinadı, o büyük camilerin arkalarındaki tekkelerde Allah Allah diyenlerin kuvvet-i imaniyele-ri ve marifet-i İlâhiyeden gelen bir muhabbet-i ruhaniye ile cûş u huruşlarıdır. İşte, ey akılsız hamiyetfuruşlar ve sahtekâr milliyetperverler! Tarikatin, hayat-ı içtimaiyenizde bu hasenesini çürütecek hangi seyyiatlardır, söyleyiniz.*”⁶

Tasavvuf aslı Kur‘ân-ı Kerîm ve Sünnet-i Seniyye olan bir terbiye şekli bir mana ocağı, **Resulüllâh** sallallahu aleyhi ve sellem **Efendimizin** ruhanîyeti ile irtibatı kuvvetlendirmek, İslam’ı sathi değil sünnet-i seniyye istikametinde şevk ve muhabbet üzere yaşamak demektir.

Tasavvuf ve tarikat; “hakîki mü‘min” sıfatına hâiz olmak için “hakâik-I İslâmiyyeyi

mânen keşfedip, hâlen zevk ederek şuhudi bir îmana” mazhariyet kesb etmektir. Bütün hak tarikatler nurunu ve meşrebini **Resûl-i Ekrem** [sallallahu aleyhi ve sellem] Efendimizden almıştır. Lâkin her mesleğe nâ-ehiller musallat olduğu gibi ümmete hidâyet kaynağı olan bu mânevîyat ocaklarına da bir kısım nâ-ehil zümreler de dâhil olmuşlardır.

Osmanlı Devleti, hak ile hak ehli olmayanları tefrik edebilmek için zâhiri ve mânevi ilimlerde mütehasıs olan meclis-i meşâyih-e bu birimleri denetleme vazifesi vermiştir. **İmam-ı Rabbani Hazretlerinin beyanı** üzere “*Şeriat’ız tasavvuf tasavvuf değil zındıklıktır.*”

Osmanlı Sultanları bu idraktan asla kopmamış zahir ilimlerine vakıf olan meşâyih-i kirâm ile şeriatın istikametinden inhiraf edenlere gereken cezai yaptırımları en gerekli şekilde uygulamıştır. Dâimi bir sûrette şeriat açısından istikametlerini tahkik ettirmiş, siyasi açıdan da teftiş üzere olmuşlardır.

Genel Osmanlı tarihi içerisinde bir kısım tekkelerde örf haline gelmiş bazı kuralları sorgulayan Kadızadeler dahi tasavvufî bir söylemle reddiyelerini yapmışlardır. Bu müteşerrî’ akımın en maruflarından “Tarîkat-ı Muhammediye” müellifi **İmâm-ı Birgivî Hazretleri** Halvetî Tarikatine, Keşfü’z Zünûn müellifi **Kâtip Çelebi** de Sühreverdi Tarikatine mensuptur.

Silsilesi **Hz. Resulullah** [sallallâhu aleyhi vesellem] **Efendimiz’e** vâsıl olan tüm hak tariklerin asli gâyesi, “sünnet-i seniyyenin mizac ve meşrepleri gözeterek ihyâsı”dır. Şeriat İstikameti üzere kaim olan tasavvufî meşreplerinin çeşitlilik arz etmesi ise insa-

Sultan Abdülaziz

noğlunun mizacındaki farklılıkların gözetilmesinden kaynaklanmaktadır.

Osmanlı Sultanları, Hindistan'tan Buhara'ya, Bağdat'tan Şam'a, Mekke-i Mükerrerme'den ve Medine-i Münevvere'ye hatta Mağrip ülkelerine kadar geniş bir coğrafyada yetişen ulema zümrelerini İstanbul'a davet ederek bir imparatorluğa yakışan ilmi ve manevi zenginlikleri biraraya toplamıştır. Bu fikri zenginliğin en bariz misali Edirne ve Bursa'daki camilerin dört köşesindeki dört ayrı mihraptır. O dönemde bu dört mihrap dört mezhebi temsil ediyor, dört mihrapta dört mezhebin fıkhı üzerine tedrisat yapıyordu.

Fıkıh alanındaki ehl-i sünnet mezheplerini ihtiva eden bu fikri zenginlik tasavvuf noktasında da temerküz etmiştir. Mağrip ülkelerinden Şâzeliyye, Ticâniyye; Mısır'dan Sa'diyye; Semerkand taraflarından Nakşibendiyye, Çeştiyye, Kübreviyye; Bağdat ve Şam taraflarından Rufâiyye ve Kâdiriyye; Konya'da Mevleviyye; Hindistan'dan Müceddidiyye ve daha sonraları Kuzey Irak taraflarından gelen Hâlidîyye'nin Osmanlı'da izzet ve itibar görüp intişar etmesi ile tasavvuf mektepleri de bu topraklarda zenginlik arz etmiştir.

Şah-ı Nakşibend Hazretleri'nin halifesi **Şeyh Muhammed Pârsâ**'nın "*Fas-lü'l-hitâb*" adlı eserinin Devlet-i aliyye-i Osmaniyye'de çok erken bir dönemde **Mûsâ b. Hacı Hüseyin İznîkî Hazretleri** (ö. 838/1434) tarafından Türkçe'ye tercüme edildiği, bu sâyede Anadolu insanının Nakşibendî tasavvuf yolu ile tanışmaya başladığı görülür. Nakşibendi sâdât-ı kirâmın menkibelerini ihtiva eden **Lâmi'î Çelebi**'nin "*Nefahâtü'l-üns*"ü ve **Şeyh Muhammed**

Ma'rûf Hazretleri'nin "*Reşahât*" tercümeleleri de Osmanlı medreslerinde çok rağbet gören eserlerdendir.

Nakşibendiyye, **Şeyh Ubeydullah Ah-râr Hazretleri**'nin halifesi **Simavlı Molla Abdullah-ı İlâhî Hazretleri**'nin İstanbul Zeyrek Medresesi'ne yerleşmesi ile İstanbul'daki bilenen ilk Nakşibendî tekkesi 1490 yılında burada kurulmuştur. İstanbul'da açılan ilk Nakşi tekkesinin bir medrese olması da bu yolun meşrebini göstermektedir. Nitekim "*Nakşibendî*" tarikat-ı aliyyesi mürşidleri daha ziyade "*hâcegân*"

zümresinden, yani ilim erbâbı kimselerden geldiği için bu isimle de anılır olmuştur. Din-i mübîn-i İslâm'a hizmette Hâcegân yolu meşâyihinin tarih boyunca hal ile tebliğ usullerinin kâl ile tebliğden daha müessir görev ifa ettiği itiraz kabul etmez bir gerçektir.

Sultan 2. Abdülhamid

Mevlâna Hâlid-i Bağdadî [kuddise sirruhu] **Hazretlerinin** mürid ve müntesipleri arasında **Mekkezade Mustafa Asım** ve **Mehmed Refik Efendi** gibi Şeyhü'l-İslâmlık makamını ihraz etmiş ilim adamları

Said Paşa, Davud Paşa, Abdullah Paşa, Necip Paşa ve Namık Paşa gibi devlet ricali de yer almaktadır. Nakşibendiyye tarikatının Hâlidîyye şûbesinin Hâcegân meşrebe sahib olması yânî meşâyihinin ulemâdan olması **Sultan 2. Abdülhamid Han Hazretleri**'nin onlara ayrı bir önem vermesine sebebiyet vermiştir.

Hâlidî meşâyihinin ulemâdan olması dolayısıyla **Sultan 2. Abdülhamid Han Hazretleri**, dâhili ve hârici düşmanlara karşı verdiği ilmi mücadelede cümle meşâyih-i kiram efendilerimizden müstefid olduğu gibi Hâlidîyye meşâyihini hususen istihdam etmiştir.

Bu mülkün sultanları ile meşâyih-ı kirâmının hukuku yirminci asrın çirkef devrine dayandığında, Hâlidî meşâyihî ekseriyet ile **Sultan 2. Abdülhamid Hazretleri**'nin yanında durmuş ümmet için verdiği mücadelesinde ona en büyük destekçi olmuşlardı. “*Ben âhir-i selâtim*” buyuran Osmanlı'nın kudretli son sultanı **Sultan Hamid Hazretleri**'nin ittihatçı komite tarafından tahttan indirildiği dönemde Osmanlı Sultanına en deruni bir sadakat üzere İttihatçı cuntaya kıyam bayrağını kaldırarak “*Bawe Abdülhamid'e nasıl kıydınız?*” diyerek âli kadîm bir hukuka vefa gösteren Arvas Tekkesinin göz nuru meşâyih-ı kiramdan **Şeyh Şehabeddin Arvasi Hazretleri** olmuştur.

Ve dahi gene İttihatçıların Şeyhü'l-İslamlık teklifine “*Zulmü payidar eden idarenize, zihniyetinize mi şeyhülislam olmamı istiyorsunuz? Şu birkaç odalı zaviyemi sizin Sultan'a gözyaşı döktürdünüz, zaptettiğiniz sarayınıza nasıl tercih edebilirim?!*” diyerek bu mülkün sultanları ile meşâyih-ı kirâmın o âli kadîm hukukuna, o aziz hukukun onuruna yakışan en vakur bir sedâ ile o hukuku incitenleri huzurundan kovan **Şeyh Ali Haydar Efendi** [kuddise sirruhu] **Hazretleri** olmuştur.

Mana sultanları olan meşâyih-ı kirâm sultanlara olan o kadîm hukuka vefaya devam

ediyorlar. **Şeyh Seyyid Muhammed Râşid Hazretleri**, ziyaretine gelen belirli çevreden bir güruhun **Sultan Hamid Hazretleri** aleyhinde konuşmaya teşebbüs etmesi üzerine “Biz Sultan Hazretlerinin aleyhinde konuşturmayız” buyurmuşlardır.

Şeyh Mahmud Efendi Hazretleri ilerleyen yaşına ve hastalıklarının ağırlığına ragmen **Sultan Abdülhamid Han Hazretleri**'nin torunu **Ertuğrul Efendi**'nin cenaze merasimine iştirak ederek çok büyük bir vefâ göstermişlerdir.⁷

Sultan 2. Süleyman

el-An Necib Osmanlı Hanedanının en yaşlı reisi olan, **Sultan Abdülhamid Hazretleri**'nin oğlu Selim Efendi'nin oğlu **Muhterem Harun Osmanoğlu** (sellemehullah) da o kadim muhabbetin bir nişânesi olarak meşâyih-ı kirâmı mûtad olarak ziyaret etmektedir. Allah celle celaluhu bizi o sultanlarla beraber kılsın... Âmîn!

“*Silsilemizi müselsel eyle yâ Rabbe'l-enâm!*”

Yürüsün böyle müselsel tâ ilâ yevmi'l-kıyâm.”

Kaddesallâhu esrârehümü'l-aliyye ve efâdâ aleynâ min berekâtihi's-seniyye ve li-sâiri's-sâdâti't-turûki'l-aliyye...

Dipnotlar:

1 H. Kâmil Yılmaz, *Aziz Mahmud Hüdayi ve Celvetiyye Tarihi*, Erkam Yayınları, İstanbul 2014, s. 30-31-32.

2 Mustafa Özdamar, *Eşrofoğlu Abdullah Rumi*, Kırk Kandil Yayınları, İstanbul 2002, s. 7-11.

3 Resul Kesenceli, *Veliler ve*

Hükümdarlar, Nasihat Yayınları, Ankara 2013, s.128.

4 Mehmed Hemdemi, *Solakzade Tarihi*, Hazırlayan: Vahid Çabuk, c.2, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1989, s. 272.

5 Bu konuda bakınız Ekrem Buğra Ekinci, *Padişahların Mensup Olduğu Tarikatlar*, 19 Aralık 2012 Çarşamba, www.ekrembugraekinci.com/makale.asp?id=428

6 Mektubat, 29. Mektub, 9. Kısem, Telvihât-ı Tis'a, 3. Telvih

7 Kasr-ı Arifan Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 26/ Kasım 2009, “Mahmud Efendi'nin Şehzade Ertuğrul Osman Osmanoğlu'nun cenazesine iştirak etmesi” başlıklı haber yazısından nakildir, S. 6-7.

4) İmâm-ı Terîmî (*Rahimehullâh*)ın beyânı vechile; hilâl (yeni ay) görüldüğünde (7 Eylül Salı akşamı) 41 kere Fâtîha-i Şerîfe okuyan kişi o ayın bereketlerine nâil olur ve şerlerinden emîn olur. (*et-Terîmî, el-Vesâilü's-şâfi'a fi'l-ezkâri'n-nâfi'a, sh:451*)

Her Çarşambanın Özellikle Ayın Son Çarşambasının Uğursuzluğundan Korunmak İçin Her Salı Çarşambaya Bağlayan (Bâhusus 31 Ağustos Salı) Gece(si) Okunacaklar

Mâü'l-Ayneyn Hazretleri'nin ehl-i hayırdan ve ehl-i ilimden olan güvenilir zatlardan naklettiğine göre, her çarşamba gecesi yâni salıyı çarşambaya bağlayan gece akşamla yatsı arasında:

100 kere: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.»

100 kere: «يَا خَالِقُ!»

100 kere: «سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ.»

100 kere de: «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.»

okumaya devâm eden kişiyi **Allâh-u Te'âlâ** o sene inecek bütün belâlardan muhâfaza eder. (*Mâü'l-Ayneyn, Na'tü'l-bidâyât, sh:168*)

HARAM AYLARDA GÜNAHLARIN KATLANACAĞI

**(Bu sene haram aylar 11 Hazîran (1 Zülka'de) Cumâ günü başlayıp
7 Eylül (30 Muharrem) Salı günü bitmektedir.)**

Kurtubî (*Rahimehullâh*)ın beyânına göre; **Allâh-u Te'âlâ** bir şeye bir yönden değer verirse, onun bir tâne hürmeti olur. İki veyâ daha fazla yönden tâzim ettiği şeyinse, hürmet ve büyüklüğü birkaç yönden artar.

Bu nedenle, o şeyle alâkalı olarak yapılan iyi bir amelin sevâbı katlanacağı gibi, kötü amelin azâbı da kat kat olur.

Nitekim (Receb gibi) haram ayda, (Mekke gibi) haram bir beldede **Allâh-u Te'âlâ**'ya itâat edenin sevâbı, (Rebî'ulevvel) gibi helâl bir ayda, haram bir şehirde ibâdet edeninkiyle denk olmayacağı gibi, helâl ayda haram bir karyede itâat edenin mükâfâtı da, helâl ayda, (İstanbul gibi) helâl bir beldede ibâdet edenle eşit olmaz. Hattâ bu konular şahıslara göre bile değişebilir. Nitekim:

«يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ»

“Ey peygamber hanımları! Sizden çirkin bir iş yapana, azap iki kat katlanır.”

(*el-Ahzâb Sûresi:30'dan*) âyet-i kerîmesi bunun açık bir delîlidir. (*el-Kurtubî, el-Câmi', 8/13; İbnü Receb, Letâifü'l-me'ârif, sh:224-225; el-Beyhâkî, Fedâilü'l-evkât, sh:86; el-Âlûsî, Rûhu'l-me'ânî, 6/133*)

Ulemânın beyânı vechile; günah işlemek, her zaman yasaksa da, özellikle hürmetli ve yasaklı olan bu aylarda işlenen mâsiyet, aynen ihramlı iken ve Ka'be haremindedir işlenmiş

gibi kat kat fazla yazılır. Nitekim zinâ, her zaman ve mekânda haramsa da Ka'be'de ve Kadir Gecesi'nde kat kat haramdır.

İbnü Abbâs (Radiyallâhu Anhümâ) bu âyet-i kerîmenin tefsîrinde şöyle demiştir: “**Allâh** katında ayların sayısı on ikidir, sonra bunlar arasından dört tâneyi seçerek bunları haram kılmıştır, bunların hürmetlerini (saygınlıklarını) büyük tutmuştur, bunlarda işlenen günahları diğerlerine nispetle çok büyük saymıştır, bunlarda işlenen sâlih ameli de diğerlerine nazaran daha büyük sevapları mûcip kılmıştır.” (İbnü Ebî Hâtim, et-Tefsîr, rakam:93, 6/1791; el-Beyhakî, Şu‘abü’l-îmân, rakam:3806; İbnü Kesîr, et-Tefsîr, 7/198; es-Süyûtî, ed-Dürü’l-mensûr, 7/345-346)

Katâde (Radiyallâhu Anh)ın, bu âyet-i kerîmenin tefsîrinde yapmış olduğu: “Zulüm ve günah her hâlükârda büyük bir cürümse de, **Allâh-u Te‘âlâ**, dilediği günahı diğerlerinden büyük sayabilir. Bu yüzden ‘Emirleri kırma ve yasakları irtikâb etme’ anlamındaki zulüm, haram aylarda işlenirse, hiç şüphesiz ki diğer aylarda yapılan zulümlere göre daha ağır vebâl taşır.

O hâlde siz **Allâh-u Te‘âlâ**’nın büyük tuttuklarını önemseyin. Zîrâ akıl ve anlayış er-bâbı nezdinde işlerin büyüklüğü, **Allâh-u Te‘âlâ** indindeki önemine göre tespit edilir.’ şeklindeki beyânı bu görüşü teyid etmektedir.

Ahmed ibnü Hicâzî (Kuddise Sirruhû)nun beyânına göre; câhiliyet ehli bile, Receb ayında kılıçlarını kınına sokup savaşı bırakırken, Müslümanlar nasıl olur da o(nun gibi haram olan bir) ayda, gıybet, dedikodu ve iftirâ yaparak, insanların ırz ve haysiyetlerini rencide etmekten dillerini korumazlar.

Hâlbuki bâzı yerde dil, süngüden daha zararlıdır. Nitekim **Süfyân-ı Sevrî** (Radiyallâhu Anh) şöyle demiştir. “**Bir insana ok atmak, laf atmaktan daha hafiftir. Zîrâ bâzen süngü şaşar da dil şaşmaz.**” (Ahmed ibnü Hicâzî, Tuhfetü’l-ihvân, sh:60)

MUHARREM AYININ NÂFİLE ORUÇLARI

HARAM AY ORUCUNUN FAZİLETLERİ

(Bu sene haram aylar 11 Hazîran (1 Zülka‘de) Cumâ günü başlayıp 7 Eylül (30 Muharrem) Salı günü bitmektedir.)

Sene içerisinde haram ay dört tânedir. Bunlar da Zülka‘de, Zülhicce, Muharrem ve Receb-i Şerîf’tir. Üçü peş peşe, Receb-i Şerîf ise tektir. Bu sene Zülka‘de, Zülhicce ve Muharrem ayları 11 Hazîran Cumâ günü başlayıp 7 Eylül Salı günü bitecektir.

Haram ayların en üstünü, bir rivâyet Muharrem-i Şerîf ayı, diğer bir rivâyette ise Receb-i Şerîf’tir. Bu mübârek ayların oruçlarının fazîleti hakkında birçok hadîs-i şerîf ve rivâyet mevcuttur.

Nitekim **Ebû Mucîbe el-Bâhilî**’nin, babasından (Radiyallâhu Anhümâ) rivâyet ettiğine göre hangi ayları oruçlu geçirmesini tavsiye buyurduğunu sorması üzerine **Rasûlüllâh** (Sallel-lâhu Aleyhi ve Sellem) ona:

عَنْ أَبِي مُجِيبَةَ الْبَاهِلِيِّ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «...وَوَضِعَ أَشْهُرَ الْحُرْمِ.»

“Haram ayları oruçlu geçir.” buyurmuştur. (İbnü Mâce, es-Sünen, es-Sıyâm:43, rakam:1741, 1/554)

İbnü Abbâs (Radyallâhu Anhümâ)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem):

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «وَمَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ شَهْرِ حَرَامٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ شَهْرًا.»

“Haram aydan bir gün oruç tutana, Allâh-u Te‘âlâ her gününe karşılık bir ay (oruç tutmuş sevâbı) yazar.” buyurmuştur.

Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)den gelen diğer bir rivâyette: “Haram aydan bir günün orucu, diğerlerinin otuzundan efdaldır.” buyrulmuştur. (el-Ğazâlî, el-İhyâ, Kitâbu esrâri’s-savm, Fasil:3, 1/281; Ebû Muhammed el-Hallâl, Fedâilü şehri receb, rakam:5, 15, sh.52, 73)

Enes ibnü Mâlik (Radyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ صَامَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرِ حَرَامٍ؛ الْخَمِيسَ وَالْجُمُعَةَ وَالسَّبْتَ كُتِبَ لَهُ عِبَادَةٌ سِتِّينَ»، وَفِي رِوَايَةٍ: «سَبْعَ مِائَةِ سَنَةٍ»، وَفِي رِوَايَةٍ: «تِسْعِمِائَةِ سَنَةٍ.»

“Her kim, herhangi bir haram aydan perşembe, cuma ve cumartesi olmak üzere üç günü oruçlu geçirirse, kendisine (tuttuğu her güne karşılık) iki sene, (başka bir rivâyette) yedi yüz sene, (diğer bir rivâyette ise) dokuz yüz sene ibâdet (sevâbı) yazılır.” (et-Taberânî, el-Mu‘cemü’l-evsat, rakam:1810, 2/468; Ebû Muhammed el-Hallâl, Fedâilü şehri receb, rakam:14, sh:71; İbnü ‘Asâkir, Tarîhu Medîneti Dimesşk, 19/116; ed-Deylemî, Müsnedü’l-Firdevs, rakam:5696, 4/66; ‘Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 1/325; el-Heysemî, Mecma‘u’z-zevâid, 3/19; es-Süyûtî, ed-Dürü’l-mensûr, 4/185; el-Ğazâlî, el-İhyâ, Kitâbu esrâri’s-savm, Fasil:3, 1/281; ez-Zebîdî, el-İthâf, 4/256; ‘Alî el-Müttakî, Kenzü’l-‘um-mâl, rakam:24173, 8/561)

Enes (Radyallâhu Anh)ın bu hadîs-i şerîf hakkında: “Ben bunu **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)den işitmemişsem, kulaklarım sağır olsun.” dediği rivâyet edilmiştir. (el-Beyhakî, Fezâilü’l-evkât, rakam:308, 1/537; el-Kâzerûnî, el-Müselâ, sh:247-250; et-Temmâm, el-Fevâid, rakam:589-590; Ahmed ibnü Hicâzî, Tuhfetü’l-ihvân, sh:10)

İnsanlar içinde bu faziletleri en iyi bilenler, hiç şüphesiz ki sahabe-i kirâm ve tâbi‘în-i izâm oldukları için **İbnü Ömer**, **Üsâme ibnü Zeyd**, **Hasen-i Basrî**, **Ebû İshâk es-Sebî‘î** (Radyallâhu Anhüm) gibi zatlar, haram ayların tümünü oruçlu geçirirlerdi.

Süfyân-ı Sevrî (Radyallâhu Anh): “Oruç tutmak için bana en sevgili vakit, haram aylardır.” derdi. (İbnü Receb el-Hanbelî, Letâifü’l-me‘ârif, sh:229)

MUHARREM AYI ORUÇLARI

(9 Ağustos Pazartesi - 7 Eylül Salı)

Muharrem ayının orucunun fazîleti hakkında birçok hadîs-i şerîf vârid olmuştur.

1) Ebû Hureyre (Radyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “**Ramazan** (ayının orucundan sonra en üstün oruç, Allâh’ın Muharrem ayı(nda tutulan)dır.” (Müslim, es-Sahîh, es-Sıyâm:38, rakam:2812, 3/169; et-Tirmizî, es-Sünen, es-Salât:324, rakam:438, 2/301)

2) **Ali** (Radiyallâhu Anh)dan rivâyete göre **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) kendisine nâfile oruç hakkında soru soran bir kişiye şöyle buyurmuştur: **“Eğer Ramazan ayından sonra (başka bir ayda) oruç tutacaksan, Muharrem’i tut. Çünkü O, Allâh’ın ayıdır.”** (et-Tirmizî, es-Sünen, es-Savm:40, rakam:741, 3/117; İbnü Ebî Şeybe, el-Musannef, rakam:9314, 3/41)

3) **İbnü Abbâs** (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: **“Her kim Muharrem’den bir gün oruç tutarsa, o kişiye (oruç tuttuğu) her güne karşılık otuz gün (oruç sevâbı) vardır.”** (et-Taberanî, el-Mu‘cemu’s-sağîr, rakam:963, 2/164; el-Mu‘cemu’l-kebîr, rakam:11082, 11/72; İbnü’l-Cevzî, Kitâbü’n-nûr, Süley-mâniye Ktp. Nâfiz Paşa, rakam:329, verak:48a)

4) **Ali** (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: **“Her kim Muharrem ayını oruçla açıp yine oruçla kaparsa (ilk ve son gününde oruç tutarsa), onun için (yine) geçmiş ve gelecek olmak üzere iki senelik keffâret olur.”** (Ebu’l-Hasen ‘Alî ibnü Ahmed el-Kuraşî el-Hekkârî, Kitâbu fezâili’l-e‘mâl, Fâs Nâsiriyye Tekkesi Ktp, rakam:2215, vr:77b)

SAFER AYINDA KILINACAK NAMAZLAR

SAFER AYININ İLK GECE NAMAZI

(7 Eylül Salı’yı 8 Eylül Çarşamba’ya bağlayan gece)

Safer ayının ilk gecesinde yatsıdan sonra vitirden önce dört rekât namaz kılınp birinci rekâtta Fâtiha’dan sonra 11 kere Kâfirûn Sûresi, ikinci rekâtta 11 kere İhlâs Sûresi, üçüncü rekâtta 11 kere Felak Sûresi, dördüncü rekâtta 11 kere Nâs Sûresi okunur, selâmdan sonra 70 kere:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ،
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.»

“Allâh-u Te‘âlâ noksan sıfatlardan münezzehtir. Bütün hamdler Allâh-u Te‘âlâ’ya mahsustur. Allâh-u Te‘âlâ’dan başka hiçbir ilâh yoktur ve Allâh-u Te‘âlâ en büyüktür. Allâh’ın yardımı olmadan hiçbir günahattan dönüş, hiçbir ibâdete de kuvvet yoktur.” tesbîhi okunur, peşine de 70 kere:

«إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ»

“Ancak Sana ibâdet (ve kulluk) ederiz ve yalnız Senden yardım dileriz.” (Fâtiha Sûresi:5) âyet-i kerîmesi okunur. (Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:50-52; İbrâhîm el-Ensârî, Rave’z-zam‘ân fî fezâili’l-eşhûri ve’l-eyyâm, sh:4; Muhammed ‘Âbidîn, Tenbîhu’l-kulûbi’n-nâ‘ime ‘ale’l-evrâdi’d-dâime, sh:71-72; Şeyh Mahmûd Sâmi, el-Ed‘iye ve’l-ekzâr, sh:123-127)

SAFER AYININ İLK ÇARŞAMBA GECESİ KILINACAK NAMAZ

(7 Eylül Salı’yı 8 Eylül Çarşamba’ya bağlayan gece)

Safer ayının ilk çarşamba gecesini gece yarısından sonra yeryüzüne nâzil olacak (inecek) belâlardan **Allâh-u Te‘âlâ**’nın izniyle muhâfaza olmak isteyen sabah namazından (im-

saktan) evvel dört rekât nâfile namaz kılar, şöyle ki her rekâtta Fâtiha'dan sonra 17 kere Kevser Sûresi, 5 kere İhlâs-ı Şerîf, 1 Felâk Sûresi, 1 kere de Nas Sûresi okuyup selâm verir ve duâ eder. (Şeyh Mahmûd Sâmî, el-Ed'îye ve'l-ekzâr, sh:120)

SAFER AYINDA OKUNACAK DUALAR

SAFER AYININ HER GÜNÜ OKUNACAK BİR DUÂ

(8 Eylül Çarşamba'dan 6 Ekim Çarşamba'ya kadar)

Rivâyet olunduğuna göre her kim aşağıda zikredilecek duâyı Safer ayının her günü okursa **Allâh-u Te'âlâ** onu bir dahaki Safer ayına kadar o sene olacak bütün belâ ve musîbetlerden korur. O sene ona aslâ hiçbir belâ isâbet etmez.

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَنَبِيِّكَ وَرَسُولِكَ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذَا الشَّهْرِ وَمِنْ شَرِّ هَذَا الْيَوْمِ وَمِنْ كُلِّ شِدَّةٍ وَبَلَاءٍ وَبَلِيَّةٍ الَّتِي قَدَّرْتَ فِيهِ يَا دَهْرُ يَا دَيْهَوْرُ يَا دَيْهَارُ يَا كَانُ يَا كَيْتُونُ يَا كَيْنَانُ يَا أزلُ يَا أَبْدُ يَا مُبْدِيُ يَا مُعِيدُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدِ! أَنْتَ تَفْعَلُ مَا تُرِيدُ، اللَّهُمَّ احْرُسْنِي بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ فِي نَفْسِي وَمَالِي وَأَهْلِي وَأَوْلَادِي وَدِينِي وَدُنْيَايَ الَّتِي ابْتَلَيْتَنِي بِصُحْبَتِهَا بِحُرْمَةِ الْأَبْرَارِ وَالْأَخْيَارِ بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ يَا كَرِيمُ يَا سَتَّارُ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ يَا شَدِيدَ الْقُوَى يَا شَدِيدَ الْمَحَالِ يَا عَزِيزُ يَا كَرِيمُ يَا كَبِيرُ يَا مُتَعَالٍ! ذَلَّلْتَ بِعِزَّتِكَ جَمِيعَ خَلْقِكَ، اِكْفِنِي وَاِكْفِنِي عَنِ جَمِيعِ خَلْقِكَ يَا مُحْسِنُ يَا مُجَمِّلُ يَا مُتَفَضِّلُ يَا مُنْعِمُ يَا مُكْرِمُ! يَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ! اللَّهُمَّ يَا لَطِيفُ لَطَفْتَ بِخَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، الطُّفُّ بِنَا فِي قَضَائِكَ وَعَافِنَا مِنْ بَلَائِكَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ! حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ بِسِرِّ الْحَسَنِ وَأَخِيهِ وَجَدِّهِ وَأَبِيهِ وَأُمِّهِ وَبَنِيهِ، اِكْفِنِي شَرِّ هَذَا الْيَوْمِ وَمَا يَنْزِلُ فِيهِ يَا كَافِي الْمُهْمَاتِ يَا دَافِعَ الْبَلِيَّاتِ! فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ، اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَهْرِ الصَّفْرِ وَاخْتِمِ لَنَا بِالسَّعَادَةِ وَالظَّفْرِ، آمِينَ!»

“Ey Allâh! Kulun, Nebîn ve Rasûlün olan Ümmî Peygamber Efendimiz Muhammed'e ve Ehl-i Beyti'ne ve sahâbesine salât eyle, bereketler yağdır ve selâm eyle.

Ey Allâh! Muhakkak ki ben bu ayın ve bugünün şerrinden ve Senin bu ayda yarattığın her bir belâ ve musîbetten Sana sığınırım. Ey Ezeli! Ey Bâkî! Ey Kadîm! Ey Mevcûd! Ey Sâbit! Ey Hakk!

Ey (varlığının) başlangıcı olmayan! Ey sonu olmayan! Ey her şeyi yoktan yaratan! Ey her şeyi tekrar diriltecek olan! Ey celâl ve ikrâm sâhibi! Ey ulu Arş'ın sâhibi! Sen dilediğini yaparsın!

Ey Allâh! Canımı, malımı, birliktelikleriyle beni imtihana tâbi tuttuğun çocuklarımı, dînimi ve dünyâmı hiç uyumayan kudret nazarınla muhâfaza eyle. İyi ve hayırlı kullarının hürmetine bu duâmı kabûl eyle! Rahmetinle muâmele eyle!

Ey yüce Allâh! Ey günahları bağışlayan! Ey (kullarına karşı) cömert (olan)! Ey günahları örten! Ey acıyanların en merhametlisi rahmetinle muâmele eyle! Ey kuvvetleri güçlü ve azâbı şiddetli olan Allâh! Ey Kendisi çok güçlü olan! Ey ululuk sâhibi! Ey iyilik sahibi! Ey büyük Allâh! Ey yüce Allâh! İzzetinle bütün yaratıklarımı zelil kıldın. Bana kâfi gel, mahlûkâtın(ın şer ve zararların)a karşı bana kâfi gel.

Ey güzellik veren! Ey yaptığını güzel yapan! Ey (dilediğini) güzelleştiren! Ey fazl-u kerem sâhibi! Ey inâm eden! Ey ikrâm eden! Ey Kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmayan! Ey acıyanların en merhametlisi! Ey gökleri ve yeri yaratma lütfunda bulunan Latîf! Kazâ ve kaderinde bize lütufta bulun. Belandan bize âfiyet ver. Günahlardan dönüş ve ibâdete kuvvet ancak Senin yardımınıdır. Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle (duâmı) kabûl buyur.

Allâh-u Te'âlâ bize yeter. O ne güzel vekildir. O pek yüce ve çok büyük Allâh'ın yardımı olmadan hiçbir güç ve kuvvet yoktur. Ey Allâh! Hasen ile kardeşinin, dedesi ile babasının, annesi ile oğullarının sırrı hakkı için; bugünün şerrine ve bugünde inecek olan belâların şerrine karşı bana kâfi gel. Ey mühim sıkıntılara kâfi gelen ve ey belâları kaldıran! 'Onlara karşı muhakkak Allâh sana kâfi gelecektir, O hakkıyla işiten ve hakkıyla bilendir.'

Allâh-u Te'âlâ, Efendimiz Muhammed'e, Ehl-i Beyti'ne ve ashâbının tümüne salât eylesin. Ey Allâh! Safer ayında bize bereket ver. Mutluluk ve gâlibiyetle bitirmemizi nasîb et. Âmin!" (Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:50-52; İbrâhîm el-Ensârî, Rave'z-zam'ân fi fezâili'l-eşhuri ve'l-eyyâm, sh:4; Muhammed Ebü'l-Yüsr 'Âbidîn, Tenbîhu'l-kulûbi'n-nâ'ime 'ale'l-evrâdi'd-dâime, sh:71-72; Şeyh Mahmûd Sâmî, el-Ed'îye ve'l-ezkâr, sh:118-119)

HER AYIN, ÖZELLİKLE DE SAFER AYININ BAŞINDA OKUNARAK KORKULARDAN VE ZELÎL DURUMDAN KURTULUP AZÎZ OLMAYA VESÎLE OLACAK MÜHİM BİR DUÂ

Şeyh Ahmed el-Bûnî Hazretleri'nin beyânı vechile; evliyâullâhtan nakledilen çok garip bir zikir ve pek acâyip bir vird vardır ki:

- 1) Hangi bir köle bununla Allâh-u Te'âlâ'ya münâcât etse mutlakâ âzâd olur.**
- 2) Hangi bir esir bu zikri yapsa mutlakâ serbest kalır.**
- 3) Hangi mahpus okusa, mutlakâ hapisten kurtulur.**
- 4) Korku içerisinde olan herhangi bir kişi bu virdi okursa mutlakâ korktuklarından emin olur.**
- 5) Hangi bir fakir bununla amel etse mutlakâ zengin olur.**

6) İnsanlar nezdinde zelil (îtibarsız) duruma düşen hangi bir kimse bunu okursa mutlakâ aziz olur.

7) Bu vird zorbaları kahretmek, zâlimlerin ardını kesmek ve fesatçıların şerrini savuşturmak hususunda eşsiz mânâlar ve sırlar taşımaktadır.

8) Her kim bu zikri yazıp üzerinde taşırorsa her inatçı zorba ve inatçı şeytan onun karşısında zelîl duruma düşer.

9) Her kim bu zikre devâm ederse kendisi gören herkes mutlakâ onu sever.

10) Her kim bu zikri çok yaparsa **Allâh-u Te‘âlâ** onun kalbini mârifet nurlarıyla diriltir ve canı, malı, eşi ve âilesi husûsunda onu muhâfaza eder, ayrıca korktuğu şeylerin şerrine karşı ona kâfi gelir.

11) Hangi bir hükümdar bu vird-i şerîfi zikretse mutlakâ mülkü genişler ve hükmü geçerli olur.

12) Bu zikr-i şerîfin içerisinde İsm-i Âzam (Allâh-u Te‘âlâ'nın en büyük ismi) bulunmaktadır. Bu yüzden bu konudaki birçok fikirden kişiyi müstağni bırakır.

13) Her kim bu vird-i şerîfi okuduktan sonra **Allâh-u Te‘âlâ**'dan dünyâ ve âhiret işleri ile alâkalı hangi hâcetini isterse **Allâh-u Te‘âlâ** ona istediğini verir.

14) Her kim bu evrâdı zorba birinin öfkelenildiği sırada onun yanında okursa o kişinin gazabı sakinleşir.

15) Bu zikr-i şerîf tevhid sırrını barındırdığı için en yüksek seviyede **Allâh-u Te‘âlâ**'ya mûleh (tutkun) olan velîler tarafından İsm-i Câmi (Allâh-u Te‘âlâ'nın bütün isimlerini toplayan bir zikir) olarak bilinmektedir ki bunda bulunan sayılarla ilgili sırlar, harflerle ilgili tesirler, nûrânî isimler ve vefkleri ile ilgili durumlar araştırılacak olsa onda birine dahî ulaşamaz.

16) Yöneticilerin, hükümdarların, büyüklerin, sâlih kimselerin, fazîletli âlimlerin ve mahâretli hekimlerin bu duâyı yaparak dünyâ ve âhiret hayırlarına ve saâdetine (en büyük bahtiyarlığa) ulaşmaları için aşağıda sayılacak mübârek vakitleri kollayıp ona göre okumaları münâsiptir:

a) Cumâ gününün ilk saati (yâni perşembeyi cumâyâ bağlayan gece imsaktan sonraki ilk saat).

b) Pazar gününün ilk saati.

c) Arefe gününün ilk saati.

d) İki bayram gününün ilk saati.

e) Âşûrâ günü.

f) Şa‘bân-ı Şerîf'in yarı gecesi (olan Berâat Gecesi).

g) Ramazân-ı Şerîf'in 27. gecesi (olan Kadir Gecesi).

h) Her ayın (özellikle Safer ayının) başlangıcında.

i) Senenin tüm gecelerinde.

Bu Duâdan Evvel Kılınacak On İki Rekâtlık Namaz

Şu bilinsin ki bu duâ iki rekâtta bir selâm verilerek kılınacak on iki rekâtta sonra yapılır. Kişi bu on iki rekâtın sonunda oturduğu zaman (tahiyyattan sonra, Salli-Bârik okumadan önce):

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ،
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.»

“Bütün tenzihler Allâh’a âittir. Bütün hamdler Allâh’a mahsustur. Allâh’tan başka hiçbir ilâh yoktur. Allâh her şeyden büyüktür. O en büyük ve en yüce olan Allâh’ın yardımı olmadan hiçbir ibâdete kuvvet ve hiçbir günahattan dönüş imkânı yoktur.” tesbîhini okur. Ardından:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ وَذُرِّيَّتِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.»

“Ey Allâh! Bütün âlemler içerisinde İbrâhîm (Aleyhisselâm)a ve onun âl-i ashâbına salât ettiğin gibi Nebî(miz) Muhammed (Aleyhisselâm)a, müminlerin anneleri olan (kıymetli) zevcelerine, zürriyetine ve Ehl-i Beyti’ne de salât eyle. Şüphesiz ki Sen hamd olunmaya lâyıksın ve ulusun.” der. (Bunu bilmiyorsa bildiği sîğa üzere Salli-Bârik okur.)

Sonra tekbir getirerek secdeye varır, secdedeyken 7 kere (her birinin başında besmele çekerek) Fâtiha-i Şerîfe okur, sonra 10 kere:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

“Allâh-u Te‘âlâ’dan başka ilâh yoktur, O tektir, hiçbir ortağı yoktur, mülk O’na âittir, hamd O’na mahsustur. O her şeye hakkıyla gücü yetendir.” diye zikreder. Sonra:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمَعَاقِدِ الْعِزِّ مِنْ عَرْشِكَ وَمُنْتَهَى الرَّحْمَةِ مِنْ كِتَابِكَ
وَبِحَقِّ اسْمِكَ الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ وَجَدِّكَ الْأَعْلَى وَكَلِمَاتِكَ التَّامَّاتِ
أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ عَلَى سَيِّدِي مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَقْضِيَ حَاجَتِي هَذِهِ.»

“Ey Allâh! Arşın’daki izzet kulpları, Kitabın’daki rahmetin son noktası, en yücenin de yücesi olan ismin hakkına, en ulu olan şânın ve tastamam olan kelimelerin hürmetine Senden Efendimiz Muhammed’e salât etmeni ve bu hâcetimi yerine getirmeni dilerim.” dedikten sonra hâcetini ister.

(Namazda olduğu için Arapça duâ etmek zorundadır, Arapça cümle kuracak ilme sâhip değilse kalbinde murâdını tutarak 5 kere “Rabbenâ!” ya da 4 kere “Yâ Rabbi!” veyâ 3 kere “Yâ Erhame’r-râhimîn!” gibi zikirler okuyabilir.) Bunun akabinde başını kaldırarak oturur ve sağa sola selâm vererek namazdan çıkar.

Namazdan Sonra Kesilecek Kurban

Sonra mümkünse tenhâ bir yerde kusurlardan uzak yağlı bir koç keser (kendi beceremiyorsa başkasına kestirir), hayvanı keserken şerîatin usûlüne riâyet ederek koçu kibleye çevirir. Kesim esnâsında:

«اللَّهُمَّ هَذَا مِنْكَ وَلَكَ، اللَّهُمَّ إِنَّهُ فِدَايَ فَتَقَبَّلْهُ مِنِّي.»

“Ey Allâh! Bu Sendendir ve yine Senin içindir. Ey Allâh! O muhakkak (cehennemden âzâd olmam için Sana arz ettiğim) fidyemdir, onu benden kabûl eyle.” der.

Kurbanın kanı için bir çukur kazarak kanı toprağa gömer. Sonra hayvanın etini altmış parçaya ayırır ki derisi, başı ve karnı ayrı ayrı cüz sayılırlar. Böylece altmış parçayı fakirlere dağıtır yâhut (bunu yapamazsa) altmış fakire en iyi yemeklerden yedirir veyâ (bunu da yapamazsa) yedi fakire yedi dirhem sadaka verir.

Bunları iyi anla ki biz mânevî huzûra girmek isteyenler için kapıları açtık. Allâh-u Te‘âlâ dilediklerine fazl-u kereminden verir. Allâh-u Te‘âlâ büyük fazl-u kerem sâhibidir. (Şeyh Ahmed ibnü ‘Alî el-Bûnî, Şemsü’l-me‘ârifî’l-küb râ, sh:157-160)

MÜBÂREK VİRDİN METN-İ ŞERÎFİ

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ سَيِّدِنَا إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ (10)، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ (126)، حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ (7)، بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (3)، سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ (19)، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ (19)، اللَّهُمَّ يَا وَدُودُ! (3)، يَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدِ يَا مُبْدِئُ يَا مُعِيدُ يَا فَعَّالُ لِمَا يُرِيدُ، أَسْأَلُكَ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي مَلَأَ أَرْكَانَ عَرْشِكَ، وَأَسْأَلُكَ بِقُدْرَتِكَ الَّتِي قَدَّرْتَ بِهَا عَلَى جَمِيعِ خَلْقِكَ وَبِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسَّعَتْ كُلَّ شَيْءٍ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، يَا مُغِيثُ! أَغْنِنِي (3)، يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ! أَغْنِنِي (13)، اللَّهُمَّ يَا عَلِيُّ يَا عَظِيمُ يَا وَلِيُّ يَا عَلِيمُ يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا رَحِيمُ يَا رَحْمَنُ يَا جَمِيلُ يَا عَطُوفُ يَا كَرِيمُ يَا حَمِيدُ يَا رُؤُوفُ! أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْمَكْنُونِ فِي عِلْمِ غَيْبِكَ الْمَصُونِ، وَسِرِّكَ الْمَخْرُوفِ أَنْ تُفِيضَ عَلَيَّ مِنْ فَيْضِ جَمَالِكَ الْأَقْدَسِ وَكَمَالِكَ الْأَنْفَسِ سِرًّا نُورَانِيًّا وَاسْمًا رَبَّانِيًّا حَتَّى أَتَصَرَّفَ بِهِ فِي النَّفُوسِ وَالْأَرْوَاحِ وَالْمُهَجِّ وَالْأَشْبَاحِ بِمُهَيِّجَاتِ الْمَحَبَّةِ وَمُبَهِّجَاتِ

الْمَوَدَّةَ، يَا مَنْ يُفَرِّجُ عَنِ الْمَحْزُونِينَ، يَا أُنَيْسَ الْمُسْتَوْحِشِينَ! اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِسِرِّ
 الْأَلْفِ الْمَعْطُوفِ الَّذِي هُوَ مَبْدَأُ الْحُرُوفِ، يَا وَهَّابُ يَا نَافِعُ يَا تَوَّابُ يَا رَافِعُ شَوْقًا
 يُوَصِّلُنِي إِلَيْكَ وَنُورًا يَدُلُّنِي عَلَيْكَ، وَتَلَقَّنِي بِالرُّوحِ وَالرَّيْحَانِ، وَفَرِّحْنِي بِالْأَمْنِ مِنْكَ
 وَالرِّضْوَانِ، يَا بَاسِطُ يَا وَاجِدُ يَا مَاجِدُ يَا وَاحِدُ اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَا أَشْرَكَ
 بِهِ شَيْئًا، اللَّهُمَّ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ أَوْ بَأْسٍ أَوْ ضَرٍّ أَوْ شَرٍّ فَاقْمَعْ بِأَسْهُ وَأَعْقِلْ لِسَانَهُ
 وَالْجَمِّ فَاهُ وَاحْبِسْ كَيْدَهُ وَحُلْ بَيْنِي وَبَيْنَهُ، يَا دَائِمُ يَا حَمِيدُ يَا مُجِيبُ يَا مَجِيدُ بِحُرْمَةِ
 سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، اللَّهُمَّ
 إِنِّي أَسْأَلُكَ بِالسِّرِّ الْجَامِعِ وَالتُّورِ السَّاطِعِ أَنْ تَهَبِّي فِرْقَانًا مِنْكَ تَشْرَحُ بِهِ صَدْرِي
 وَتَرْفَعُ بِهِ قَدْرِي أَنْتَ وَجَهَّتِي وَجَاهِي وَإِلَيْكَ الْمَرْجِعُ وَالتَّنَاهِي، تَجْبُرُ الْكَسِيرَ وَتَكْسِرُ
 الْجَبَّارَةَ وَتَرْحَمُ الْفَقِيرَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ،
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ، اللَّهُمَّ إِلَهَ جِبْرِيَلِ وَمِيكَائِيلَ
 وَإِسْرَافِيَلِ وَعَزْرَائِيَلِ وَإِلَهَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيَلِ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ، عَافِنِي وَاعْفُ عَنِّي
 وَلَا تُسَلِّطَنَّ عَلَيَّ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ يَا اللَّهُ بِشَيْءٍ لَا طَاقَةَ لِي بِهِ، يَا سَمِيعَ الدُّعَاءِ يَا
 مُجِيبَ النِّدَاءِ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ،
 وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكَ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنْ
 الذُّلِّ وَكَبَّرَهُ تَكْبِيرًا **اللَّهُ أَكْبَرُ** (3)، أَعَزُّ مِنْ خَلْقِهِ جَمِيعًا، اللَّهُ أَعَزُّ مِمَّا أَخَافُ وَأَحْذَرُ،
 أَعُوذُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ مُمَسِّكُ السَّمَاءِ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ مِنْ شَرِّ
 كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ وَشَيْطَانٍ مَرِيدٍ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَمَانًا مِنَ الرَّدِّ، وَأَمَانًا مِنَ الطَّرْدِ،
 وَأَمَانًا مِنَ الْفَقْرِ، وَأَمَانًا مِنَ الدَّمِّ، وَأَمَانًا مِنَ الْهَمِّ، وَأَمَانًا مِنَ الْغَمِّ، وَأَمَانًا مِنَ الذُّلِّ،
 وَأَمَانًا مِنَ الْجَهْلِ، وَأَمَانًا مِنَ الصَّمَمِ، وَأَمَانًا مِنَ الْبُكْمِ، وَأَمَانًا مِنَ الدَّيْنِ، وَأَمَانًا مِنَ
 الْعَيْنِ، وَأَمَانًا مِنَ الْخُسْفِ، وَأَمَانًا مِنَ الْقَذْفِ، وَأَمَانًا مِنَ الرَّجْفِ، وَأَمَانًا مِنَ الزَّلَازِلِ،
 اللَّهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا وَأَجِرْنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ
 إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمُحَمَّدٍ السَّيِّدِ الْكَامِلِ الْفَاتِحِ الْخَاتِمِ نُورِ أَنْوَارِ الْمَعَارِفِ وَسِرِّ أَسْرَارِ
 الْعَوَارِفِ صَفْوَةِ خَلْقِكَ وَسِرِّ عِلْمِكَ وَمِرَاةِ ذَاتِكَ وَمَشْهَدِ صِفَاتِكَ، وَأَسْأَلُكَ بِنُورِ
 وَجْهِكَ وَبِسَاطِ رَحْمَتِكَ وَبِالسَّبْعَةِ وَالثَّمَانِيَةِ وَأَسْرَارِهَا الْمُتَّصِلَةِ مِنْكَ **يَا اللَّهُ!** (3)، يَا

أَحَدُ يَا صَمَدُ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ أَنْ تَهْبِيَنِي مِنْ عِلْمِكَ عَقْلًا وَمِنْ حَيَاتِكَ رُوحًا وَمِنْ
إِرَادَتِكَ حُكْمًا وَمِنْ قُدْرَتِكَ فِعْلًا وَمِنْ كَلِمَاتِكَ لِسَانًا وَمِنْ سَمْعِكَ فَهْمًا وَمِنْ بَصْرِكَ
كَشْفًا وَمِنْ إِحَاطَتِكَ قِيَامًا وَامْنَحْنِي مِنْكَ بِكَ سِرًّا تَخَضُّعُ لَهُ أَعْنَاقُ الْمُتَكَبِّرِينَ، وَتَنْقَادُ
إِلَيْهِ نُفُوسُ الْجَبَّارِينَ، فَلَكَ الْحَمْدُ يَا بَرُّ عَلَى كُلِّ بَدَايَةٍ، وَلَكَ الشُّكْرُ يَا بَاقِي عَلَى كُلِّ
نِهَائَةٍ، إِنَّكَ أَنْتَ الْمُغْنِي الْمَجِيدُ، وَالغِنِيُّ الْحَمِيدُ، إِلَهِي أَنْمَنِي عَلَى فِرَاشِ أَمْنِكَ
بِمَنِّكَ، وَاحْرُسْنِي بِحَارِسِ حِفْظِكَ وَصَوْنِكَ، وَرِدِّبْنِي بِرِدَائِ الْهَيْبَةِ، وَأَجْلِسْنِي عَلَى
سَرِيرِ الْعِظَمَةِ مُتَوَجِّحًا بِتَاجِ الْبَهَاءِ، وَاضْرِبْ عَلَيَّ سُرَادِقَاتِ الْحِفْظِ، وَانْشُرْ عَلَيَّ لِيوَاءَ
الْعِزِّ، وَيَسِّرْ لِي الرِّزْقَ، وَامْلَأْ بَاطِنِي خَشْيَةً وَرَحْمَةً، وَظَاهِرِي عِظَمَةً وَهَيْبَةً، وَمَلِكْنِي
نَاصِيَةً كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ وَشَيْطَانٍ مَرِيدٍ، وَاعْصِمْنِي مِنَ الْخَطَا وَالزَّلَلِ وَأَيِّدْنِي فِي الْقَوْلِ
وَالْعَمَلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِكَ وَبِمَا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ ذَاتُكَ مِمَّا لَا يَعْلَمُهُ أَحَدٌ سِوَاكَ
مِنْكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ الذَّاتِ الْمُحَمَّدِيَّةِ وَاللَّطِيفَةِ الْأَحَدِيَّةِ شَمْسِ سَمَاءِ الْأَسْرَارِ وَمَظْهَرِ
الْأَنْوَارِ قُطْبِ فَلَكِ الْجَمَالِ وَمَرْكَزِ مَدَارِ الْجَلَالِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِسِرِّهِ لَدَيْكَ
وَسِرِّكَ لَدَيْهِ أَنْ تُؤَمِّنَ خَوْفِي وَتُقِيلَ عَثْرَتِي، وَأَذْهَبَ حِزْصِي وَحُزْنِي وَكَمَّلَ نَقْصِي،
وَخُذْنِي إِلَيْكَ مِنِّي وَارْزُقْنِي الْفَنَاءَ فِيكَ عَنِّي، وَلَا تَجْعَلْنِي مَفْتُونًا بِنَفْسِي مَحْجُوبًا
بِحَسْبِي، وَاكْشِفْ لِي عَنْ كُلِّ سِرٍّ مَكْتُومٍ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ وَاكْفِنِي فِي ذَلِكَ بِلُطْفِ تَرَاحُ
إِلَيْهِ أَرْوَاحِ الْأَوْلِيَاءِ وَتَنْبَسُّطُ لَهُ نُفُوسِ السُّعْدَاءِ، فَلَكَ الْمَجْدُ الْأَوْسَعُ وَالْمُلْكُ الْأَجْمَعُ،
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ سَبَقَ فِي عِلْمِكَ أَنْكَ لَا تَمْنَعُ مِنَ السُّؤَالِ بِهِ طَالِبًا وَلَا
تَرُدُّ مَنْ سَأَلَكَ بِهِ خَائِبًا، أَسْأَلُكَ أَنْ تُقْضِيَ حَاجَتِي فِيمَا أَنَا فَقِيرٌ فِيهِ وَأَنْ تُصَحِّبَنِي
فِي ذَلِكَ بِحُسْنِ الْعَاقِبَةِ إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا أُرِيدُ، وَبِيَدِكَ مَقَالِيدُ الْأُمُورِ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَأَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِسِرِّ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ أَنْ تُفِيضَ عَلَيَّ
مِنْ مَلَائِكَةِ أَنْوَارِكَ وَمَعَارِفِ أَسْرَارِكَ مَا يَرُدُّ عَنِّي أَبْصَارَ الْأَعْدَاءِ خَاسِئَةً وَأَيْدِيَهُمْ
خَاسِرَةً وَأَنْ تَكْسُونِي فِي كُلِّ مَا أَحَاوَلُهُ بِهَجَّةٍ مِنْكَ، تَرَاحُ إِلَيْهَا أَرْوَاحُ الْمُدْرِكِينَ
وَتَشْخُصُ لَهَا أَبْصَارُ النَّاطِرِينَ وَتُسْرُ بِهَا أَسْرَارُ الْعَارِفِينَ، إِنَّكَ أَنْتَ عَلَامُ الْغُيُوبِ
وَمُعَلِّمُهَا، وَكَاشِفُ الْأَسْرَارِ وَمُفَهِّمُهَا، فَلَكَ الْحَمْدُ وَالْمَدْحُ، وَبِيَدِكَ الْخَيْرُ وَالْفَتْحُ،
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى أَنْبِيَائِكَ وَالْمُرْسَلِينَ وَمَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ وَأَوْلِيَائِكَ الصَّالِحِينَ وَعَلَى

أَهْلِ طَاعَتِكَ أَجْمَعِينَ، وَبَلِّغْهُمْ سَلَامَنَا وَتَحِيَّتَنَا وَبَلِّغْنَا بِشَفَاعَتِهِمْ سُؤْلَنَا وَأُمْنِيَّتَنَا، اللَّهُمَّ إِنِّي صَرَفْتُ رَجَائِي إِلَى وَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَأَحْسَنْتُ ظَنِّي فِي عَفْوِكَ الْعَظِيمِ، فَارْحَمْنِي وَارْحَمْ وَالِدِيَّ وَاغْفِرْ لِي وَلِلْمُسْلِمِينَ، وَلَا تَصْرِفْ رَجَائِي عَنْ وَجْهِكَ خَائِبًا وَلَا تَجْعَلْ حُسْنَ ظَنِّي فِي عَفْوِكَ كَاذِبًا، اللَّهُمَّ كَيْفَ نَصَدُرُ عَنْ بَابِكَ بِخَيْبَةٍ وَقَدْ وَرَدْنَا عَلَى ثِقَةٍ بِكَ فَكَيْفَ تُؤَيِّسُنَا مِنْ عَطَائِكَ، وَقَدْ أَمَرْتَنَا بِدُعَائِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَرْحَمَنِي إِذَا انْقَضَى أَجَلِي وَانْقَطَعَ عَمَلِي وَلَبِستُ كَفَنِي وَفَارَقْتُ سَكَنِي، يَا رَبَّ الْأَرْبَابِ وَيَا مُسَبِّبَ الْأَسْبَابِ وَيَا مُعْتِقَ الرِّقَابِ وَيَا كَاشِفَ الْعَذَابِ مَسْنِي الضُّرِّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، بِسْمِ اللَّهِ الشَّافِي بِسْمِ اللَّهِ الْكَافِي بِسْمِ اللَّهِ الْمُعَافِي، أَلَمْ أَمَرَ كَهَيْعِصَ حَمِّ عَسَقَ طَسَمَ طَسَ حَمِّ قَ نَ فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ (1000)، يَا لَطِيفُ! (129)، يَا كَافِي! (111)، يَا حَلِيمُ! (88)، يَا مُجِيبُ! (55)، يَا سَلَامُ! (131)، يَا حَفِيفُ! (889).»

Mübârek Virdin Metn-i Şerîfinin Tercemesi

“Rahmân ve Rahîm olan Allâh’ın ismiyle (başlıyorum). O çok yüce ve pek büyük Allâh’ın yardımı olmadan hiçbir şeye güç kuvvet yetmez.

‘Ey Allâh! Âlemler içerisinde İbrâhîm’e ve İbrâhîm’in âilesine salât ettiğin gibi Efendimiz Muhammed’e ve âli ashâbına da salât-ü selâm eyle. Şüphesiz Sen hamd olunmaya lâyıksın ve pek ulusun.’ (10 kere tekrâr edilir)

‘Senden başka ilâh yoktur, noksanlıklardan tenzîh Sana. Gerçekten ben (nefsim) zulmedenlerden oldum.’ (126 kere tekrâr edilir)

‘Allâh bana yeter, O ne güzel vekildir. Allâh bana kâfidir, O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur, ben ancak O’na güvendim. O büyük Arş’ın Rabbi ancak O’dur.’ (7 kere tekrâr edilir)

‘Kendisinin ismiyle birlikte (olana) ne yerde, ne de gökte hiçbir şeyin zarar vermeyeceği Allâh’ın ismiyle! Hakkıyla işiten ve her şeyi bilen ancak O’dur.’ (3 kere tekrâr edilir)

‘Pek acıyan Rabb’den sözlü selâm.’ (19 kere tekrâr edilir)

‘Allâh’ın yardımı olmadan hiçbir günahattan dönüş, hiçbir ibâdete de kuvvet yoktur.’ (19 kere tekrâr edilir)

‘Ey Allâh! Ey (dostlarını) çok seven.’ (3 kere tekrâr edilir)

Ey ulu Arş’ın sâhibi! Ey her şeyi baştan yaratan! Ey yok olduktan sonra her canlıyı geri döndürecek olan! Ey her istediğini (istediği gibi) yapabilecek olan!

Arşın'ın direklerini doldurmuş olan o cemâlinin nûru hürmetine Senden istiyorum. Bütün yarattıklarına karşı güçlü olduğun o kudretin hakkına ve her şeyi kaplamış olan o geniş rahmetinin bahşına Senden istiyorum. Senden başka hiçbir ilâh yoktur.

'Ey yardım eden! Bana yardım et.' (3 kere tekrâr edilir)

'Ey yardım isteyenlerin imdâdı! Bana yardım et.' (13 kere tekrâr edilir)

Ey Allâh! Ey pek yüce! Ey pek büyük! Ey hakîkî sâhip! Ey her şeyi bilen! Ey çok merhamet sâhibi! Ey çok iyilik sâhibi! Ey Rahîm! Ey Rahmân! Ey çok güzel! Ey çok lütuf sâhibi! Ey çok kerem sâhibi! Ey hamd olunmaya lâîk olan! Ey çok esirgeyen!

Korunmuş olan gayb ilminde saklanmış ismin ve gizli sırrın hürmetine Senden dilerim ki, pek mukaddes cemâlinin ve enfes kemâlinin feyzinden bana nûrânî bir sır ve rabbânî bir isim lutfedesin de, o sâyede ben onunla muhabbeti (sevgiyi) tahrik eden ve meveddeti (dostluğu) güzel gösteren vesîlelerle, nefislerde ve ruhlarda, bedenlerde ve letâiflerde tasarrufta (istediğim gibi yönlendirmede) bulunabileyim. Ey üzüntülülerin kederini açan! Ey yalnızlık hissine kapılanlara enîs ve yoldaş olan!

Ey Allâh! Harflerin başlangıcı olan elifin sırrı hakkı için Senden istiyorum. Ey (istediklerine dilediği kadar) fayda sağlayan! Ey tevbeleri çokça kabûl eden! Ey (dilediklerinin kadrini) yücelten!

Ey Allâh! Ben Senden, beni Sana ulaştıracak bir şevk ve bana Seni bulduracak bir nûr istiyorum. Sen beni rahatlık ve huzurla karşıla. Beni rızan ve Senin gazabından emniyetle ferahlandır. Ey genişlik yapan! Ey her şeyden müstağnî olan! Ey şan ve şeref sâhibi! Ey tek olan!

Allâh! Allâh! Allâh! O benim Rabbim'dir, Kendisinin hiçbir ortağı yoktur. Ben O'na hiçbir şeyi ortak koşmam. Ey Allâh! Kim bana bir kötülük ya da ziyan yâhut zarar veyâ şer (ulaştırmak) istiyorsa, onun şiddetini ez, dilini düğümle, ağzına gem vur, hîlesini durdur, benimle onun arasına Sen gir. Ey devamlı olan! Ey hamd olunan! Ey kabûl buyuran! Ey ulu olan!

Efendimiz Muhammed'in, Efendimiz Muhammed'in, Efendimiz Muhammed'in, Efendimiz Muhammed'in, Efendimiz Muhammed'in, Efendimiz Muhammed'in, Efendimiz Muhammed'in (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in hürmetine (duâmı kabûl eyle).

Ey Allâh! Ben Senden her şeyi toplayan sır(rın) ve parlayan nûr(un) hürmetine diliyorum ki, bana tarafından bir furkan (hakkı bâtıldan ayırma kabiliyeti) bağışlayasın da onunla göğsümü ferahlığa kavuşturasın ve onun sâyesinde değerimi yüceltesin. Yöneldiğim ve îtibâr ettiğim Zât ancak Sensin. Dönüş ve nihâyet ancak Sanadır.

Gönlü kırık olanı ancak Sen tessellî edersin. Zâlimleri(n gücünü) Sen yok edersin. Fakire ancak Sen merhamet edersin. Çok büyük olan ve aceleci olmayan Allâh'tan başka ilâh yoktur. Büyük Arş'ın Rabbi olan Allâh'tan başka hiçbir ilâh yoktur.

Göklerin ve yerin Rabbi ve pek kıymetli Arş'ın Rabbi olan Allâh'tan başka hiçbir ilâh yoktur. Ey Allâh! Ey Cibrîl'in, Mîkâîl'in, İsrâfil'in ve Azrâîl (Aleyhimüsselâm)'ın İlâhı! İbrâhîm'in, İsmâ'îl'in, İshâk'ın ve Ya'kûb (Aleyhimüsselâm)'ın İlâhı!

Bana âfiyet ver. Beni affet. Ey Allâh! Kendisine karşı tâkatım olmayan hiçbir şeyle, mahlûkâtından hiçbirini bana musallat etme. Ey duâyı hakkıyla işiten!

Ey yakarana icâbet eden! ‘Onlara karşı Allâh sana kâfi gelecektir. Hakkıyla bilen ve her şeyi işiten ancak O’dur.’

O hiç ölmeyecek diriye tevekkül ettim. Bütün hamdler O Allâh’a mahsustur ki, hiç çocuk edinmemiştir, mülkte Kendisi için hiçbir ortak bulunmamıştır, zelîl duruma düşüp de Kendisini sâhiplenecek hiçbir sâhibe ihtiyaç duymamıştır. Sen O’nu büyük tutarak dâimâ yücelt (ki kurtulasın).

‘Allâhu Ekber.’ (3 kere tekrâr edilir)

O Allâh bütün mahlûkâtından uludur. O Allâh bizim korktuğumuz ve kaygılandığımız her şeyden daha kuvvetlidir.

Ey Allâh! Korktuğum ve sakındığım her şeyden Sana sığınıyorum. Her türlü inatçı zorbadan ve azgın şeytanın şerrinden O Allâh’a sığınıyorum ki Kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur, kendi izni olmadan gök yere düşmesin diye semâyı tutan ancak O’dur.

Ey Allâh! Ben Senden reddolunmaktan emân, kovulmaktan güvence, fakirlikten emniyet, kınanmaktan emniyet, sıkıntıdan eman, kederden kurtuluş, zelîl duruma düşmekten güvence, cehâletten emniyet, (hakkı duymaya karşı) sağır olmaktan kurtuluş, (hakkı konuşmaya) dilsiz olmaktan güvence, borçtan kurtuluş, nazardan emân, yerin dibine batırılmaktan emniyet, kafama taş yağmasından güvence, sar-sıntılardan emân ve zelzelelerden kurtuluş istiyorum.

Ey Allâh! Bütün işlerde âkibetimizi güzel eyle, dünyânın rüsvaylığından ve âhiretin azâbından bizi muhâfaza eyle. Ey Allâh! Kâmil bir efendi olan, (peygamberlerin) fâtihi ve hâtim(i; başlangıcı ve nihâyete erdiricisi), mânevî ilim ve mârifetlerin nurlarının nûru, Allâh’ı bilen ruhların sırlarının sırrı, mahlûkâtının seçkini, ilminin sırrı, Zâtın’ın aynası ve sıfatlarının tecelligâhı olan Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) in hürmetine, Zâtın’ın nûru, rahmetinin yaygısı bereketine, (yedi seçkin velî, yedi gezegendeki âyetler, tavâfın ve sa’yin şavt adedi gibi) yedi ile (Arş’ı taşıyan sekiz melek ve cennetin sekiz kapısı gibi) sekiz(in ifâde ettiği kutsallar) ve Senden (onlara) ulaşan sırlar bahşı hakkı için Senden istiyorum.

‘Ey Allâh.’ (3 kere tekrâr edilir)

Ey tek olan! Ey hiçbir şeye muhtâc olmayan! Ey gerçek hayat sâhibi! Ey her şeyi hakkıyla yöneten! Bana ilminden bir akıl, hayâtından bir ruh, irâdenden bir hüküm (doğru karar verme yeteneği), kudretinden bir fiil (icraat kâbiliyeti), kelimelerinden (ilhâm alarak doğru konuşan) bir lisan, sem’inden (işitme sıfatından ilhâm alan) doğru anlayış, basarından (görme sıfatından kuvvet alarak her şeyin perde arkasını görebilen) bir keşif ve ihâtandan (her şeyi kuşatma sıfatından güç kazanan) bir dik duruş bağışlamanı niyâz ediyorum.

Sen bana Senden gelen ve yine Seninle kâim olan öyle bir sır lutfet ki kibirlenenlerin boyunları ona karşı eğik dursun ve zorbaların nefisleri ona boyun eğmek zorunda kalsın.

Ey iyilik sâhibi! Her (hayırlı) başlangıçtan dolayı Sana hamd olsun. Ey Bâkî olan! Her (güzel) sondan dolayı Sana şükrolsun. Zengin eden ve şerefli olan ancak Sensin. Hakîkî zengin ve hamd olunmaya lâîk olan ancak Sensin.

İlâhî! Sen beni lütfunla emânının (güvencinin) döşeği üzerinde uyut, Sen beni hıfz-u himâyenin bekçisiyle koru, Sen bana heybet ridân (gönüllere korku salan kaftanın)ı kuşandır.

Sen beni güzellik tâcıyla taçlanmış olarak azamet tahtı üzerine oturt, koruma perdelerini üzerime kapat, izzet sancağını benim üzerime aç, rızkımı bana kolaylaştır, içimi (sana karşı) saygı ve (yaratıklarına karşı) merhamet ile doldur, dışımı (kullarının bana baktıklarında hissedecekleri) büyüklük ve heybet (algısı) ile doldur.

Her inatçı zorba ve azgın şeytanın perçemini (alın saçını) benim yönetimime ver. Sen beni hatâyâ dümekten ve ayak kaymasından muhâfaza et. Sözde ve amelde (doğruluktan ayrılmamam için) beni destekle.

Ey Allâh! Ben Senden yine Senin hürmetine ve Senden gayri hiç kimsenin bilemeyeceği sıfatlardan yüce Zâtın'ın şâmil buldukları hürmetine, O bir olan Zâtı'na tamâmen bağlı lütuf sâhibi Zât-ı Muhammediyye'ye salât etmeni dilerim ki, sırlar semâsının güneşi, nurların görünme mahalli, cemal (güzellik) feleğinin kutbu (yönetim mekânı) ve celâl (heybet) alanının merkezidir.

Ey Allâh! Ben Senden, onun Senin katındaki sırrı ve Senin onun yanındaki sırrın hürmetine dilerim ki korkumu güvenceye çeviresin, ayak kayıntımı silesin, Sen benim hırsımı ve üzüntümü gider, noksanlığımı kemâle erdir, beni ben(im nefsim) den al(arak Kendi huzûruna al). Beni Sende fâni olmakla rızıklandır. Beni nefsiyle fitnelenmiş ve gördükleriyle perdelenmiş birisi yapma. Her gizli sırdan (münâsip gördüklerini) bana aç.

Ey gerçek hayat sâhibi! Ey her şeyin yöneticisi! Velîlerin ruhlarının Kendisiyle rahata kavuşacağı ve bahtiyarların nefislerinin Kendisiyle genişliğe ereceği bir lütufla bana kâfi gel. En kapsamlı ululuk ve en yaygın saltanat ancak Sana âittir.

Ey Allâh! Kendisiyle duâ eden hiçbir kimseyi men etmeyeceğine ve kendisiyle Senden dilekte bulunanı boş çevirmeyeceğine dâir ilminde karar geçmiş olan her isim hakkı için Senden diliyorum ve istiyorum ki, Sana muhtâc olduğum her şey konusunda hâcetimi göresin ve güzel bir âkıbeti bana yoldaş edesin, Sen benim ne istediğimi bilmektesin. Bütün işlerin anahtarları ancak Sana âittir, Sen her şeye hakkıyla gücü yetensin.

Ey Allâh! Ben 'Bismillahirrahmânirrahîm'in sırrını Sana aracı yaparak Senden istiyorum ki; düşmanların gözlerini perişan ve ellerini boş vaziyette benden çevirecek derecede (güçlü olan) nur perdelerinden bir kısmını üzerime salasın ve her kastettiğim şeyde bana tarafından öyle bir güzellik bürüyesin ki idrak sâhiplerinin ruhları o güzellekle huzur bulsun, bakanların gözleri onun karşısında donup kalsın ve (Seni bilen) âriflerin iç âlemleri o güzellekle mutlu olsun. Bütün gaypları (gizlileri) bilen ve bildiren, bütün sırları açan ve anlatan ancak Sensin.

Bütün hamdler ve övgüler ancak Sana mahsustur. Bütün hayırlar ve fetihler (açılımlar) ancak Senin tasarrufundadır. Ey Allâh! Nebîlerine ve rasullerine, mukarrab meleklerine, sâlih velîlerine ve Sana itâat edenlerin cümlesine salât eyle. Selâm ve ta-hiyyemizi onlara teblîğ eyle. Onların şefâatiyle bizi duâmıza ve temennîmize ulaştır.

Ey Allâh! Ben umûdumu Senin keremli Zâtın'a yönelttim, hep büyük afvının bana ulaşacağına dâir güzel bir düşünceye kapıldım. O hâlde Sen bana merhamet eyle, anne babama rahmet eyle, beni de tüm Müslümanları da mağfîret eyle. Zâtın'dan umûdumu boş çevirme, affına dâir olan hüsn-ü zannımı (güzel beklentimi) yalancı çıkarma.

Ey Allâh! Biz Senin kapından nasıl boş döneriz?! Hâlbuki biz o kapıya Sana güvenerek geldik. Ey acıyanların en merhametlisi! Sen bizi bahşîşinden nasıl ümitsiz edersin?! Oysa Sen bize duâ etmemizi emrettin.

Ey Allâh! Ben Senden niyâz ederim ki ecelim (hayat sürem) tükendiğinde, amelim kesildiğinde, kefenimi giyip sekenimi (evimi, barkımı) terk ettiğimde bana rahmetle muâmele edesin.

Ey tüm terbiyecilerin Rabbi! Ey sebeplerin müsebbibi (tesirinin halk edicisi)! Ey boyunları âzâd eden! Ey azapları defeden! Bana zarar (hastalık ve sıkıntılar) ulaştı, acıyanların en merhametlisi ise ancak Sensin.

Şifâ veren Allâh'ın ismiyle! Kâfi gelen Allâh'ın ismiyle! Âfiyet veren Allâh'ın ismiyle! Elif, Lâm, Mîm. Elif, Lâm, Mîm, Râ. Kâf, Hâ, Yâ, 'Ayn, Sâd. Hâ, Mîm. 'Ayn, Sîn, Kâf. Tâ, Sîn, Mîm. Tâ, Sîn. Hâ, Mîm. Kâf. Nûn.

En hayırlı koruyucu ancak Allâh'tır. Acıyanların en merhametlisi de ancak O'dur. 'Lâ ilâhe illâllâh.' (1000 kere tekrâr edilir)

'Yâ Latîf!' (129 kere tekrâr edilir)

'Yâ Kâfi!' (111 kere tekrâr edilir)

'Yâ Halîm!' (88 kere tekrâr edilir)

'Yâ Mücîb!' (55 kere tekrâr edilir)

'Yâ Selâm!' (131 kere tekrâr edilir)

'Yâ Hafîz!' (889 kere tekrâr edilir)", akabinde ne murâd istenilirse ihsân edilir.

Bu vird-i şerîfi tamamlayan kişi bunun akabinde dünyâ ve âhiret işlerinden hangi şeyin olması için duâ ederse mutlakâ kabûl görecektir.

Bu kibrît-i ahmeri ve tiryâk-ı ekberi iyi düşün ki, esmâ ve hurûf ilminden, sayıların sırrından ve zarfların mânâlarından sana bir parıltı belirsin de, sır sâhiplerinin teklerinden ve nur erbâbının fertlerinden başka kimselerin vâkıf olamayacağı şeylerden haberdâr olasin. Buna ancak sabredenler kavuşur, bu ancak büyük haz sâhiplerine lutfedilir.

Şunu bil ki hazîneye girip de murâdına ermeden çıkan pişmanlık ateşleriyle ölür. Tekrar hazîneye dönmek istediği zaman ise kendisine:

عَلَى نَفْسِهِ فَلَيْبِكَ مَنْ ضَاعَ عُمْرُهُ
وَلَيْسَ لَهُ فِيهَا نَصِيبٌ وَلَا سَهْمٌ

“Burada hissesi ve nasîbi bulunmayıp,
Ömrü zâyî olan kendi nefesine ağlasın.”

şiiri okunur. Mârifet sâhiplerinin durduğu noktadan geri kalan kimselerin vay hâline ki âlemler kâr ederken onun zararı zuhûr etmiş ve mukarreplerin levhasından ismi nakledilmiştir.

Allâh-u Te‘âlâ bizi ve sizi kovulmuşluğun rüsvaylığından korusun, bizi de sizi de uzak kalmanın alçaklığından muhâfaza buyursun. Şüphesiz ki, O **Mütefaddil**’dir, **Cemîl**’dir, **Rahîm**’dir, **Azîm**’dir (fazl-u kerem, cemâl, rahmet ve azamet sâhibidir). (Şeyh Ahmed ibnü ‘Alî el-Bûnî, Şemsü’l-me‘ârifi’l-kübrâ, sh:157-160)

BOL RIZIKLARA NÂİL OLMAK VE BELÂLARDAN KORUNMAK İÇİN OKUNACAK VE YAZILACAK ÂYET-İ KERÎMELER

İbnü’-d-Deyba‘ (Rahimehullâh)ın “**Teşyîdü câmi‘i havâssı esrâri’l-Kur’ân**” isimli eserindeki beyânı vechile;

İmâm-ı Temîmî (Rahimehullâh) şöyle demiştir: “Bakara Sûresi’nde üç âyet-i kerîmenin faydası ne çoktur ve kıymeti çok yücedir! Her kim bu âyet-i kerîmeleri beş vakit namazın ardından okursa şeytanın vesvesesinden, sultânın zulmünden emîn kılar, **Allâh-u Te‘âlâ** onu fakirlikten kurtarıp zengin eder ve onu ummadığı yerden rızıklandırır.

Her kim bu âyet-i kerîmeleri sabah-akşam ve yatağına girerken okursa hırsızlıktan ve yangından emîn olur, bedeni sıhhat bulur, gece korkularından ve sıkıntularından kurtulur, depremden korunur ve bunu okuyarak uyuduğunda **Allâh-u Te‘âlâ**’nın izniyle hiçbir şey ona zarar veremez.

Her kim bu âyet-i kerîmeleri yazıp dükkâna ve yaşadığı eve koyarsa oranın rızık bol olup o kişi oranın hiçbir kötülüğünü görmez.

Her namaz kıldığında bu âyet-i kerîmeleri çokça okursa cennetteki yerini görmeden ya da o yer o kişiye gösterilmeden ölmez.

Bu âyet-i kerîmelerde hiçbir gözün görmediği ve hiçbir kulağın işitmediği havâs vardır.

Her kim bu âyet-i kerîmeleri bir toprak (çömlek) parçasına yazıp mahsûlün içerisine koyarsa, o ürün kurtlanmaz.” (İbnü’-d-Deyba‘, **Teşyîdü câmi‘i havâssı esrâri’l-Kur’ân**, Kılıç Ali Paşa, rakam:1036, verak:53b-54a)

Bahsedilen âyet-i kerîmeler şunlardır:

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ

وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾ لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٦﴾ اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَائُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥٧﴾

Cumâ Gecesi On Kere Okuyana Yüz Milyon Hasene Yazdırıp, Yüz Milyon Günahını Sildiren, Yüz Milyon Derecesini Artıran ve Kıyâmet Günü İbrâhîm (Aleyhisselâm)ın Kubbesi Altında Yer Bahşedecek Bir Salevât-ı Şerîfe

İbnü Abbâs (Radiyallâhu Anhümâ)dan merfûan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا رَفَعَهُ: «مَنْ قَالَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ عَشْرَ مَرَّاتٍ: «يَا دَائِمَ الْفَضْلِ عَلَى الْبَرِيَّةِ، يَا بَاسِطَ الْيَدَيْنِ بِالْعَطِيَّةِ! يَا صَاحِبَ الْمَوَاهِبِ السَّنِيَّةِ! صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ خَيْرِ الْوَرَى سَجِيَّةً وَاعْفِرْ لَنَا يَا ذَا الْعُلَى فِي هَذِهِ الْعَشِيَّةِ»، كَتَبَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِائَةَ أَلْفِ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَمَحَا عَنْهُ مِائَةَ أَلْفِ أَلْفِ سَيِّئَةٍ وَرَفَعَ لَهُ مِائَةَ أَلْفِ أَلْفِ دَرَجَةٍ فَإِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ زَاكِمًا إِبْرَاهِيمَ الْخَلِيلَ فِي قُبَّتِهِ.»

“Her kim cumâ gecesi (perşembe günü ikindi namazından cumâ günü imsâk vaktine kadar) on kere:

‘Ey mahlûkât üzerine fazl(-u keremi ve ikrâmlar)ı dâim olan! Ey rahmet sıfatlarını bol bahşişlerle neşreden! Ey çok değerli hibelerin (ve bağışların) sâhibi! Seciyye (fitrat, tabîat, hilkat ve ahlâk) bakımından mahlûkâtın hayırlısı (ve en fazîletlisi) olan Muhammed’e salât eyle. Ey yücelik sâhibi! Bu akşam vakti bizler için (günahlarımızı) mağfiret eyle.’ derse, Allâh-u Azze ve Celle o kişi için yüz milyon hasene (sevap) yazar, o kişiden yüz milyon seyyie (ve günahı olsa dahî) siler ve o kişiyi (cennette) yüz milyon dereceye yükseltir.

Kıyâmet günü olduğu zaman bu kişi İbrâhîm Halîl (Aleyhisselâm)a kubbesi içerisinde müzâhamet eder (İbrâhîm (Aleyhisselâm)a ikrâm edilen makâmın kubbesi altında ona en yakın oturanlardan birisi olur).”

(Şîreveyh ed-Deylemî, Firdevsü'l-ehbâr, rakam:5546, 4/18; es-Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/131; es-Sehâvî, el-Kavlü'l-Bedî', sh:401-402)

Salevât-ı Şerîfenin Okunuşu

«يَا دَائِمَ الْفَضْلِ عَلَى الْبَرِيَّةِ، يَا بَاسِطَ الْيَدَيْنِ بِالْعَطِيَّةِ!
يَا صَاحِبَ الْمَوَاهِبِ السَّنِيَّةِ! صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ خَيْرِ الْوَرَى سَجِيَّةً
وَاعْفِرْ لَنَا يَا ذَا الْعُلَى فِي هَذِهِ الْعَشِيَّةِ.» (10 kere)